

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06650

IN GESHPAN

Pincus Goodman

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פ. גודמאן

אין געשפאן

צווייטער באנד

לידער און געדיכטן

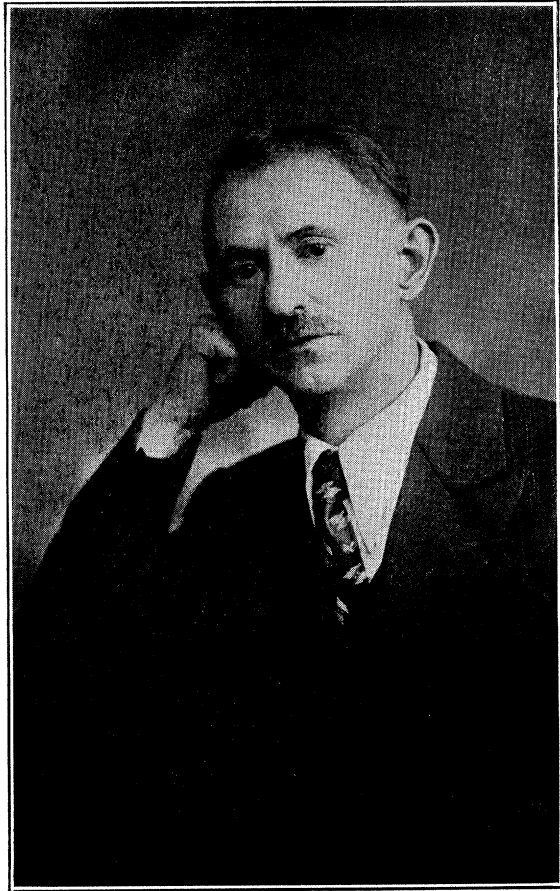

ניו יארק, 1932.

געדרוקט אין דער אסטאריא פרעס
61 איסט 4טע סטריט

490

Copyright, 1932
by P. Goodman
Paterson, N. J.

לידער פון היים און פאבריק

איבער פאפיר מיין פען,
שווארץ און בלוי דימענטריק גלאנצט;
איבערן פאפיר, פריש טינט,
פיל איך, וואָס פרישעס פארפלאנצט.

איבערן פאפיר מיין פען,
ציטערט אַ שאַטן פאַרביי;
נאָר, וואָס געפלאַנצט, איז געפלאַנצט,
ערשט פאַר דער זון בלענד עס ניי.

מ י י ן ל י ד

דער קלאַנג און שורה פון מיין ליד,
זוי גינגאַלד איז ביים גאַלדשמיד;
אויף וויפיל „קאַהאַט“ פּרוּאוּט דאָס גאַלד
און יעדער קאַראַט גאַלד זיך צאַלט.

די ערשטע שורה פון מיין ליד
פיל פעסטער שלייף און שמאַרקער שמיד;
איך שמעל דאָס, ווי אַ פּונדאַמענט
פאַר ציגל שורות אויף די ווענט.

די לעצטע שורה פון מיין ליד
איז הונדערט קאַראַט אויסגעשמידט;
ס'ליד איז, מיין מוזע'ס אַ געשאַנק —
און טראַגט שפיץ-טורעם פון געדאַנק...

דאָס ליד פון אַרבעט

ליד, ליד, ליד! ווי לאַנג זינגט דער שמיד?
 ביז דאָס איין גליט שוין רויט,
 האַמער שמידט אָן אייזערנע הויט —
 קלינגט דאָס אויס פאַר דאָרף און שטאָט:
 פאַר דער וועלט אַ נייע ראָד.

קלינגט דאָס ליד, קלינגט! ווי לאַנג דער שוסטער זינגט!
 ביזן קנאַפּל אין דער זויל,
 האַמער, טשוועקעס קלאַפּ נישט הויל —
 ביז שוין גרייט צום אַנטאָן זיך:
 פאַר דער וועלט אַ נייעם שיך.

קלינגט דאָס ליד, קלינגט! ווי לאַנג דער שניידער זינגט!
 נאָדל, נאָדל שמעפּ און ניי,
 ביז אַ העקעלע פאַרשמי —
 ביז אזוי, צום אַנטאָן גרייט:
 פאַר דער וועלט אַ נייע קלייד.

קלינגט דאָס ליד, קלינגט! ווי לאַנג דער וועבער זינגט!
 קניפּ און פעדים, לאַים און קלעפּ —
 ביז דער וועבשמול פלעכט ס'געוועב;
 טאַנצן פעדים אַראַפּ, אַרויף:
 פאַר דער וועלט אַ נייעם שטאַף.

קלינגט דאָס ליד, קלינגט! אין טויזנט מלאכות זינגט!
 ווי ביים גאַלד-שמיד אין די הענט —
 און ביים מויערער ביי די ווענט —
 ביז שוין אַלצדינג אַנגעגרייט:
 פאַר דער וועלט אַ נייע פרייד.

זינגט זיך ארויס

טויזנטער קראפט-שטול גערויש!
 קלינגט אן איינטאניק געפלויש —
 לויפט אזא רוישעניש אום,
 רוישט מיט אן אייזערנע שטים;
 שלאגט דאס גערויש אין די רייד —
 גלושעט אין אויער און שרייט.

טויזנטער קראפט-שטול גערויש!
 וועמענס אן ארט איך פארטויש?
 איטלאכס פיצעלע רויס,
 ליידיק, וואס איז נאך צום תהום;
 שלאגט דאס גערויש, ביז ניט ווערט, —
 ביז אלץ אינאיינעם פארצערט.

טויזנטער קראפט-שטול גערויש!
 וועמענס א סימפאניע כ'פארטויש?
 נוצט דען מיין אויער אהער?
 און מיין געדאנק, וואס איך קלער:
 צי איז דא, א שלאס אין מיין הויז?
 שלים איך מיך צו, פון געברויז.

טויזנטער קראפט-שטול גערויש!
 היט איך מיין ליד פון געפלויש,
 יעדן קלאנג, וואס באהאלט אויס,
 זינגט פון די לעפצן ארויס;
 שעפטשען די ליפן אין מיט:
 ס'שטילע געפליסטער פון ליד...

דאָס ביימל ביים פאָבריק

וואַקסט אַ ליבע ביימל,
 ביים פאָבריק, ביים וואַנט;
 איז דאָס גאַר אַ זעלטן,
 פּרעמד און אומבאַקאַנט.

עפּן איך דאָס פענסטער,
 וואו דאָס ביימל שטייט;
 איז דאָס גאַר אַ וואונדער,
 פּרישן אַטעם ווייעט.

וויגט זיך אום דאָס ביימל
 און זיין שאַטן הילט;
 ווען עס בלאָזט אַ ווינטל,
 פאַכעט עס און קילט.

וועלקט דער האַרבסט די בלעטלאַך,
 וואַרפט זיי צו דער ערד;
 פאַסט עס צו מיין לעבן,
 אין פאָבריק, וואָס ווערט.

פּרילינג, ווען דאָס ביימל
 בליט און גרינט אין מאַי;
 ווילט זיך כאַטש אויסדאַכטן,
 אַז איך בלי אויפּסניי.

דער פאבריק-קוימען

פון פאבריק, דעם העכסטן הויך,
בלאזט דער קוימען אויס דעם הויך;
הייבט ער אן, פון הינטער-גרונט,
בלאזט זיין אטעם, שטארק געזונט.

נאר, ווי שווער מיין אטעם-צי,
וויפיל ארבעט אין מיין מי;
וואס די ארבעט פלינקער אייל,
בלאזט דער קוימען גיכער א מייל.

בלאזט דער קוימען, פרי און שפעט,
אזש דער אטעם מיר פארגייט;
בלאזט דער קוימען, טאג און נאכט,
ביז זיין רויכיק מויל פארמאכט.

פאבריקן מויערן

מויערן ארום און ארום
פון די פאבריקן די ווענט;
טונקעלע שויבן אין מיט,
אויגן אין טונקלקייט בלענדט.

שיינט נישט די זון גאר אהערצו,
איבער מיין מאטן געזיכט;
ברענען, ווי וועקסענע ליכטלאך,
לעמפלאך מיט עלעקטרישע ליכט.

ברענען, ווי איבער א מויטן,
אנגסטן באפאלן אזוי;
מויערן ארום און ארום
שאטנדיק לעבן מיינס גרוי.

שמענדיקער יאך

שמענדיקער יאך פון דער ארבעט איך טראג,
 גיי איך אן ארבעט ארום;
 וואקסן די שולדן, מיט אימלאכן טאג,
 דאכט זיך, די וועלט קוקט מיר קרום.
 שבת, דער איינציקער טאג, פון דער וואך,
 שטייט אין פאבריק די מאשין;
 גרינגער מיר ווערט, איך פארגעס פון מיין יאך,
 גיי נישט און קום נישט אהין.
 זוך נישט קיין ארבעט דעם איינציקן טאג,
 נישט מיין דערוואכן דערמאן;
 רעכן נישט צו, צו מיין לאסט, וואס איך טראג,
 שבת, קיין חובות, נישט מאן.

5 ו י י

מיין טעגלאך און קלענלאך פארדינסט,
 דאס מאטערט מיך אויס אין געדאנק;
 איז קנאפ, וואס מיין גוף דאס פארצערט,
 נאך בלאנקעט מיין נשמה איצט קראנק.
 מיין היילונג, דערהאלונג צום מאל,
 ווער שולדיק — וואס מאנט אלץ מיין זין;
 וואס ערלאך איז שווערלאך אזוי —
 פארארעמען אלץ, וואס איך בין.
 מיין גייסט איז געדאנק-רייך געוואוינט,
 שוין איבער געשוועבט טראן און קרוין;
 דער גוף נאר מיר ליידט, ווי עס איז,
 באנוגנט זיך מיט אזא לויין.

דער „פייער-עסקיפ“

דער „פייער-עסקיפ“ פון פאבריק,
 באהיט אמאל אונז פון געפאר;
 און פאלשן אלארם, זיך טרעפט,
 איז בעסער דער שפאס שוין דערפאר.

אף פראבע, עס קלינגט אין פאבריק,
 א פייער-אלארם צו-פלייס;
 די אייזערנע טרעפ פון עסקיפ,
 פארהיפ נישט, אריבער א שפרייט.

די אייזערנע טיר, ביים עסקיפ,
 וואס פירט צו דעם אייזערנעם גאנעק;
 אף פראבע, עס קלינגט אין פאבריק:
 אנטלויף נישט, ווי פון א פאניק.

דער פייער-עסקיפ, פון פאבריק,
 מיט אייזערנע פארענטשעס ביים זייט;
 נאר כ'פיל, ווען איך גיי דורך אמאל,
 ווי פון א תפיסה באפרייט.

א, זאג!

די מעג'ס זונענדיקע שעה'ן,
 אין גרים-צארן אלץ פארגייט;
 אין וועס'ס האוועניש בין איך פארטאן?
 און זיין גאנצן וואכעדיקייט.

א, זאג, וועלכע אנדערע שעה'ן,
 פארבייטן דען אזוינע מעג?
 פארשאלטענע אזוי טוען,
 אן אייגענעם פיצל פארמעג.

צווישן פאבריקן

צווישן פאבריקן, די שטיגן
 ארויף און אראפ, זיך געגאנגען ;
 פריי האט דאס הארץ מיר געזונגען :
 נישטא היינט אויף „הענט“ קיין פארלאנגען.

צווישן פאבריקן, די טויערן,
 איך האב אן די מירן געקלונגען ;
 פריי האט דאס הארץ אפגעאמעמט,
 ווען היינט האט מיך קיינער געדונגען.

צווישן פאבריקן, די טויערן,
 עס האט זיך מיין שאמן געבויגן ;
 אויסגעגלייכט האט זיך מיין רוקן,
 ווען אלץ איז געווען הינטער די אויגן.

ביים וועב-שטול

ביי דעם וועב-שטול אָנגעשפּאַרט,
 ברוסט צו „ברוסט-בוים“ אָנגעלענט ;
 קלאַפט דער וועב-שטול, קלאַפט אין האַרץ,
 ביז די אַוונט-שעה גענענט.

פאלן די פיס אונטער מיר,
 שעה נאך שעה פון אומגעלויף ;
 און די אויגן שווינדלען מיט
 און דער רוקן ברעכט צענויף.

כאַטש אַ רגע אָנגעלענט,
 ווי צום שמעקן אָנגעשפּאַרט ;
 ווי אַ קוליע אָנמערן האַנט —
 ביז דעם טאַג שוין אָפּגעאַרט...

אין געוועב

צום געוועב, צום געוועב,
 אין דער פרי, פריש אויפלעב;
 די וועבשטול, שוין אין גאנג,
 די שיצן, שוין אין קלאנג,
 און עס לויפט און עס פליט
 און די שפול-פאדעס ציט;
 לויפט אראפ און ארויף
 אין באשאפ פון דעם שטאף,
 דאס „געשער“ אין געטאנג,
 די קאליר און דער גלאנג,
 די פעדים אין געפלעכט,
 אין געטאנג און באהעפט.

אין דער פרי, ניי באלעכט,
 דאס געוועב פלעכט זיך, וועכט;
 און מיין הארץ אין דער שמיל,
 אין געטאנג, אין געשפיל,
 אין גערויש, אין געקלאנג,
 פול באגער און פארלאנג;
 פריש אין קראפט אין מיין מי,
 הייב איך אן אין דער פרי;
 און מיין פיין און מיין פרייד,
 אין דער לענג, אין דער ברייט —
 פלעכט איך מיט, וועב איך מיט,
 דאס געזאנג פון מיין ליד.

וואס איך וועב

וואס איך וועב, פאר דער וועלט!
 איז דער שמאץ, וואס געפעלט;
 אז אליין בין איך פרעמד,
 וועב א שליף ביז א העמד,
 וועב א בלוס ביז א קלייד,
 ביז די זון, ווי אין זייד.

וואס איך וועב, פאר דער וועלט!
 וועלכער שמאץ, איך געפעלט?
 גאר, וואס וועב, נישט פארוועב,
 דאס אזוי זיך פארלעב —
 און וואס פלעכט, נישט פארפלעכט,
 מיר, די טעג, ווי די געכט.

וואס איך וועב, פאר דער וועלט!
 וועלכער שמאץ מיר געפעלט?
 זיך פארגעסן, ווער ווייס,
 צי דעם פרילינגס צוויט-ווייס,
 צי גאר דעם הארבסט-כלאט בריון —
 דאכט זיך איינס — אנט מיין לוי.

קניפן

רייסט זיך ניט, זיידענע פעדים,
 רייסט מיר ניט איבער דעם טרוים;
 קניפ איך צוזאמען אין וועבן
 פעדים, וואס האלטן זיך קוים.
 קניפ איך צוזאמען דאס שמארקע,
 וואס איז נאך שוואך איבערשפין;
 גאר, וואו מיין לעבן צערייסט זיך —
 לערן מיך א קניפ מאכן דערין...

אן א נאמען

וואס האב איך געוועכט און געפלאכטן?
 און איר האט געשטריקט און געהאפטן
 א נאמען זיך אויס;
 אין שטאף ביי א זויס דאס פארבויגן,
 מיט זיידענעם פאדעם פארצויגן
 א נאמען זיך אויס.

נאר, וואו איז מיין נאמען פון וועבן?
 צי האט איר פארצייכנט דערנעבן
 אין סאמעט און זייד;
 ווילט אפשר, אזוי זיך געפעלן
 און זיך מיט א נאמען פארשטעלן
 אין סאמעט און זייד.

ווילט אפשר דאס אייעריקע שוינען,
 ווען איך האב צו מאנען נאך לוינען
 פון טעפיך און פליוש;
 וואו קען איך מיין נאמען געפינען?
 געפלאכטן, געוועכט און געשפינען
 דעם טעפיך און פליוש.

וואס האב איך געוועכט אלץ פאר וועמען?
 וועם פאסט עס, מיין נאמען פארשעמען
 פון שטאף און געוועב?
 איר שטריקט כלויז א פיצעלע צייכן —
 מיין נאמען, א וועלט וואלט דערגרייכן
 פון שטאף און געוועב.

די שפולערן

וויפיל שפינדל מיטאַמאַל?
 שפול איך מיר און שפול און שפול —
 שפינדל, שפינדל, שפינדל דריי!
 דריי די פינגער אויס דערביי.

שפול איך שפולן גאַנצע טעג,
 וויפיל שפינדלס, גאַר נישט פרעג;
 רייסט אַ שפינדל מיטאַמאַל,
 גיך אַנקניפן טו די שפול.

כאַפט זיך אַלץ אַריין אַ קנפּ,
 שטיי ביים שפינדל, ציפּ און צופּ;
 טרעפט אַזוי אַ „שלוּרין“ אין שפול,
 פּלאַנטערט זיך, פאַרוואַרט אַ קנויל.

שפול איך שפולן, שפול און שפול,
 וויפיל וועבער, לויט דער צאַל;
 וויפיל וועבשטולן, לויט דער גרויס,
 שפול אין שיצן, פלינק לויפט אויס.

שפול איך אויס, אַ גאַנצע וואָך,
 אויף דער שפול-מאַשין מיין יאָך —
 שפינדל, שפינדל, שפינדל דריי!
 יאָג די נויט אַזוי פאַרביי...

אלע קאלירן

אלע קאלירן אויסגעוועבט,
 מיטן בלוט די פארב באלעבט;
 נאר, דאס רויטס פון מיין הארץ,
 אין פאבריק, וואס באשווערט —
 האט זיך אויסגעמישט שווארץ,
 מיטן קויט פון דער ערד.

ביי דעם וועב-שטול, אלץ אויסגעוועבט,
 מיטן קליי פון די ביינער באלעבט;
 נאר, הוסט-זשע נייט די לונג צרויס,
 ס'שרעקט, וואס קלעפעדיקס-נאס —
 אלע קאלירן גייען אויס,
 גייען אויס אזוי בלאס.

גיי ווי צום מאנץ

טאג מיט דער נאכט נאר געוועבט,
 דומפיק פארשטיקט אין דער לופט;
 ס'איינציקע קול, וואס באלעבט,
 וועקט ווען צום קאמף אמאל רופט.

שפרייט זיך א פארב אויף דער הויט,
 קריג איך א פנים גאר ניי;
 און מען פארגעסט אן דער נויט,
 יום-טוב'דיק פיל אויף דער פריי.

לייג איך צוועק דאס געצייג,
 שטומפיק א שקלאף נאר זיך פילט;
 און ווי צום מאנץ גיי אין סטריק!
 סיי מען געווינט און פארשפילט.

שערעלע — שער

שטאלענע שערעלע, בלאנק!
גאלד קלינגט דיין שארף אינם קלאנג —
אלץ, וואס פארהאלט זיך, שנייד אָפּ,
שער מיר אַרונטער דעם קנופּ.

שערעלע, בלאנק אין מיין האַנט,
שנייד מיר ביז פארטיק געוואַנט;
שער אָפּ דעם פאַדעם, וואָס קלעפּט,
שנייד, וואָס האַט שלעכט זיך פאַרוועכט.

שערעלע — שער ביזן ברעג,
שער מיר די צויטן אוועק!
שער אָפּ, וואָס שלעפּט זיך מיר נאָך,
קניפּן, וואָס קניפּט צו מיין יאָך.

שטאלענע שערעלע, שנייד!
שטאַרק איז דער קנופּ שוין פאַרדרייט;
שער, וואו דער קנופּ גאָר ניט פאַסט —
שער שוין אַרונטער מיין לאַסט...

זינג אויס, מיין האַרץ!

זינג אויס, מיין האַרץ, דעם שאַפּ-גערויש!
און זיך צעמיש, אליין פאַרמויש.

רויש, רויש מיין האַרץ, צום דינסט געשמעלט,
ווי ביים מאַשין אַ ראָד נאָך פעלט.

רויש, רויש מיט קראַפט, די הענט פאַרקויפט!
די ביינער נאָ, צענעמט, צעשרויפט.

קלאפ, רוישיק הארץ, ווי שקלאף-געצייג;
און אין גערויש אזוי איך שטייג.

פארגעס איך אלץ, וואָס רוישט דער שאַפּ
די נאַכט באַנוץ, דער טאָג איז קנאַפּ.

נאַר, וואָס דערמאַנט די נויט און האַס,
וואָס יאַגט אזוי דער רימען-פּאַס?

פאַרשקלאַפּטקייט

פאַרשקלאַפּטקייט באַלאַדנט,
ווי אַ זאַק אַנגעלייגט;
וואָס פּאַלט אַזאַ מידיקייט,
ווי אַ האַרב אויף מיר שטייגט?

נו, בין איך דער טרעגער
און דער פּאַק איז די וועלט;
וואָס דריקט אַזאַ שווערקייט,
אויף מיין האַרב זיך געשמעלט?

אַ וועלט אַנגעלאַדנט —
און דער פּאַק איז נישט מיין;
וואָס שפּלאַקייט טראַגט זיך,
חויז דער משאַ אליין.

אַ וועלט אויפן פּוקל,
וואו זעט מען זיך אַרויס?
דער פּאַק אויפן טרעגער
גרעסער איז, פאַר זיין גרויס...

שטאף און ליד

אין הענט געפלעכט — אין זין געוועכט
און שטאף און ליד מיין הארץ באלעכט;
און וועלכעס שענער, דאס מיך פרייט,
דער וועב-שמול קלאפט צום מאקט באגלייט.

אין הענט געוועכט — אין זין געפלעכט
און ליד און שטאף אזוי באהעפט;
און זין דערביי און קראפט דערביי
און יעדן טאג איך וועב אויפסניי.

ביים וועבשמול וועב און וועב מיין ליד —
און פעדים קניפ, אין זין איך שמיד;
דער שטאף צערייסט זיך, האלט נישט לאנג —
קלינג ווייט מיין ליד און שטייג אין קלאנג.

שרייפן

פון טייערסטן, ביז ביליקסטן געוואנט,
איז ס'רענצל מיט שלייפן אין האנט;
און וועמען א שלייף נאר געפעלט,
דער פוצט זיך שוין אויס פאר דער וועלט.

נאר, ווער האט די שלייפן געוועכט,
דער האט דאך אין דחקות געלעכט;
דאך, וועמען גייט אן, וואס דעם קוועלט,
כאטש פוצט אויס מיט שלייפן א וועלט.

נאר, שלייפן פארציען א קנופ,
ווער קען דעם קנייטש געמען אראפ?
און וועלכעס פרעס-אייזן פארבייגט,
אויף וועס'ס נויט, א קנייטש זיך פארלייגט?

ווער קויפט זיך א שלייה

אויף וואס אויסגעכיטן דאס בוך,
די מוזע פארטוישט פאר א שלייה?
ווער וויל זיך פארשלייפן דעם האלדז,
ביים הארץ נאך אויספוצן זיך שטייף? ..

דאך, פונם פארבונדענעם שלייה,
ווער רייסט זיך, וואס רייסט זיך מיר אפ?
און לייב און זעל אזוי צעקנייטשט,
פארלייגט זיך א קנייטש אין א קנופ...

נאר, ווער קען אויספרעסן אזוינס,
דער גלאנץ זאל נאך בלייבן באזעלט?
אויסוועבן וואלט איך אזא שלייה,
קיין קנייטש זאל ניט זיין אין דער וועלט...

אויף וואס אויסגעכיטן דאס בוך —
און וועמען באט מען עס אן?
מיין ליד, אוי פארשטומט אין מיין הארץ —
ווער קויפט זיך א שלייה אנצומאן? ...

פון אמאל

ס'יום-טוב/דיקע פון אמאל,
איז מיר וואכענדיק היינט:
מיט גאסן-גערויש איז פול מיין הארץ,
אנשטאט מיט געזאנג —
טראג איך, אנשטאט לידער,
חשבונות אין מיין בוזעם;
פרעמדע און אייגענע חובות —
זעט זיך נישט אן פאר דער וועלט,
וויפיל ציפער צייל אין צאל;

נאָר, ווער וועגט מיר אָפּ?
 די משא, וואָס דריקט שווער —
 און שמעכט דורך מיין ברוסט,
 אַ לאַסט אויפן רוקן,
 איז אַכער מיין כּוועם גלייך,
 זעט זיך קיין הויקער נישט אָן —
 אוי, גריבל זיך, גריבל זיך, מיין האַרץ,
 וויפּיל זאָרג אין אַ קניישט זיך פאַרלייגט?
 אוי, גריבל זיך, גריבל זיך,
 מיין אַרעם האַרץ,
 אין וואַכענדיקן כּוועם;
 וועלכער זיך פּון לעבן —
 ציילט זיך אין חשבון אַרײַן?

ניי יום-טובֿדיקייט

אין גרויער וואַכנדיקייט —
 צעדייסט זיך דאָס וואַכנדיקע,
 טו איך אָן דאָס יום-טובֿדיקע —
 וויינט מיין האַרץ, פּון פאַרשוועכונג,
 וואָס וועל איך איבערמאַן?
 יום-טובֿ!
 אַנדערש ווי אינדערוואַכן —
 איבלט דער שטויב פּון וואַכנדיקייט,
 אויפן לייב אַלץ אינאיינעם —
 קערט אָפּ, דאָס שטויב-בעזימל
 און טרייסלט אָפּ, דאָס וואַכנדיקייט —
 נאָר דאָס שטויב-בעזימל, וואָס העלפט?
 וואָס ווערט שוין אַפּגעמראַגן,
 אָן אַלטס, אָן אַפּגעריכנס!
 און דער יום-טובֿ וואָס איז?

— — דור-דורות אלט
 ביינק איך נאך אַ ניי יום-טוב'דיקייט
 פאר דער וועלט...

לינאטייפער, לינאטייפ!

בליי! בליי! בליי!
 קאכט דאס בליי,
 זידט דאס בליי,
 שמעלץ אין פארם,
 ווארט און שמורם;
 פלאמיק היים,
 אן א גרייז,
 ניט פארפעל,
 אות און צייל,
 לינאטייפער — לינאטייפ!

בליי! בליי! בליי!
 ווערטער — בליי,
 שורות — בליי,
 פלאם, וואס ציט,
 נשמה גליט,
 צינד דערין,
 ווארט אין זין,
 שוין אויף בלאנק,
 שארפט געדאנק —
 לינאטייפער — לינאטייפ!

בליי! בליי! בליי!
 פלאם צעגלי,
 פלאם צעצי,
 „פרואוו“ מיר ווייז,

ניט פארגרייז —
 אותיות פארם,
 ביז שפיץ-טורם,
 ליען מיין וועלט,
 וואס באזעלט —
 לינאמייפער — לינאמייפ!

ראשיקייט

אלץ איז ראשיק,
 אנגעשטריינגט,
 זעסט דאס אין וויסל פון אויג,
 אין די קינבאקן;
 זעסט דאס אנגעצויגנקייט,
 אין דער שלייף,
 ווי א סטרוגע צום פלאצן.
 אלץ איז ראשיק,
 אלע קאלירן אין געזיכט,
 אין ראשיקייט איבערגעפארבט;
 אלע געדאנקען,
 אין איין געדאנק,
 איבערראשט —
 איבערגעוועלטיקט,
 וואס אין זינען,
 ציט אן אומזין,
 אריין אין מיטן טאג,
 אנגעצויגן הארט,
 פארדרייט, ווי א דראם,
 ביז ווען, וואס פלאצט,
 אין אנגעצויגנקייט;
 לאזט זיך אויס,

איבערגעריסן,
 אויסגעצויגן —
 פונם לעבנ'ס ראשיקייט...

איד וועל ניט בייטן

איך וועל ניט בייטן,
 דאס שווארץ פון דער נאכט,
 אויפן בלויען פון טאג —
 די נאכט איז מיר ליב,
 די נאכט שיינקט מיר רחוק,
 און זי בלויז פארהילט,
 און מיט ליבע זיך שפילט.

בליקט דער טאג אויף מיר,
 מעג ער זיין ווי שייך,
 ווי צוגעפארבט,
 ווי מיין האר'ס הארץ!
 דראעט זיין באפעלנדיקער בליק,
 אויסגעהעכנט, אויף די שעה'ן פון טאג —
 גרוילט מיר, אן איבל צום האר;
 און צום שקלאף, א האס —
 טראג איד, א הארץ אזא מיט פיין,
 צום הארנשאפט און קנעכטשאפט,
 און צום טאג אזוי!

איך וועל אבער ניט בייטן,
 דעם טאג אויף דער נאכט, —
 ביידע קומען צוניץ;
 דער טאג וועבט מיין טרוים,
 פון מארגנדיקן שייך,
 ווען פריי וועל איך זיין;

און דער שיין פון מיין אויג,
וועט זיך אַנצינדן אַזוי,
ווי די וועלט זיך צעבליט —
מיט פרייקייט און ליכט,
פון מאַרגנדיקן מאַג...

באַגייסטערונג

קעפּ אויף קעפּ,
אַ קעפּיקע מאַסע,
ווי מאַן-קעפּלאַך געדיכט,
האַבן אַרויסגעשטעקט;
גרויס, ווי דער זאַל, איז געווען,
איז אַלץ אויף דער בינע,
דער גרעסטער קאַפּ געווען.
קעפּ איבער קעפּ,
אַ וואַלד מיט קעפּ,
האַבן אַרויפצו
די העלדוער געשמרעקט;
און אַנגעשפיצטע אויערן,
אַהינצו געניינט,
דאָס גרעסטע וואַרט
פון דער בינע צו הערן —
האַבן טויזנטער אויגן,
צו איין פאַר אויגן געבליקט,
מאַנגעמיש צוגעצויגן —
און טויזנטער פאַר הענט,
האַבן פייערדיק, דאָס וואַרט, אַפּלאַדירט !!
קעפּ אויף קעפּ,
ווי אַ וואַלד,
מיט איינגעהאַלטענעם אַמעם,

האבן אלע שטיל געשוויגן. —
 נאָר, דאָס וואָרט, ווי פון אַ נביא,
 פון מוח און האַרץ, האָט געשפרודלט,
 ווי פון אַ קוואַל אַרויס;
 האָט מיט שמורעם געהילכט דאָס וואָרט
 און אויפן קול געקלונגען:
 די נויט געוועקט!
 צום קאמף געשאלט!
 האבן אַרעמע הערצער
 נייע פנימ'ער געקראָגן,
 און פון באַגייסטערונג —
 זיך דעררויטלט...

דאָס דינע ספר'ל

דאָס דינע ספר'ל אין מיין בוזעם,
 וואַקסט פון טאָג צו טאָג,
 ווי אַ בוימל אונטערן שאַטן,
 ציטערנדיק —
 בייטאָג נאָענט אַ שמראַל,
 וואַרעמט עס דורך,
 וואַקסט אַ בלאַט.
 איז וואַלקנדיק,
 ציט דער וואַרצל
 דעם זאָפט אינעווייניק,
 וואַקסט עס אין דער טיף. —
 אַוונט שפּרייט זיך אויס די נאַכט,
 הילט עס איין אין איר היל,
 לאַשטשעט עס די נאַכט
 אין טרוים —

שמרעקט זיך עס אויס אין רו,
וואַקסט עס גרעסער. —

באגנינען, צוואַנגט עס זיך
מיט פרישן מאַרגן-טוי,
וואַקסט ווידער אַ בלאַט —
וואַקסט דאָס דינע ספר'ל
פון טאָג, צו טאָג,
גרעסער, גרעסער.

מיין ניגונ'דל

מיין ניגונ'דל, מיין ניגונ'דל,
דו ביסט די נשמה פון מיין ליד;
און ווערטער פאסן בלויז דיין גוף —
דיין סטרונגע אַבער, שמאַרקער ציט.

מיין ניגונ'דל, מיין ניגונ'דל,
דו ביסט אַ מפונק אויף דיין קלייד;
און הוילע ווערטער, טוסט באַלד אויס —
און וויפיל מאַל דיין גוף איך בייט.

מיין ניגונ'דל, גיי נאַקעט היינט,
כ'וועל ניט אַנטאָן דיך צום גערויש;
נישטאָ אין שאַפּ און אויפ'ן מאַרק
זאַלסט עפעס ווערט זיין, פאַר אַ טויש.

מיין ניגונ'דל, פאַרשטום מיר היינט,
דער וואַכן-טאָג, ער הערט דיך ניט;
וואַרט-זשע אויף יום-טוב, ניגונ'דל,
וואָס זינגסט אַרויס פון מיין געמיט?

לידער פון ביינקען און אומרו

דאס ליד פון מיין אומרו

גיי און קום — גיי און קום,
איז דיין וועג ענג ארום,
איז דיר באנג נאך א באנג —
אום-אומרו! הין-הער צו,
וואס געפינט, דאס פארשווינדט,
וואס איז פול, יערט זיך פויל —
שלאגט די זעט איבערן מויל.

גיי און קום — גיי און קום,
בליקט דאס אויג אומעטום,
אויג, א ווייז — פום, א שפרייז,
ציט מיין זעל ווינט און וועל —
אויער הער, וואס באגער:
קלינג-קלאנג-קלאנג! שאל-טאן-טאן!
ניט פארמשעפע זיך אן שפאן.

גיי און קום — גיי און קום,
פון דער זייט און ארום,
דא און דארט קלאנג און ווארט,
צו א שילד, צו א בילד,
זינג געזאנג, וואס איז באנג —
זוך-זוך-זוך! זין-זין-זין!
טיף א קוואל איז דערין.

גיי און קום — גיי און קום,
פון ארום און ארום;
נאר, וואו ציט מיין געמיט?
מעלאדיע זינג מיר צו,
וואס געפין און געוויין —
יא — דאס — ניין! ווי — ווען — וואו?
זעטיקט זיך מיין אומרו..

אויף דער ברייטער וועלט

שמאל באגרענעצט, איז מיין היים,
 ביז אזוי א קליין געצעלט;
 גיי איך האפערדיק ארום,
 אויף דער גרניסער, ברייטער וועלט.

נאך, נישט אלצדינג איז מיר ליב,
 וואס באגעגן אויפן וועג;
 דאך, דער וועג זיך ווייטער ציט
 און נאך ווייטער, איז א שמעג.

טרעף איך אן, וואס טרעף אלץ אן,
 וואס אזוינס, מיין אויג פארמיידט —
 נאך, דער איין זייט טראטואר
 פירט אויך צו א צווייטער זייט.

שלענגלט זיך א זיגזאג-וועג,
 קריכט ביים טריט און נאכן טריט;
 קירעווע זיך, ווי עס איז —
 נאך, דער ווייטערער וועג היט...

אן וועמענס הילף

אן וועמענס הילף וועט זיך לינדערן,
 וואס פייניקונג ציט?
 און לייטערן און אויפהייטערן,
 ווי גינגאלד מיין ליד...

און וועמענס ליד וועט אויפמונטערן,
 וואס גאליקייט שלאגט?
 און קרעפטיקן און דערמוטיקן,
 דערפרישונג, וואס טראגט...

ביי וועמען און מיר

ביי וועמען די וועלט איז צו-קליין,
פאר מיר איז די וועלט גענוג גרויס;
כ'קען שפאנען, ארומגיין צו-פום
אויף יארן און יארן ארויס.

ביי וועמען דאס לעבן איז קורץ,
פאר מיר קען געדויערן עס לאנג;
כ'קען פלעכטן ארום דעם א שטריק,
וועט פריער צעברעכן דעם שטאנג.

ביי וועמען דער טויט איז א פיין,
פאר מיר איז ניט שרעקנדיק דער גרוב;
מיין גאנצער פארמעג קען אריין,
ניט שווער זיך צעשיידן פון „האב“...

פון נאנט ביז ווייט

פון אויג אזוי דער אנבליק,
פון הארץ אזוי די רייד;
ווי גוטע שלוחים שיק
די וועלט פון נאנט ביז ווייט...

אין אויער אזוי דאס געהער,
וואס טראגט זיך ווייט פון אים;
און פון איר אזוי דאס באגער
אין אויער קלינגט א שמים...

און בריוועלאך פון ווי ווייט
מיר קלינגען הארציק שמיל;
און לויטערער קלינגט די פרייד
פון נשמה דאס געפיל..

זיי מיר דער שלייפשטיין

זיי מיר דער שלייפשטיין,
 איך וועל זיין דער שיין —
 זיי מיר דער באשייד,
 איך וועל זיין דער טרוים —
 אייזער פארטיק ס'קלייד
 פון איך שוין דעם זויס,
 וואס נאך ניט געווען,
 פאראויס קענען זען...

זיי מיר נאך, דער פארם,
 זע איך אויף שפיץ-טורם;
 העכער אין דער הייך
 שטייט דער טאג אויף פרי —
 פארעם אלץ גלייך,
 גיט אלץ א צעבלי,
 שארף נאר אויס, אויף בלאנק,
 וואס אין מיין געדאנק...

וועלכן שיין זוכסט

פאראויס מיט די הענט
 זוכט דער בלינדער — שיין;
 צי דעם שיין בייטאג,
 צי דעם שיין ביינאכט,
 בלינדער, בלינדער זאג:
 וועלכן שיין דו זוכסט?

זוכט די בלינדע נאכט,
 זוכט ארום דעם שיין,

צי דעם שיין פון טאג,
 צי אן אנדערן שיין;
 בלינדע נאכט, מיר זאג:
 וועלכן שיין דו זוכסט

זוכט מיין ביינקענד הארץ,
 זוכט ארום דעם שיין;
 צי א פרעמדן שיין,
 צי אן אייגענעם שיין;
 ביינקענד הארץ, מיר זאג:
 וועלכן שיין דו זוכסט?

אויף א שפעטערן טאג

דאכט זיך אזוי — אט גרוי, אט בלוי,
 אט ווייס, אט שווארץ, גייט דורך מיין הארץ
 א טאג מיט א נאכט —
 א, ווידער-שיין, באמאל מיין פיין —
 און ווייטער איך טראכט:
 די מארגן-זון, קומט ווידער אן
 מיט בונטן-פארב און בינדט א גארב
 מיט שטראלן-געפלעכט;
 א, צי צו העל מיין גוף און זעל
 און ווייטער באהעפט,
 וואס נאר עס פאסט אין ראם געפאסט,
 אין גאלד געשמידט און אפגעטיט
 דעם שיין, וואס איך טראג
 צום יום-טוב גרייט, וואס אליץ באנייט,
 אויף שפעטערן טאג.

אין טיפן ווילן

אין שעה פון טיפן ווילן,
שא! קוים און אויער צו הערן;
גייט אויף אין הארץ דעם שמילן,
די הייליקסטע באגערן.

פלעכט דאס געוועב פון טרוימען
די צארטענסטע פארלאנגען;
פארפוזונגען באזוימען,
וואס נאך אין שלייער פארהאנגען.

באלד קלינגען מיר אנטקעגן
דער נשמה'ס נייע געבערן;
און העכער אלץ זיך רעגן,
וואס זאפטיקער זיך גערן.

אין טיפן טראכטן

כ'וויל שלאפן מיט אפענע אויערן
און הערן דעם חלום —
און וואכן מיט אויגן פארמאכטע
און האַרכן דאס טראכטן.

דורכזיכטיק, דין איז דאס אויגן-דעקל,
איך וויל דאס פארשמעלן;
די הענט, ווי פאר בענטש-ליכט זיך שפרייטן —
אריבער מיין שמערן.

שא, שמיל אַזוי, איך הער מיין נשמה
פון טיפעניש זיך עפנט;
און צינדט זיך אין ליכט פון געבורט-שיין,
פון טונקל זיך לייטערט.

אין געדאנק

אלע חושים אין געדאנק
הארכן אויף;
ווי דער אַנבליק פון דער ערד
צו דער זון אַרויף.

ווי עס שלייכט אַדורך דער טריט
אויפן טאָג;

ווי דער בליק צום טורעם-שפיץ
פריער פון שטאַפל כ'טראָג.

ווי אַ שפּריי רעגן זיך שפּרייט
דער געדאנק;

אלע חושים קומען אויף,
ווי נאָך אַ שלאָף-געטראַנק...

מיין רייך

אונטערן בוזעס דאָס בוך,
צי גאָר אונטערן אַרעם;
טראָג איך מיין „רייך“ אויף דער וועלט —
און מיר דאַכט, איך בין אַרים.

ווייז איך ניט יעדן דאָס בוך,
ווערטלאָז איז עס ליאַדע וועמען;
שעץ איך אַליין אַפּ מיין האַב —
הימל און ערד ניט פאַרשעמען.

אונטערן בוזעס דאָס בוך,
נישט דאָס אַסיגנאַציעס זיינען;
און מיין פאַרמעגן, וואָס הימל,
סיי ווי סיי וועט אַרויסשיינען.

מיין מאַרגן-ליד

נאָך דער שפּעטער נאַכט
שיינט אַריין נאַר פּרי;
ווער אַם פּריערסטן מראַכט,
שיינט אַרויס די מי.

אויפן שוואַרץ — ערשט גרוי
פאַרבט זיך דאָס געמאַל;
הימלט זיך ביז בלוי,
העלער וואָס אַמאַל.

בלוי און העל געשפּין,
שטראַל-געפלעכט אין שיינ;
אין אַ לויטערן זיין
מאַל מיר פינגעל מיין.

טוט זיך אָן די וועלט
נאַר נישט אין איין צייט;
נאַלד און בלוי געהעלט
און אויך גרוי געקליידט.

עפעס, ווער פאַר/מיאום'ט
ס'שיינע אין דער מיט;
נאַר, די זון מיך גרויסט
מיט מיין מאַרגן-ליד.

פרימאָרן

1

פויגל-געסווישטש אין פרימאָרן,
 קלינגען אין וועג אין באַגלייט;
 וואָס אין געזאָנג איז פאַרבאָרן
 טראָגן די פליגל אַ פרייד.

קלינגט דאָס געסווישטש אין דער לופטן,
 פרייד אינם פויגל-געפלי;
 וואָס איז נאָך פריש אין די דופטן
 זינגען די פויגל גאַנץ פרי.

ניי איז דער טאָג ערשט געוואָרן,
 פריש אויך מיין לעבן באַזעלט;
 וואָס אין געדאַנק ווערט געבוירן —
 זינג איך מיר אויס, פאַר דער וועלט.

2

זון אין אַ שטראַלנדיקן מאַנטל
 שיינט ביז אַראָפּ אויף דער ערד;
 יעדערער שטראַל אַ בריליאַנטל,
 ווער קען אַפּשאַצן דעם ווערט?

זון אין אַ בריליאַנטענעם שליער
 שיינט מיר אַריין אין געזיכט;
 וויפיל די וועלט איז מיר טייער —
 צינד איך אָן פאַקל און ליכט.

זון אין אַ שטראַלנדיקן מאַנטל,
 יעדער שטראַל — ס'לעבן באַהעלט;
 יעדער איר בליאַסק אַ בריליאַנטל,
 זינג איך מיר אויס, פאַר דער וועלט.

בערג און מאַלן

לאַמיר זיך שפילן מיט בערג און מיט מאַלן,
 העכער דער באַרג איז, ווען איך שטיי פון ווייטן;
 טוט ער — אַ קארליק אין מאַל — מיך אויסמאַלן,
 איך — ווי אַ ריז אויף זיין קאַרק זעצט זיך רייטן.
 שטייט זיך דער באַרג אויף איין אַרט, ניט צו רירן,
 איך ביזן הימל, קען ווייטער נאָך שוועבן;
 ביז טו די פאַנטאַסטישע פליגל פאַרלירן,
 טו איך מיר גידערן אין מאַל דערנעבן.
 שמעקט באַרג פון דער ערד אַרויס, ווי אַ הויקער,
 האַט ניט קיין אויגן צום מאַל ביי די ווייטן;
 שפילט דער וויינט אויפן באַרג, צי פויקט ווי אַ פויקער—
 שוועב איך אַריבער אפילו פון ווייטן.

יונגטלאַכקייט

מאַנץ און געפלאַטער אין לופטן,
 שפילט אין דערינען אַ פרייד;
 הענט אין געפלעכט, ביז די היפטן,
 פיס אין געטאַנץ, זיך געדרייט.
 ברוסט צו אַ ברוסט זיך געטוליעט,
 האַרץ צו האַרץ, אַזוי נאַנט;
 וואָס מיט די גלידער געהוליעט,
 דאַס אין די בלוטן עס מאַנט.
 זינגט זיך פון רויזן און בוגטן,
 וואָס, פונם טייערן באַקרוינט;
 און וואָס אין נשמה, דעם נאַנטן,
 ווערט, מיט דער ליבע, באַלוינט.

אילוועס

אילוועס, וואס האט זיך געדאכטן
און ספינקס, וואס האט זיך געמאלן;
איז מער נישט — אן אנונג געבליבן,
אמאל, אזוי צו ווידערהאלן.

ווען קומען דען פריער די חלומות,
וואס נישט זיך אין שאטן געטראפן?
די נאכט, לאזט אראפ זיך א פארהאנג,
מאכט טונקל, אזוי ווי צו שלאפן...

פון ווייטן עס האט אויסגעזען,
די לבנת, זי שיינט זיך פארן לייגן;
פון אונטן ארויף האט געשמרעקט זיך
א בויס אפגעהאקט מיט שפיץ-צווייגן.

דריי-אייניקייט האט זיך געדאכטן,
גלייך וויפיל דער בויס געהאט צווייגן;
ווי ליימענע גולמ'ס געשמאנען,
מיר דאכט זיך, איך הער זיי נאך שווייגן...

געצויגן האט נאך א ביז וואונדער,
וואס האט זיך געשמרעקט פון די טאלן;
א קירך אפגעברענט איז געשמאנען,
וואס האט פאר א ספינסק זיך געמאלן?..

וויפיל לעבנס

וויפיל לעבנס זיך ציען
 אריין, וואָס איז ליב?
 צי יונגקייט און גרינגקייט,
 אַרויס, וואָס איז טריב.

שוועב רואיקייט און פרישקייט,
 אריין, וואָס איז ניי;
 און וואָס איז פאַרגאַנגען —
 ווער ציט זיך פאַרביי?

וואָס ניי איז געמאַלן,
 אַ שיינקייט דערפרישט;
 דער שטויב פונם מעבל,
 אַרונטער געווישט.

די פענסטער באַלויכטן
 אין שאַטן און שיין;
 און טירן, ווי כריסטע —
 ווער ציט זיך אריין?

ווער וואוינט אין גערוימקייט,
 אַ פאַלאַץ דאָס הויז?
 און, שווער איז דאָס ענגקייט —
 ווער ציט זיך אַרויס?

די ווענט ביזן סופיט,
 דער דיל ביזן שוועל;
 וואָס טונקעלער שאַטנט —
 פאַראומעט די זעל.

וויפיל לעבנס זיך ציען,
 ארויס, וואָס איז טריב?
 נאָר, וואו עס איז נייקיט —
 באַנייאונג איז ליב...

אומענדלאַך

גרויס איז דאָס האַפּן,
 אומענדלאַך דער ציל;
 נאָר, איידער דערגרייכסט —
 פאַרלויפט אַזוי פיל.

אַט דאַכט זיך דיר אויס,
 דו גרייכסט מיט דער האַנט;
 קערט איבער הער הנאַ,
 צום באַדעם דעם ראַנד.

אַט דאַכט זיך דיר אויס,
 דו גרייכסט שוין ווי ס'איז;
 פאַרשווינדט דער באַדן
 פון אונטער די פיס.

גרויס איז דאָס האַפּן,
 אומענדלאַך דער שיין;
 פאַרלירסטו זיך גאָר —
 באַלד האַפּסטו נאָך מיין.

די קרוין פון קאפ

אלצדינג איז מיר ליב,
 אין מיין שטובן-שטאנד;
 פון מיש ביז א שטול,
 און נאנט איז די וואנט.

נעבן מיר אין זייט
 האט דער בעזים אן ארט;
 און פאר יעדער זאך
 פאראן א שופלאך.

דאס בעט צוגעבעט,
 שלאף ביינאכט דערין;
 שאטנדיק פארהילט,
 פענסטער מיט גארדין.

חלום איך בייטאג
 פון א רואיקע שעה;
 לען איך זיך אן מיד,
 אויף דער זאפע רו.

נאר, די ספרים-שאנק
 שטייט זיך אויבן-אן;
 ווי די קרוין פון קאפ —
 די שטוב אָנגעטאן.

ווי עס שפארט

דאס אַנזען זיך, מיט אַ שיין,
 דאס אַננעמען זיך, מיט אַ פיין;
 דאס רעגונג וואַקסט מיט אין געדאַנק,
 דער שוואַונג און דער בויג און דער קלאַנג.

דאס אַנפאַרטרויען, וואָס איך געפֿיין,
 דאס אַנשפּיגלען זיך, וואו איך בין;
 איז לויט מיין סכיבה און היים,
 מיין ליד, אַזוי קלינגט מיטן ריים.

צעוואַרעמט דאָס האַרץ זיך, מיר העל,
 צעפלאַמט זיך דאָס וואַרט, אין מיין זעל;
 און לויט מיין געמיט, זיך באַרוט
 דאָס רעגונג, עס פליסט מיטן בלוט.

און ווערטער, ווי קליין און ווי גרויס,
 זיי וואַקסן אינאַיינעם זיך אויס;
 און ווערטער, ווי ווייך און ווי האַרט,
 זיי קומען אַרויס, ווי עס שפאַרט...

ביז אַ ניי ליד

ביז אַ נייע ליד איך זינג,
 זינג איך איבער מיין אַלט ליד;
 ווען דעם נייעם קלאַנג איך שמיד,
 פיל איך, ווי פון אַלט, ווער יונג.

ביז דער נייער פּרילינג בליט,
 פונם אַלטן שפּייכלער לעב;
 ביז דאָס נייע קלייד איך וועב,
 ס'אַלטע — פון פאַרקילונג היט.

באשיינפערלאך

באשיינפערלאך גייט אויף
דאס וואונדער, און איך שמוין;
און גארב און פלעכט צענויף,
פון בלומען-קרענץ, א קרוין.

דאס פעלד אין אַמעס דופט,
מיט קאַסע-קלאַנג געשמאַלט;
אַ האַרן שאַלט און רופט,
דער רוף, זיך ווידערהאַלט.

ווער דינט, ווער דינט פאַר לוינ,
וואָס שמעקט מיט גאַרב און פעלד?
ניט מלכות'דיקע קרוין,
מאַכט ס'מינדסטע רייך מיין וועלט.

וואָס הייליקייט, דאָ רוט,
נאָך שאַפּנדיקע פּרייד;
ניט קייזערלאַכע בלוט,
און מלכות'דיקן קלייד.

מיט גאַלדן ליכט באַפּוצט,
שיינט אויף די זון גאַנץ פּרי;
און וועם מיין קרוין באַנוצט,
דעם דינט אַלזיין זיין מי.

מיין רויטע לעמפל

מיין רויטע, עלעקטרישע לעמפל,
דאס צינדט זיך אזוי, ווי איך לייען;
פון בוך, די שווארץ-ווייסע אותיות,
באלויכט עם מיט רויטלאכן שיין.

דאס צינדט זיך דער פלאם אין די ווערטער,
א וואָרט נאָך אַ וואָרט, צינדט שוין אָן;
און רויט ווערט אַ שורה נאָך שורה,
ביז ציט זיך אַ רויט בלאַט, אַ פּאַן.

דאָס לויכט זיך, דער פּלאַם אין די הערצער,
דאָס שפּרייט זיך, די פּאַן פּון דער וועלט;
אַ בלאַט נאָך אַ בלאַט, איז אַן גרענעץ,
דער טאָול, צום ענד בלויז פאַרשמעלט.

ווער פאַררייסט דעם קאַפּ

דאָס יונגערע און גרינגערע,
שווימט זיך אויבן אויף;
דאָס ביטערע און גאַליקע —
שמעלט זיך אָפּ צום סוף.

וואָס מידער דער רודערער,
נישט באַגליקט אין וועג;
וואָס גרויקייט און וואָס טרויעריקייט
הויערן אויף די מעג.

און בויערער און מויערער,
ווער פאַררייסט דעם קאַפּ?
דער מייסטערער און פיינסטערער,
פאַלט צום ענד אַראָפּ...

ביליקע מענטשן

ביליקע מענטשן,
פארביליקן אליין;
ווער איז זיי טייער —
און גיט דערווידער זיין?

ווער איז דען טייער,
מיט גאלד זיך נישט פארבייט;
אוי, די סביבה!
איז א גערענגל גייט?

שמארק איז א פעלזן,
גיט קיין אנלען באדארפט;
שמורם און שלאקס-רעגן
דעם שפיץ-פעלז נאך פארשארפט.

שמארק איז א פעלזן,
נאר גיט זיך קיין באוועג;
וועמענס זיך מיען —
קערט דערנער אפ פון וועג?

וועמענס גבורה,
זיך שטיצט אויף זיין פארשמאנד?
און אויף קיין פעסטונג,
וואס בריינגט קריג אויפן לאנד.

אוי, די סביבה
ווי פארמידט מען מיין שוועל
ביליקע מענטשן —
פארשאכערן די זעל...

וואס נעכטן זיך גענארט

וואס נעכטן זיך גענארט,
ווער קלוגער אפשר היינט ?
און מארגן, וואס פארראט —
קריגט איבערמארגן פיינט.

ציט זיך, דער קאמף, זיך ציט
ביז גרויען וויסן נויט ;
און ווער באגעגנט ניט
דערשלאגענעם צום טויט ?

און וועמענס פאלש געבעט
דורדורות, בענטשט דעם קנוט ?
פארזעעניש — פארזעט —
פארזעעניש איז גוט...

און וועמענס פאלש געבעט,
דורדורות בענטשט דעם יאך ?
דעם טויטן אפשר זעט,
וואס קומט צו חלום נאך.

נאר, שלעכטס אליין זיך דראט
און וועכטער אנגעשמעלט ;
און פיין און שטראף פון גאט —
זיך אויסגעטראכט דער וועלט.

אזא'ס, אזוינעם ליינט —
און וועלכער אפפער וויים ?
וואסער אפגאט דען שוינט,
אין רעכטפערטיקן בייז ?

און וועמענס פאלש געבעט,
 נאך איבערבעטן ניט?
 דעם גאלגען, שוין פארשפעט,
 א ווידערשפעניקייט.

נאך, שלעכטס זיך ניט דערקענט
 און שווארצע ליכט נאך שיינט;
 אין טוימן-קאמער ברענט:
 דער וועלט'ס געוויסן היינט.

א, וועמענס וינט באשערט,
 פאר מאטיריער'ס געדולד?
 דער תליון, אזש ער ווערט:
 א הייליקע אומשולד.

נאך, נעכטן — וואס געשיידט —
 איז היינט א ניי געבורט;
 און מארגן, מארגן גרייט,
 אויף איבערמארגן שפארט.

דור-דורות קאמף און נויט,
 וואס צארן פלאקערט אויף!
 און יעדער קנוט און קנויט —
 פארטשאדעט זיך, צום סוף..

אפנויג

אפנויג און אפבויג,
 אפקערונג אין זייט;
 דאס מיידט נישט אויס ס'אויג,
 דער שטורם אין צייט.

באווארט נישט די האנט,
די טריט פון די פיס;
באווארנט די וואנט,
וואו אומגעבויגט איז.

דער אומבויג פון פלויט,
געפאר דראט דעם צאם;
דער אפנויג פון קנויט,
מאכט קאליע דעם פלאם.

ווער, פלאם אריינווארפט
אין קנויט, וואס זיך צינדט?
אפשניצלעך פארשארפט,
טראגט פליגל דער ווינט.

ווער וואלט גלייך געשמעלט,
דאס קרומע, וואס כ'טראכט —
א קוליע פאר דער וועלט
וואלט שטורם געמאכט.

וואלט שטורם געגרייכט,
וואו וועלט האט אן עק;
און וואלט אויסגעגלייכט,
וואס בויגט זיך אוועק.

און דארן, וואס שטעכט,
אין גאנצן ארום —
נאר, דונער צעברעכט
און ווארצלט אים אויס.

פון אויבן אן

אין אן אומרואיקער וועלט,
וואָס וואַרפט זיך נישט אויף?
אזש אן אומפלייט פאַרקריכט זיך,
גאַר אויבן אַרויף.

און פון אויבן, אויבן אויף,
וואָס זשאַווער פאַרראַסט;
גלייכגילטיקייט — אומווירדיקט,
פאַרוואַרלאַזט, זיך לאַזט.

ווער, פאַראומרייניקט, פאַרפייניקט,
פאַרגליווערט די נויט
און פון אויבן, אויבן אויף,
וואָס שימל און קויט.

ווער, פאַרקרעמפלט און פאַרדרייט,
וואָס ליגנט זיך טוט?
און פון אויבן, אויבן אן,
וועס איז אזוי גוט? ...

ס'האַט היינט מיין געדאַנק

ס'האַט היינט מיין געדאַנק קיין זאך נישט פאַרנומען,
געלאַזט אַלץ אין ווילדן אויפברויזן;
אַ פלאַם אין דער וועלט אין פנים געוואַרפן
און אַלץ אַנגעלאַדנט צום בייזן.

ווער איז נישט געווען אין צאָרן מיטגעריסן
פון אַלע אַפגעטער פון וועלטן?

און יעדער אפגאט האט דאך זיין מכשף,
וואס שמעלט זיך דא בענטשן און שעלטן . . .

און יעדער קען דאך דעם מכשף, וואס כישופ'ט,
באצויבערט די וועלט אויף ביי-וואונדער;
האט געצקעס א סך צוזאמען גענומען,
ווי שפילן מיט פופעס די קינדער.

נאר, ווער האט זיי דארט צוזאמען געפלאקערט,
וואס, דען ניט פון זיי אויסגעשטאנען?
האט מכשף געדאכט, עס ברענט זיך בראנדאפפער
און אונטערגעשמירט די בראט-פאנען.

נאר, ס'האט ניט געשמעקט דעם מכשף ס'געבראטן,
פאר זינד, וואס געוואוינט צו פארגעבן;
געזאגט האט א שפרוך — די הייליקע אשעס,
קען צויבערדיק שמעקעלע אויפלעבן.

און צויבער פארבלענדט די האנט פון מכשף,
די אויגן פארגאפט אין איין גלאזן —
נאר, ווער האט עס דארט די צלמים און גלאקן
געשליידערט אוועק מיט די געמצען? ...

האט צאָרן פארשפאט דעם נארישן מכשף,
מיט לויבער און גלויבער צוזאמען;
און געצקעס א בארג, צוזאמען געפלאקערט,
מיט צויבערדיק-שמעקעלע אין פלאמען . . .

מילבנדיק לעבן

מילבנדיק לעבן צעקראַכן,
 ביז אין די קנאַכן צעבראַכן,
 קרישלען זיך קרובלע אויף שטיקלאַך,
 בינדן באַנדאָושן און שטריקלאַך,
 ביז וואַנען די קאַפעטעס אויסציען,
 ווער האָט דען פליגל צו פליען?

מילבנדיק לעבן צעקראַכן,
 וואַכן נאָך וואַכן פאַריאַכן,
 ביסקל ווערט שטייף אויסגעצויגן,
 נאַקן און רוקן זיך בויגן,
 ווער האָט דען קראַפט צו פאַרלענדן,
 וואָס ביז, די אויגן אַפּווענדן?

מילבנדיק לעבן דערעסן,
 מילביק, פאַרלעגן, צעפרעסן,
 ברענען די נויטן און גלוטן,
 וויפיל די וואונדן פאַרבלוטן —
 ווער האָט דעם מוט נישט פאַרלוירן,
 דעם האָט דער קאַמף ניי-געבוירן.

ווי קליין איך ווער

א, פון אזוי פיל האווענישן,

קיין ארט געפיין ;

און קליין איך ווער, וואו כ'וועל זיך פארמישן,

מישט זיך אין זין —

א, הינטער וויפיל שאַטנעס זיך פארפלאַנטערט,

מיין גאַנץ געביין ?

ווי קליין איך ווער און מיט וואָס זיך פאַרהאַמפערט,

פאַרבלייבט מיין שיין —

אין וועלט'ס כאַאָס, ווער פייגערט זיך אויס זימלאַך,

וואָס פאַלשקייט שמייגט ?

צי קימערט זיך דער, וואָס זיצט זיך געמיטלאַך

די פיס פאַרלייגט ? ...

וועס'ס פוילער געניץ, גראַב, גרעכצט איבער

דיין פייך און נויט ?

צי איז דען ניט די ווילדסטע טיר, ליבער,

וואָס צילסט צום טויט ? ...

אלדאָס שטרויכלונג

פון די אוצרות קורה'ס רייך —

לאַזט די ברכה זיך אויס ;

און ביז מינדסטן אַרעמסטן

שרייט אַ קללה אַרויס.

גאַר, ווער קען אויסגלייכן גאַר,

אלדאָס שטרויכלונג אַפּטאָן ?

און די קללה זאָל אויסגיין —

ווען די ברכה הייבסט אָן.

מיר און דיר

וואָס איילסטו, וואָס איז דאָס געאייל ?
 וואָס ציילסטו, וואָס צייל איך דערווייל ?
 איך צייל אָפּ מיין פיין אויף דער שמונד,
 דאָס היילונג קומט ערשט נאָך דער וואונד...

וואָס צילסטו, וואָס איז פאַר אַ ציל ?
 וואָס שפּילסטו, מיט פיין פאַר אַ שפּיל ?
 איך חלום בלויז אָפּ אויף אַ צייט,
 דער חלום, איז פריער פון באַשייד..

אַפּגרוּנמאַן

צווישן ברענענדיקן האַס,
 פּלאַקערן די פּלאַמען;
 קאַכן וויסמע אַפּגרוּנמאַן,
 ברונעמס צו פאַר'סמ'ען.

מישט דער פיינט פאַרגיפטיקונג,
 וויירוּיך צום פאַרטשאַדן;
 אויף אַזוינע אַפּגרוּנמאַן,
 ווער מאַכט באַריקאַדן ?

העצט דער פיינט צו פלינדערן,
 רייצט אויף אלע גלוסטן;
 ראַיעט זיך אַן עיפּוש'קייט —
 ברענען, ברענען מיסטן.

פויקט דער פיינט פאַרטומלעניש,
 וואו די נויטן בלוטן;
 נאָר, בלוט און בליץ-אַפּליימערס —
 שטורעמס נישט פאַרהיטן..

ט ו מ ל

ביזן פארוואַרפענעם ווינקל
דעם טומל איך הער;
זאל איך ארום זיך פארמאכן?
די לופט, איז מיר שווער.

שטייגט דאך איבער די אויערן,
גרייכט איבער די ווענט;
שפארט זיך אריין אין א שפארע,
די לופט זיך צעברענט.

וועמען, וויל ווער איבערשרייען?
וואָס טומל זיך שפרייט;
קען דאך א קראַנק קינד דערשרעקן,
יעטווידער, וואָס שרייט.

ווייטער, וואו זאָלסט נישט פארמאכן,
ס'גערויש ארום דיר;
קען דאך א פארוואַגלטן טרעפן,
א פארשלאָסענע טיר...

ביים ראַג גאָס

דעם שטילן און רושיקן וועג,
זיך טרעפן צוזאמען ביים ראַג;
וועס טרעפסטו דאָרט שטיין, ווי פארווירט?
און וועס גיט דער ווינט א פארטראַג?

נאר, ווער אויף ראַג גאָס, וואָס קומט צו,
ווערט באַנג פון אַהין און אַהער;
דער זייט א גערויש, דער זייט שטיל,
איז דאָכט זיך אויף יעדער זייט שווער.

וועמענס רייד

וועמענס רייד אויסגעמיטן
האָב איך געכטן?
און וואָס היינט אָנגערטראָפן
איז דערשטוינונג —

נאָר, די שוועל, וואָס אויסווייכן
וועל ערשט מאַרגן;
וועבט די נאָכט שוין חלומות
פון אָפגרונטן —

ווער ווייס, וואָס אָנגעוואוירן
איז אָנשוונג?
און וויפיל שטרויכלונגען
נאָך פאַרנען?

איז מיר ס'האַרץ אָפגעלאָזן
פון פאַרשעמונג —
נאָר, מיין בליק פון דערנידערונג
אויפגעהויבן...

און וואָס זאל נישט נאָך דרויען
איבער מאַרגן?
כ'גוי, די פרייד אומגעריכטע
באָגעגענען...

וואוהין

וואוהין און פון וואנען?

מיר זיינען פארקראכן;

צי זיינען די וועגן

און בריקן צעבראכן?

ווער לוערט פון הינטן,

וואס טוט ווער נאכשפירן;

צי ווילן די שליאכן

אין זומפן פארפירן?

וואו זיינען די מענטשן,

נו, לאמיר זיי פרעגן

א קינד, ווי א זקן,

פארקריכט אויף די וועגן.

אויף וועם זיך פארלאזן?

ניט יעדן קענסט טרויען —

נאר די, וואס זיי העלפן,

אליין אויפסניי בויען.

מיין הארץ ניט פארשמעלט

מיין הארץ, ניט פארשמעלט,

וואס טיף דערין שמייגט;

ווען פרייט זיך און קוועלט,

ס'געזיכט-ציגע צייגט.

אין פרייד פונם ליכט,

מיין אויג גיט א שיין;

אין קנייטש פון געזיכט,

צעלייגט זיך א פיין.

און וויפיל מיך וועקט,
 דער חלום אין שלאף?
 און וויפיל אנטפלעקט,
 די נשמה פון גוף?

וואָס קוועלט און וואָס פרייט,
 מיין האַרץ איז דערביי;
 און ווער זיך צעשיידט —
 איך ביינק שוין אויפסניי.

גייט אויף

דער טאָג, ווי אַ נייער געדאַנק,
 שפּראַצט אויף באַגינען;
 גייט אויף, מיט דער פאַרב און מיט קלאַנג,
 לויטער אין זינען.

שיינט פריער דער טאָג, אויף שפיץ-טורעם,
 איידער גרייכט אונטן;
 גייט אויף דער געדאַנק, ווי אַ שמורעם,
 העכער פון ווינטן.

פאַרשפּרייט זיך אַ נעבלדיק גרוי,
 הילט איין פאַרבאַרגן;
 גייט אויף דער געדאַנק, ווי דער טוי,
 שטיל אין פרימאַרגן.

מאַלט זיך דער געדאַנק אזוי ווייט,
 פאַרטאַג'ס אין זינען;
 און ביז אין גערויש זיך פאַרגייט —
 וואָס זיך געשפינען.

טרעפט זיך אמאל

טרעפט זיך אמאל, אזוי שוירעק איז,
 דרויסן א רעגנדל גיסט;
 און די באן איבער שמאק, איבער שטיין,
 יאגט אזוי אומעטיק וויסט.

פעלדער און וועלדער פארוואקסענע,
 שטאמען פון ווילדערניש אליין;
 דערצו דער הימל א בלייערנער,
 שפרייט אזא אומעטיקן פיין.

טרעפט זיך דאס לעבן, ווי שוירעק איז,
 גאר, בלויז אין נשמה עם גליט;
 צינדט זיך אויף ליכטיקע האריזאנטן,
 ווייט, וואו א פאס שיין זיך ציט.

דאכט זיך גייט שיינען

דאכט זיך, דער הימל גייט שיינען,
 קומט גאר א וואלקן א טריבער;
 אנדערשוואו, אבער, דער הימל
 שיינט דאך ארונטער א ליבער.

נארט מיך נישט אפ, גאר מיין וועלטל,
 טרינקט זיך די ערד אן, מיט רעגן;
 טוט מיך די זון גיט אנטוישן,
 ערגעץ זי שיינט, אויף די וועגן.

נארט מיך בלויז אפ, גאר דאס לעבן,
 פאלשע צוזאגן בארופן;
 בלייבט נאך אין הארץ, נישט גענארטעם,
 לאזט איך א שיין, פאר מיר אפן...

אין טאג פון באַלוינונג

דער טאג פון באַלוינונג,
ווי וועט ער מיר קלינגען;
פאר גאלד און פאר זילבער
איך וועל מיר ניט זינגען.

איך וועל פאר רובינען
אנטקעגן ניט גייען;
מיט דימענט און פערל
איך וועל זיך ניט פרייען.

וואָס דארף איך זיי האַבן,
מען זאל ניט פאַרגינגען;
אין קנאה פאַרבאַרגן
טרעפט ביזעס אין זינגען.

עס ליגט אויך אַ רשעות
אין אוצרות פאַרבאַרגן;
דו קענסט ניט געטרויען
דעם שיין פונם מאַרגן.

איך וועל מיר בלויז זינגען,
די פרייד, וואָס וועט געבן;
דער טאג פון באַלוינונג
פאר אַלעמענס לעבן.

מיין האַב

מיין אַרים, ביסל האַב,
 דאָס זיינען לידער בלוין,
 מיין מוזע'ס אַ געשאַנק —
 און וועמען איך געדענק,
 די לידער ווייטער שענק,
 וואָס שיינען אין געדאַנק,
 און ספרים-שראַנק אין הויז,
 וואָס טויש נישט פאַר קיין גאַב.

מיין אַרים, ביסל האַב,
 ליגט אָפּן אין מיין שאַנק,
 אזוי מיין האַב איך היט,
 אזוי ביז גאַר איך פלעג,
 דאָס גייסטיקע פאַרמעג —
 און זאַמל ליד גאַך ליד,
 וואָס וועבט זיך אין געדאַנק
 און טויש נישט, פאַר קיין גאַב.

ווער

ווער קומט מיר אומגעריכט?
 די אומבאַשטימטע שעה;
 פאַרטראַכט אין זיך אליין,
 מיין נשמה האַרכט זיך צו.

ווער גייט די שטילסטע טרוים?
 ווי שטיל דער טרוים זיך פלעכט;
 מיט זיך אליין פאַרטראַכט,
 אינאיינעם זיך באַהעפט.

ווער גרינג אזוי זיך שוועבט?
 אין שטימונג אזוי שמיל;
 פארטראכט אין זיך אליין,
 אין צארטענסמן געפיל.

ווער שארפט אזוי דעם קלאנג?
 וואס שפיגלט זיך אין זין;
 און איך דער ערשמער הער,
 מיין מוזע איך געפין.

דאָס שפּעטערע ליד

דאָס שפּעטערע ליד,
 איך ווייס ניט —
 צי ווייסט דען דער בוים?
 וואָס פירות ער טראָגט,
 וואָס צייטיק פריער ווערט,
 וואָס שפּעטער ווערט רייף,
 ביז דער שטורם קומט אָן;
 נאָר, דאָס האָט אַ שטראַל
 געוואָהענט דערווייל
 דעם טוי, וואָס פאַרוכט,
 געצייטיקט די פרוכט —
 נאָר, וואָס וועסטו טאָן?
 מיט שאַרף און געשליף,
 די שפיץ און די שווערד
 און אַלץ, וואָס דערשלאָגט,
 פון הויכן צום תהום,
 דאָס ווי שמידט,
 דאָס שפּעטערע ליד? ...

לידער פון ארום זיך

ניו יארק

ניו יארק! דו טימאן!
 פון דיין אויבער-מאכט!
 דו ריז! פון איבערוואקס —
 ווער, פארמעסט זיך, דיין פארגלייך?
 וואו, דיין שפיץ-פאן פלאטערט —
 גרויס, און ברייט-ביינערדיקער ריז —
 וואקסט איבער שמאק, איבער שטיין;
 וועלכער איבער-מענטש
 איז דיין ארכיטעקט געווען?
 האט דיך אויסגעמראכט:
 באנען איבער „סאבווייס“,
 „עלס“ איבער באנען,
 אוימאס איבער „טראקס“ —
 הענגען דיינע בריקן,
 שמאל און שטיין געצעמענט,
 שמאנג און שמאכעס געשרויפט,
 דראט אין דיק געפלעכט
 און געשמידט און געפארמט
 איינס איבער אנדערן;
 בריקן איבער שיפן,
 באנען איבער בריקן,
 וועגן איבער באנען,
 הענגען לופט-שלעסער אין דער הייך,
 עראפלאנען איבער דיין קאפ. —
 גרילצט און פייפט,
 הוישעט און ברומט,
 פאבריקן און שיפן
 און „בארדושעס“ און באנען;

אין פלאך, אין דער טיף,
 און אין מיט, אין דער הייד —
 וואקסט דיין טימאנישער גוף,
 א הערקולעס טראגט דעם גלאבוס
 פון לאנד. — — —
 ליגן איינגעווארצלט,
 פונדאמענטן אין דיין טיף;
 און גרונט-שטיינער
 אין טיפע ערד-שיכטן געלייגט —
 שפארן זיך וואלקן-קראצערס
 ארויף, ארויף —
 פעלז און גראניט און קיזל-שטיין,
 זאלן זיך נאר נישט איבערוועגן
 און דיין נאקן איבערברעכן. —
 ציען זיך דיינע אונטער-ערדישע אדערן,
 ביז אונטער דער טיפעניש פון האדסאן,
 קלאפט ערשט דיין אייוערנער קנאפל,
 טיף, טיף אין דער ערד;
 קאנאלן, טונעלן מיט סאבוויים —
 און אויף דער ערד,
 הערט זיך דיין פולם-שלאג,
 פון דיין גאנצן מעכאניזם;
 אנגעצויגענע שלייפן,
 דראמענע גערוןן,
 שלאגט דיין אייזן-הארץ,
 סאפעט מיט שמאלענע לונגען,
 פילט אויס, יעדעס פיצל ליידיקייט,
 דיין אַמעם. — — —
 ברעזג און טומל און רעש,

רוישט אן אייביק געפילדער
און שרייט איבער דיין גרויס. — — —

ניו יארק! דו גיגאנט!
איבער אלע שמעט פון לאנד —
לינסט אויסגעשפרייט, ווי א נעץ,
אלץ איינצושלינגען;
יאגט דיין אימפעטיקער אומרו,
שלאגט דיין פולס,
מיטן צייט-ווייזער,
אויף דיין גברן'דיקע האנט —
שלאגט דיין זייגער אויפן געלענק,
צווישן מוסקל און פויסט;
הארט-בייניק,
קלאמערט און קלעמט,
נישט אויסצוקירעווען זיך,
פון דיין שפור:
בלוט און קנוט —
נישט פארזען! נישט פארזאמען!
רוט נישט דיין גיריקער בליק —
טויכט און צוקט זיך,
דיין גרויס גלאזעדיק אויג,
מיט רויטע, גרינע פייערלאך —
אויף דיין פארקער,
אויף דייע "טרעפיק"-וועגן —
לויערן געפאר-סיגנאלן,
דראען פלאמען-צונגען צו פארצוקן —
און ווארפסט זיך אומגעלומפערט,
ווי דער ים-הונט
צייט זיין האלדז אויס,

און ברעכט זיך אין אלע זייטן
 און לאזט זיין אויסגעשריי ארויס,
 אין ווילדן פליאסק. — —
 דעכעט נישט אפ דיין אטעם,
 סקווערן, עוועניוס און גאסן
 און הינטער-געמלאך און הינטער-זועגן,
 שמאל און קרום,
 פארקרעמפט און צעדרייט,
 און שטיקסט דיך אין אייגן געדראנג;
 אין דיין אינגעווייד — — —
 גרויען זיך שמאלע שטיקלאך הימל
 אויפן מאג —
 וויפיל שטח-רוים
 ס'פארנעמט א גאס,
 וויפיל ס'אויג זעט א שיין דורך א ליק —
 און די גאכט שפרייט זיך אויס,
 שטיקלאך-זויז,
 פאסמעס-זויז,
 אויסגעהאנגען מיט שמערן,
 איבער דיין ריזיקן געבוי — —
 שטייען דינע קאמעדראלן,
 מיט די פאליסאדן צוגלייך,
 צווישן זון און וואלקן,
 אין אייביקן דרימל;
 ווי די געמער פון אלימפוס,
 פון שטיין און צעמענט און מארמאר
 אויסגעהאקט און געגאסן —
 הענגען שווער די גארדערזאבעס,
 געקנייטשט און געפאלבט,
 מיט אלערליי ברענז-באפוצונגען

אויף דיינע שטאלענע אקסלען — —
 נאר, דין איז דין קאפ,
 ווי שפיץ-טורעם —
 ווי א קופאלן-קעפל,
 גרויס, ווי פון א קינד;
 קוקסט אראפ פון אויבן
 און קענסט זיך נישט דערקענען
 פון דין הויכקייט. — —

פרעמד איז דיר דין אייגענער באשעפער —
 זעסט נישט אין דין מגושמ/קייט,
 וויפיל פוין און נויט
 אין דין גרעב זיך מערט!
 און שליידערסט און ווארפסט אין אפגרונט —
 זעסט נישט, דאס ראיען זיך אונטן,
 דיינע איינוואוינער,
 ווי מוראשקעס — — —
 און טרעטן איינס אויף ס'אנדערע — — —
 דו גיגאנט פון דער וועלט:
 ניו יארק! ניו יארק!

א זון און א היץ

א זון און א היץ!
 דעמפט אין דער לופט,
 אטעם און שווייס,
 זידט ביזן פוין;
 שלאגן אין געזיכט,
 כוואליעס פון היץ,
 מיט זון, שמעכט דער קאפ.

א זון און א היץ!
 שפריצט אויס, „די שטאַט“, די גאסן,

גרויס זיינען אירע רעזערוואארן,
 לאנג זיינען אירע וואסער-קאנאלן;
 שפריצן וואסער-וואַגנס
 אויף די וועגן;
 שפריצט, וואו ניט וואו, א וואסער-רער,
 אויפן גערמנדל, פארן הויז —
 לעשן זיך אין שפריץ,
 גליענדיקע שמראַלן,
 ווי די קיז-העלצלעך;
 קילט זיך א ביסל דער פייז,
 אונטערן „טוש“ פון שפריץ.

א זון און א היץ!
 מאַנצן אין וואסער-געשפריץ,
 אַרעמע קינדערלאך פון שמאַט,
 הונדערטער קינדערלאך פון גאַס;
 קומען אַנצולויפן,
 דערשוויצט און דעריאכמעט,
 ווייסע און שוואַרץ-הויטיקע,
 האַלב-גאַקעמע, און באַד-העמד,
 פון זון אַפגעברענט;
 אַלע לעכצן זיי,
 אַלעמען כּהענט, די זון גלייך;
 האַבן קיין קיל וואוינונג נישט,
 פאַרן אויף וואַקאַציעס נישט.

א זון און א היץ!
 מאַנצן אין וואסער-געשפריץ,
 פריש-געצוואַגענע,
 אַרעמע, גאַסן-קינדער;
 קילן זיך, די קינדערשע לייבער.

קוויקן זיך, די קינדערשע הערצער,
 נעמען זיך אן הענטלאך,
 שפרינגען אונטער פיסלאך,
 קלינגען פריילאכע,
 מונטערדיקע שטימעלאך :
 וואסער און שפריץ און פרייד,
 קלינגט אזוי, די קינדערשע נויט —
 אין די ארעמע גאסן פון שטאט...

כ'האב היינט

כ'האב היינט דעם טויט געזען באגילדט,
 דעם טויטן מיט זאלבן אויפגעוועקסט;
 האט מיט טויטן-גערוד,
 פארפיוס געשמעקט
 און ס'האט מיין הארץ נישט גערירט,
 ווי פון א געפלאצטן פענכער
 אויף אויפגעבלאזענע גאזלעכער
 איז דער דוך ארויס. —
 און כ'האב דאס לעבן היינט געזען,
 וואס האט זיך אין מיסט געגראכעלט
 און ס'האט מיין הארץ פארקלעמט;
 און די אויגן זיינען איבערגאגאנען.
 האט געקלאגט, געקלאגט די נויט
 ביי אן ארויסגעווארפן ברויט;
 און הער הונגעריקער
 מיטן קויטיקן ברויט אונטערן ארעם
 האט זיך גע'מיאוס'ט צו עסן
 און געבעטלט, געבעטלט. — — —
 מען האט דעם טויטן,
 אין מארמארגעם ארון,

איינגעבאלזאמירט ;
 און מיט בלומען באערדיקט,
 וויפיל הספדים נאך געמאכט,
 וויפיל פארמעגן ער האט איבערגעלאזן
 אויף נאכן טויט. — — —
 און מען האט דעם הונגערדיקן,
 דאס לעבן פאראמווירדיקט ;
 ביזן תפיסה
 פאר א פארברעכן פארשפארט . . .

זיין וועלט

באגינען, אויפן ערשטן אויגן-בליק,
 האט זיך געגרויט און געבלייט און געשווארצט
 דער נייער טאג ;
 און אן אלט פארקמורעט פנים געקראגן —
 האט ביים הימל'ס ראנד
 א וואלקן זיך אוועקגעשמעלט
 און נישט געוואלט אפטרעטן פון שוועל ;
 און דער ווינט מיט געוואוי,
 אומרואיק אזוי
 האט אים אויף די פליגל צעטראגן. —
 האט די וועלט א שאטן פון א טאג געבוירן
 און מיט אזא וואלקן שלייער זיך פארהילט,
 ווי איינעם געמיט איבערפולט.
 איז ווער טריב אויפגעשמאנען
 און קראנק-מיד זיך ארומגעשלעפט,
 ביז אן זון-אונטערגאנג,
 דער טאג איז פארביי —
 האט ער זיך פויל צוגעלענט
 און די נאכט האט זיך צוגענענט,

נאָר, אַן לבנה און שמערן,
 האָט אַ שוואַרץ-פעכיקער הימל,
 זיינע הונגעריקע אויגן געקלעפט;
 און פון אַ לעבן צוזאָם אַן אַ שיין —
 האָט זיך אים נאַכגע'חלומ'ט:
 זיין אַרעמע וועלט...

שטיקער נאכט

שטיקער נאכט, ווי שוואַרץ-פעכיקע פלאַסמערס,
 האָבן זיך פיינלאַך צו מיר צוגעקלעפט,
 ווי אויף געלעכערטע וועגן.

שטיקער נאכט און טומאַנען-געוועב,
 האָבן זיך אויף מיר אויסגעשפּרייט;
 און נאכט-שאַטנעס און פּלעקן,
 מיך איינגעהילט;
 טאַפּ איך אין דער פינסטער מיין וועג.

שטיקער נאכט!
 האָט זיך דער שיין אין די אויגן,
 אין טונקל-פּיערדיקע רעדער געדרייט;
 און אין ווייטע פינסטערנישן
 אַרײַנגעפאַרן;
 נאָר, אין די פייכטע אויגן
 האָבן זיך די פּלעקן געוואַשן,
 פון די שטיקער נאכט —
 און אין אויסגעלייטערטן פּיין,
 אויף נייע אויסגעפלאַסמערטע וועגן,
 האָבן די פּוס-טריט פעסט אַפּגעשלאָגן;
 און נייע פּאַקעלס ליכט,

מיט העלע שטיקער מאג,
 אין מיין זעל אָנגעצונדן,
 צום אויפגאַנג:
 פון נייעם זעאונג. — —

וועמעס נעכטיקע געשמאַלט

די נאַכט איז מיט שלאַנגען
 אויף מיר אַרומגעקראַכן;
 נאָך פון נעכטיקן מאַג,
 אויפן וועג, צו מיר זיך געלאַזט.

האַבן זיך שרצים-קעפּ,
 ווי אין פינסטערע זעק
 זיך אויסבאַהאַלטן,
 און שוואַרץ-שיפענדיק
 מיט די צינגער געדרייט.

האַבן די הענט זיך גע'מיאוס'ט,
 צו וואַסער אומווירדיקייט
 זיך צוגערירט —
 נאָר, די פיס אונטער מיר
 האַבן געטראַמפלט און געטראַטן,
 וואו נאָר אַ שלאַנג
 האַט דעם פיסק אַרויסגעשמעקט.

אַ, וועמענס נעכטיקע געשמאַלט
 האַט אַנגסטן אויף מיר געשלאַנגן? —
 און אַ בייזער חלום אויסגעדאַכט.

דער ווינט וואָיעוועט

דער ווינט וואָיעוועט וועלמן,
 געוואַלטיק געוועלטיקט;
 רייסט אויס דער ווינט,
 וואו זיך גיט אַ קער:
 אַ בוים פאַר אַ בעזים,
 אַ טורעם פאַר אַ לייטער,
 שטעלט ער צו טרעפּ צו אַ חורכה;
 און לאַזט זיך אַראָפּ אין אַ גרוב,
 אַ בליק מאַן, וואָס מען הערט. —

טראַגט מיט שטורם דער ווינט,
 דעם בליץ פאַר אַ בליץ-לאַמפּ;
 און צינדט אַ לאַמטערן,
 אַן אילומינאַציע אין מיטן מאַג;
 הויבט ער אויף אין דער הויך,
 אַ שילד פאַר אַ פּאַן —
 און הענגט אַראָפּ פון אַ סלופּ,
 אין האַלבן טרויער —
 נאָך אַ געפּאלענעם קעניג. —

טויזנטער שפיצלעך
 קערט קאפויר דער ווינט —
 הויבט ער אויף אַ רעגן-שירעם,
 ביז איבער די וואַלקנס פאַרדרייט,
 אַ זון-שירעם פאַרן הימל
 און אַ שירעם-הענטל פאַר דער ערד —
 לאַזט זיך אַראָפּ אַ פּלויך,
 גיסט ער אַן אַ פולן קוימען,
 לחיים פאַר דער וועלט. —

און דרייט זיך שיכור
 אין א ווירבל-געדריי,
 ליגט דער קוימען אויסגעצויגן,
 אויף דער ערד ;
 ער האט זיך אויסגעלענקט
 א פוס אין טאגן —
 און קען מער ניט דינען דער וועלט — —
 וואָיעוועט דער ווינט וועלמן,
 געוועלטיקט געוואַלטיק...

אין דער וואָיענדיקער נאכט

ביינאכט, האט א פלייך געגאסן,
 ווי אלע שיכורים דערמיט אַנגעטרונקען ;
 און דער רעגן אין געדיכטער פינסטערניש האט געקלאפט,
 ווי מיין וואַלמן געפרעסן —
 האט דער ווינט, וואו נאָר א נאָרע און ליק,
 א הונט פאַרשמעקט —
 האבן געזויפן און געכרומטשקעט,
 שיכורים און מיין,
 ביז שפעט אין דער נאכט,
 מיט א הינטיש בילעריי באַגלייט —
 האט זיך, ווי פון א קייט, אַפגעריסן דער ווינט
 און אין מיין פענסטער, אין דער פינסטער,
 געקלאפט און געריסן,
 פון הינט און ווינט,
 מיט א ווילד וואָיעריי
 אין דער פליוכענדיקער נאכט ;
 נאָר מידערהייט האט שוין דרויסן דער רעגן
 אויף די שטיינער און אַספאַלמ אַפגעשלאָגן ;
 און שווער אויף מיין שלאָף זיך געלייגט ;

האָט זיך נאָך אַלץ אויסגעדאַכט :
 ווי מיין וואַלדן נאָך האַרט געגריזשעט
 און געקויט און געקויט ;
 ביז די קעץ אין די קעלערן,
 האָבן צעשראַקן געמיוקעט,
 און די מיין פאַרטריבן —
 נאַר, זונג'יש זיך אַרומגעיאַנגט,
 אין דער וואַיענדיקער נאַכט...

פון שעה צו שעה

פון שעה צו שעה,
 פון מאָל צו מאָל,
 וועקט מיך די נאַכט ;
 קריך איך אַרום,
 ווי אַ נאַכט-וואַטדלער —
 קלעפט, קלעפט דער שלאָף,
 ציט, ציט פיינלאַך דאָס וואַכזיין ;
 און פאַל ווידער,
 ווי אין הינער-פלעט אַריין.

אַ, וועלכע זאַרג
 לאָזט נישט רוען מיין האַרץ
 מיט דער נאַכט-רו ?
 וואָס וועקט מיך איבער,
 ציילט ווער די שטונדן נאָך
 פון מיין טאַג'ס קומער ? ...

אויפן וויג-שטול,
 וויג זיך, וויג זיך, וויג,

ווי א מאמע וויגט ס'קינד צו,
 וואס זיך איבערגעוועקט
 אין מיטן נאכט פון שלאף —
 וויג זיך, וויג זיך,
 אזוי שטיל, שטיל,
 דאס פלעמל שלאפט אין קנויט אצונד,
 ס'זאל קיין פליג זיך נישט אויפכאפן —
 הער איך בלויזן אטעם פון א שאמן דא,
 וויגט זיך, וויגט זיך אן א רו.

כ'האב זיך אויסגעטאן צום שלאף
 און כ'האב מיין לאסט נישט אויסגעטאן,
 קען מיין הארץ נישט רוען —
 אין מיין פענסטער, פינסטער שלאפט די נאכט,
 הילט איין יעדן רוענדיקן שיין;
 נאר, וואס מאכט מיין אויג זיך גיט צו?
 א ביינאכטיק ווינטל ווייעט,
 מיט פרישן אטעם;
 הערט זיך שמארקער ארום מיר:
 דער דוך פון איינגעשלאפענער נויט,
 וואס אטעמט שווער. — —

א, וואסער חלום
 רוימט מיר איין די נאכט?
 וואס כ'רייס איבער אין דער מיט —
 כ'שפין אים איבער,
 כ'שפאן אריבער,
 נישט אן אויסגערומטער,
 א מידער —
 זוך איך דערפרישונג,
 אינם נייעס טאג...

שווארצע פארהאנגען

שווארצע פארהאנגען
 הענגען אויף די קלויסטער-מירן
 און טרויערן שווארץ אויסגעפוצט,
 אויפן טויטן גלח —
 גייט אלץ אין שווארץ געהילט,
 גלחים אין שווארצן,
 מאנשאַשקעס אין שווארצן ;
 זאָגן אַנדערע, נאָכן גלח,
 און אין רויכערדיקן וויירויד,
 גייען אויף די תפילות שווארץ פאררויכערט,
 נאָכן גלח —
 דרייען זיך די זינדיקע,
 ארום זיין לייכע,
 וואָס האָבן ביי זיין לעבן
 און ביי זיין טויט,
 זייערע זינד אַנטפלעקט. —

שפילט דער אַרגל,
 מיט די קלויסטער-ליפן,
 אַ טרויעריקס ;
 אויף אַרויסצופירן,
 דעם טויטן גלח. —
 און ווי אַ שווארץ קלינגעריי,
 קלינגט דער קלויסטער-גלאַק,
 צום אַרויס באַגלייט :
 זאָל דער טויט,
 די שווארצע טויערן עפענען
 פאַרן טויטן גלח ;
 זאָל די שווארצע ערד פאַרדעקן.

אלעמענס זינד,
מיטן טויטן גלח.

לקוי חמה

א זונען-קרין,
א קרוין פון זונען-שמראלן,
שמראלמ אויף דער וועלט —
ביסלאַכווייז, ביסלאַכווייז,
האַט די לבנה,
די זון אין מיטן מאַג פאַרשמעלט —
שפאַרט זיך אַרויס די זון,
פון דער פינסטערניש;
רעגנט אויף דער ערד,
א שפּריי פון רעגן-שמראַלן —
גאַפן טויזנטער וואונדער,
מיליאָנען פאַררויכערטע גלעזלאַך,
קוקן אינם וואונדער אַריין,
מיטן אַכערגלויבן אינאיינעם,
די וועלט גייט אונטער,
מיט בלוט וועט אין מלחמות רעגענען —
שיינען אַכער העל קלאַרע אויגן
דער נאַטור'ס וואונדער
אין פנים אַריין
און ליכט וועט זיך גיסן —
א קרוין פון זונען-שמראַלן,
טוט זיך אַן די זון
אין מאַג פון לקוי-חמה
פאַר ווייטערע דורות,
צו שיינען . . .

ווער איז אַנמעכטיקער ?

ווער איז אַנמעכטיקער פון נידעריקן ?
 ס'רעוואַלטירט דער שקלאַף אַנטקעגן האַר,
 און האַר אַנטקעגן קעניג,
 און קעניג אַנטקעגן גאָט. —
 שטייט דען ניט אַ וועלט
 אויפן פונדאַמענט ?
 און נאַכדעם ערשט גרייכט,
 שפיץ-טורעם אין דער הייך. —
 און דורך וועמען גרויסט זיך דען, דער קעניג,
 אויב נישט דורך זיין אונטערטאָן ?
 ווידערשפעניקט דער אונטערטאָן,
 פאלט דער אויבער-טאָן אַוועק. —
 נאָר, וועמענס איז דער גרינגסטער
 רעוואַלט אין דער וועלט ?
 וואָס האָט קיין באַדייט —
 ס'האַט דאָך נישט וואו אומצופאַלן,
 וואָס האָט קיין אַנשפאַר אויף דער ערד. —
 און וואָס פאַר אַ צוציהונגס-קראַפט
 קען דען צוציען, וואָס איז אַן ממשות ? —
 און ווי קען אַזוינס זיך אויפהייבן,
 פאַר אַן אַל-מאַכט פון די הימלען ?
 נאָר, ווער האָט דען דאָס אויסגעטראַכט,
 אויב נישט נאַרישע „הויריעס און בויריעס“ ? ...

ס'וועט זיך נאך גענוג אפמאן

ס'וועט זיך נאך גענוג אפמאן,
 די וועלט האט אזוי פיל היילערס;
 און איז פול מיט חולאת'ן —
 אייטערן די וואונדן,
 א, פאר וועמענס-נוצן?
 היילט ס'געזונט אויף א גראן,
 און צו וויפיל גייט עס אויס?
 ווער קריינקט עס אויס?
 און אין וועמענס גאל-שטיינער
 געפינט ווער גאלד?...

ס'וועט זיך נאך גענוג אפמאן,
 די וועלט האט אזוי פיל ריכטער;
 און איז פול מיט פארברעכן —
 אוי, גריבל זיך, יוריספרודענץ!
 אינם „מאכט“ פונם ינסטיץ —
 „ביי גאט, דאס אפשווערן“
 וועט ערלאכקייט ווערן —
 און תפיסות און מיתות,
 וועלן שלעכטעס אויסראמן —
 נאך, פון וועמענס אומרעכט,
 ווערט באלוינט דאס רעכט?...

ס'וועט זיך נאך גענוג אפמאן,
 פון אזוי פיל גאטס-גלויביקע,
 איז די וועלט פול מיט אומצוטרויען —
 נאך, „קידער און ווידער“,
 גיט קיין לאסקעס זיך שיינקען;
 נאך, „זידל און שנידל“

און קריוודעס אויסזוכן —
 און טאָדל פאַראיבלט,
 וואָס ברעכט עס נישט אויס?
 אַ מויט, צו פאַרן —
 איידער צו טרויען ס'לעבן...

ס'וועט זיך נאָך גענוג אַפּטאָן,
 און מיסטרויען איינס ס'אַנדערע;
 ווער האָט נישט זיין פריידיקער
 אויף יעדער אומגלייכהייט?
 וויפיל ביוזוויליקייט פאַראָן,
 רעכטפערטיקט דאָס אומרעכט —
 אַ וועלט, אַ ווילדע,
 אַ וועלט אזא נישט-גלייכע —
 ווער גינט נישט יענעמס לעבן
 און זאַמלט אויף נאָכן מויט?

בלוט-אַדערל, פליס!

פון גליד צו גליד,
 איך וויל זיין דער שמיד,
 אייזן און גלום,
 דינאַמיט און בלוט,
 שטאַל אין מיין האַרץ,
 גאַלד אין מיין זעל —
 פלינק און בלאַנק
 שפּיזט דער בליק,
 ווי דימאַנט דאָס אויג
 שניידט די שאַרף.

פון גליד צו גליד,
 איך וויל זיין דער שמיד,
 פון פינסטער, ביים שיין,
 גים איבער דעם פיין. —
 א, זידענדיק הארץ,
 לויף איבער מיט שוים,
 בלום-אדערל פליס,
 ווי א ליעקעל גים:
 דאס גלום און בלום,
 אין הויט און ביין. —

פון גליד צו גליד,
 ווי א מאגנעט ציט —
 וואו נעם איך די קראפט?
 א, ביינקענדיק הארץ,
 בלום-אדערל פליס,
 ווי א וואלקנדל, גים,
 ווי א וואסערל, שפריץ,
 הייב זיך גאר אויף!
 פון אפגרונט ארויף!
 קיין וואסער, א טראפ,
 פארלוירן גיט גייט —
 פון מענטש, צו מענטש!
 דער כירורג כ'וויל זיין,
 וואס שניידט און היילט...

דער האר און דער קנעכט

(פאלקס-לעגענדע)

הערט קינדער, א מעשה, געווען איז אמאל,
 א האר אויף א בארג און א קנעכט אין א טאל;
 האט בארג און טאל זיך איבערגעקערט —
 איך האב פון דער באבע אזוי געהערט,
 די מאמע פון זיידן, האט נאכדערציילט:
 ווי נאכדעם דער קנעכט, האט פריי, זיך געוויילט —

אזוי איז געווען צווישן האר און קנעכט,
 דער האר האט געוואגט, מאך מיר צורעכט:
 העם צאם פארן שלאס — פארן פערד, דעם צוים —
 און פלינקער קריך ארויף, אויף א בוים
 און ברענג מיר אראפ, די טערקעל-טויב,
 אויב נישט — איך צעמאל דיך, אויף אש און שטויב!
 געזען האט דער האר, דער קנעכט איז מיד,
 פאר דעם האט דער האר דעם קנעכט געשמידט;
 און אים נאך געמאכט א וואונד אין זייט —
 האט איינמאל דער קנעכט צעריסן די קייט,
 ביי דעם זיך געשארפט די ציין און צונג —
 און נאכדעם גערעדט — א העלד א יונג:
 האר, מיין האר, באצאל מיר מיין לויף!
 איך האב דיר געדינט, זיבן יאר שוין!
 געזען האט דער האר, אז גאר אזוי —
 איז ער פארשרעק געווארן גרוי;
 יאר, באלד האט דער האר דעם קנעכט פאררעט
 אין עפעס דערלאנגט און אים געגלעט:
 זע! טייערער קנעכט, וואס פליט אויפן בוים,
 די פעדערן גאלד ארום א זויס;

בלויז איינמאל נאך טו א שפרונג ארויף —
 ווערט צאָרנדיק דער קנעכט און לאַכט צום סוף:
 האַר, מיין האַר, דאָס בוימל איז יונג!
 איך קען מיין נאָקן צעברעכן גרינג!
 איז אַרויפגעקראַכן דער האַר אַליין
 און זיך צעבראַכן דאָס געביין —
 האָט דער קנעכט געלאָזט אים ליגן,
 האָט דער האַר אַזוי געשריגן:
 קנעכט, מיין קנעכט, הייב מיך אויף!
 און ער שרייט צום בוים אַרויף;
 כ'האַב איבערגעלאָזן אויף דער צווייג
 די גאַלדענע פאַווע פאַר מיין שטייג!
 האָט דער קנעכט געלאָזט אים ליגן,
 האָט דער האַר אַזוי געשריגן:
 קנעכט, מיין קנעכט, איך גיב דיר מיין פערד!
 דו ווייסט דאָך יאָ פון אים דעם ווערט —
 פרעגט דער קנעכט: וואָס ברענגען, וואָס?
 שרייט דער האַר: ברענג מיך אין שלאָס!
 נאָר דער קנעכט צום שלאָס נישט רייט,
 אויפן שלאָס דאַרט הענגט אַ קייט. —
 קרעכצט דער האַר: אוי, מיין געניק!
 איך בין געפאלן אין אַ קריג. —
 שוין נישט אומקערן זיך קיינמאל,
 אַן קנעכט געבליבן איך בין אין מאָל...

געבורטס-טאג

ווער ציילט דעם געבורטס-טאג,
וואס בלומען ער קריגט ?
וועט'ס קינד, האט א וויגעל,
א גאלדנס געוויגט.

קריגט בלומען נאך בלומען
פון מאמע'ס געבורט;
וועט'ס קינד אין א פאלאץ
געבוירן אין דארט.

די פרייד פון געבורטס-טאג
אנטקעגן קינד טאנצט;
ביים פאלאץ, א גארטן
ארום איז געפלאנצט.

דער גארטן פון פאלאץ
א גאנץ יאר גערעט;
נאר, וועמענס געבורטס-טאג
אויף בלומען ניט שפארט

קריגט בלומען נאך בלומען
און בונטן פארפלעכט;
נאר, וועמענס געבורטס-טאג
א דארן צעשמעכט ?

וואו וואקסן דען דעהנער ?
דער גארטן איז פעט;
און נאכן געבורטס-טאג:
א נייעם בוקעט.

ערב-פּרילינג

א וויסער טוי, ווי שניי,
ליגט ערב-פּרילינג פּריש;
איז אויפן דאך פון הויז,
ווי אויסגעשפּרייט צום מיש.

א מיש פאר יעדן הויז
מיט מישטיכער פארשפּרייט;
דער טוי, ער האט פארמאג
דעם מארגן אָנגעגרייט.

די פּרילינג-זון מיט גאלד,
מיט גאָפּל, מעסער שטראַלמ;
א פּויגעלע צום מיש
צום אַנבייסן זיך איילט.

קלויבט דזשאַרנעס שוין אין מויל
און פיקט דאָס און פאַרשלינגט;
און שפּראַצטדלאַך פון טוי
פון בעכערלאַך פאַרטרינקט.

זי צוויטשערט באַלד און רופט
נאָך פּויגעלאַך צום דאָך;
א שפרונג, א זונג ביים מיש,
מיט פּויגעלאַך אַ סך.

שוין פּרילינג אויף שפּיץ-דאָך!
אָהערצו פּויגל פלי;
א פּויגעלע דאַרט זינגט
ביים פּרישטיק אין הער פּרי.

א שניי אויפן פרילינג

א שניי אויפן פרילינג,
שניי-ווייס, ווי צוויט;
פארשנייט האט דאס בליאונג,
ערשט וואס געבליט.

אויפסניי, ווי דער פרילינג,
ווי ליב מיך גרוסט;
מיט צוויט אינם שליער,
ביימל און קוסט.

מיט פרייד, ווי דער פרילינג,
וואַרצלט און צווייגט;
יעדעס בלעמל בליאונג,
ס'טשוּפיקל צייגט.

האט שניי זיך געווירבלט,
געשנייט אויף אלץ;
וואו צווייג אויף די קוסטן,
ווייס זיך געהאלדן.

שניי-צוויטעלאך האבן
דעם מאי פארשמעלט;
געכאפט האט א צימער,
פרילינג די וועלט.

שניי-פלימערלאך האבן
טויט זיך געלייגט;
וואו נאר עס האט פרילינג
לעבן געצייגט.

נאר, דורך לויטער הימל
 האט שוין די זון,
 א סוף צו דעם ווינטער,
 א ווארעם געטאן.

מאי - מאנץ

קינדער און בלומען און פרייד,
 יום-טוב'דיק קלינגט דאס געשאַל;
 שוועבט ביז די פאלכן פון קלייד
 מאַנץ און געפלאַטער אין זאל.

הענגען דעקאָראַציעס באַשיינט,
 אויסגעפּוצט טישן און בענק;
 גלאַנצן די פּנימ'ער היינט,
 מיט די וואַזאַנען געשענק.

קלינגט דאָס געזאַנג אינם דופּט,
 שמעקט מיט געבלי און געגלאַנץ;
 ביסקל אַ שטימע וואָס רופּט:
 אלע אינאַיינעם אַ קראַנץ...

קאַראַהאַד, שמעלט אויס דעם טריט,
 נעמט זיך אַן האַנט אַן אַ האַנט;
 קינדער אַרײַן אין דער מיט,
 פלעכט אין געקראַנץ זיך באַנאַנד...

רונד אין אַ ראַד זיך געדרייט,
 מאַרש און געשמעלט זיך אין ריי;
 אונטער די אַרעמס זיך גייט,
 ווי דורך אַ טויער פאַרביי —

לוסטיק אַזוי זיך אין שפּיל,
 מאַנץ און אַ הוליע געטאָן;

טריט און געשמעלט זיך און ציל,
הענט און געפלאמער פון פאן...

הענט, ווי געהויבענער שטאנג,
פאן און געפלאמער געווייעט;
אלע אין שאל און געקלאנג!
צוט זיך אזוי, ווי באפרייט...

אלע איין רינג ארום ווערט,
ביסקל די ביינער און הויט;
און מיט די בלומען באערט:
אלעמענס קאמף און דער נויט...

פייערלאך

נאנטע, אונט-פייערלאך,
שפינען גאלדענע פארנאכטן;
ווייטער, ווייט, ווייט-שיינענדע,
ווי די שטערנדלאך אויסדאכטן.

הימל'ס צויבער-מעשת'לאך,
לאזן אויגן נישט פארשלאפן;
לכנה, שמערן וואנדערן,
נאך נישט נע-ונד געמראפן.

איז אודאי וואונדערלאך,
הימל און ערד פון דער ווייטן;
שיינען איינע די אנדערע,
מיט אזוי פיל ענלאכקייטן.

נאר, באגינען אנדערע,
שטייען אויף פון שלאף נישט גערן;
ארעמע און וואגלענדע,
וואגלען, ביז פארוואגלט ווערן...

דאס איינציקע קינד

דאס איינציקע קינד ביי דער מאמע
 עם פלאטערט איר שיין;
 באהיט און באוואַרנט, איר איינציקס,
 פאר אים זאל מיר זיין.

זי היט פאר דער שיין אים צו ווייזן,
 פאר שטנ'ס ביז אויג;
 איר יעדערער הארץ-קלאפ — א ציטער
 פון קינד'ס זיך א בויג.

זי היט אים, אין שאַטן צו לאָזן,
 זיין טרוים, זי שפינט מיט;
 איר יעדערער בליק — א באַשיצונג,
 דעם קינד'ס, יעדן טריט.

זי היט אים, ביים שיין און ביים שאַטן,
 פון רעגן און ווינט;
 און שרעקט פאר זיין שאַטנ'ס א ציטער,
 איר איינציקעס קינד.

פרימאָרגן די זון

פרימאָרגן, די זון, מיין וועלט'ס גאלדן ליכט,
 זי וואַרעמט די וועלט אויס די אויגן;
 און אלע טאָג פריש, ווען כ'שמי אויף פון שלאָף
 די גאלדענע שטראַלן זיך נויגן.

מיין מאמע, אזוי האַט דאָכט זיך געטאָן,
 ווען זי האַט א קינד נאָך געזויגן;
 און אלע טאָג פריש פון הינדעלע אָן איי —
 זי האַט אַנגעוואַרעמט די אויגן.

לידער פון תחומ'ען און חויבן

שורות

קליינע שורות זיינען, ווי גינגאלד געלייטערט,
גרויסע שורות זיינען, ווי די פעטע זאנגען;
שיינע שורות — איבער'חור'ן זיך די קלאנגען —
און פון מיאוס'ע שורות, ווילט זיך זיין דערווייטערט.

ליב איך, מינט און פעדער און וואס אלץ באשרייבן,
נאר, די גוטע שורות, פון גייס-מינטער טונקען;
דען די שלעכטע שורות הינקען צו און הינקען.
טוען בלויז דערנידעריקן, גארנישט ניט דערהויבן...

באלאדנט

ווער באלאדנט די וועלט מיט אלעס האב,
און ווער איז מיטן ביקס אָנגעלאָדנט?
און וועס לאָדנט ס'געריכט פאַר פרעמדן גאַב,
און וועמענס וועכטער שעדיקט און שאָדנט?

איז צאָרן אָנגעלאָדנט אויף דער וועלט,
ווער נעמט צו וועמענס האָב און וועמענס לאָנד?
און וויפיל פרעמדע וועכטער אָננעשטעלט?
געטרויען נישט אָן אייגענעם פון האַנט.

איז די וועלט אָנגעלאָדנט פול מיט שמראָף,
ווער אַכער לאָדנט זיך, זיין אייגענע שולד?
און ווער גייט זיך לאָדענען ביזן סוף —
און נישט לאָזן די וועלט אָנגעלאָדנט ווילד.

ווער לאָדנט אויס און ווער לאָדנט זיך אָן,
נישט זיכער ווערט די גרענעץ, וואָס מען היט:
אַ דעמב צעשפליטערט זיך אויך ביז אַ שפּאַן —
דער שטויב אַליין מאַכט בלינד פון זייערע מרימ...

לאמעס

לאמעוועט די וועלט,
לאמעוועט די ערד;
דא, א זומפ פארשיט
און דארט, מן פארקערט.

דא, א טורעם שמעל,
און דארט, ווער געוואר:
וויפיל צינזן קריגסמ,
מאן — אויף קינד-קינדס יאר.

מעסט, אויף יענעמס פלוין,
אויס דיין הויכן ראנג
לויט דער שמרעקע גרויס,
וואס פארנעמסט אין „צוואנג“.

גייען, גייט א מענטש,
לויפן, לויפט א פערד;
צי אזוי ביים לייץ,
טרייב זיי אן פארקערט.

שמעקן, שמעקט א בלום,
און דער דארן שמעכט;
אז צערייסט א בלאט —
נו, ווער מאכט צורעכט?

שמויב

שמויבן אויפן קלייד,
וואס דער ווינט פארווייט;
טראג דעם שמויב נישט מיט,
קורזשע נישט פארן טריט.

שמויב קען מאכן בלינד,
אזוי נארט דער ווינט;
וויל זיך טאן א הייב,
הייבט ער אויף א שמויב.

אזוי טוט א פיינט,
און דער שונא מיינט:
חיל האט אן צאל,
דאס מאכט שמויב אמאל.

אנגעמאכט א שמויב
און באהאלט דעם רויב;
צייט אוועק דער פיינט,
צו ער בלייבט ביז היינט.

שמויב קען מאכן בלינד,
מאנעוורעס מיטן ווינט;
פון דעם שמויב מיך היט,
קורזשע נישט פארן טריט...

ווי ס'לוינט זיך פאסט

פייער, פלאמט אין הויך,
גייט ארויף א רויך;
וואסער, לויפט אין טיף,
גייט דערויף א שיף.

אלץ געוויינלאך ווערט,
וואסער — פלאם פארצערט;
פלאם — דאס וואסער זידט,
ביון לופטן פליט.

און וואס זיך דערהייבט,
אין דער הויך נישט בלייבט;
אונטן אויף דער ערד,
האט די זעלבע ווערט.

נאר, לויט דעם מענטש'ס לאסט,
ווי אים לוינט זיך פאסט;
ארעם איז און רייך,
„מענטשלט“ זיך נישט גלייך.

וועמען

ארעמדיק, וואכענדיק לעבן!
גאר נישט ניט, גייסמרייך איז ס'לעבן —
נו, ווער פארלירט נישט דעם זינען?
גייט ארום, גייסמלאז אן זינען.

וועמענען מאטערן נויטן?
אלעמאל אנדערע נויטן —
וועמען איז האפערדיק ס'לעבן?
שמענדיק א יום-טוב'דיק לעבן.

פארטרעטן

א וועלט מיט פארטרעטן,
 יעטווידער מיט זיין בילד ;
 טרעפט וואוילטאג און ווייטאג,
 זיך פארוויילט און פארשילט.

דעם צופיל, דעם ווינציק,
 דעם גאר נישט, ניט גענוג ;
 טריפט ווייטאג און וואוילטאג,
 פולן לאגל און קרוג.

די וועלט צו אַנגלייכקייט —
 וועמענס שילד הענגט אַרום ?
 און קליין איז דער טאָג דעם,
 און די נאַכט איז דעם גרויס.

מאַסאַזשן

וויפיל פאַרדראָסן אין לעבן
 קרומען זיך אויס אין גרימאַסן ;
 ווילט זיך דאָס קרומע אויסגלייכן,
 רייסט זיך גאַר איבער אין פאַסן.

אונטער די פאַלכן און קנייטשן,
 ווער קען הפנים דען לייענען ;
 צו קרום די נשמה פאַרבויגן —
 ווער זעט אַרויס דען, די פיינען ?

אונטער די פרענגעס פון בייטשן,
 ווייטאַגן טיפּע עס ברענען ;
 מאַסאַזשן צייכנס פאַרגלעטן —
 אויבן אויף ניט צו דערקענען...

עם טרעפט א שעה

טרעפט אמאל א שעה,
שפילקעס שמעכן אויף;
שפילקעס שמעכן צו,
לויט די הויט און שמאץ.

בלאנק די גאָדל גייט,
וואו דו פֿעדעמסט איין;
ביסקל זי פֿארנייט
אינם ריס אַריין.

מאכט זיך אַלץ צורעכט,
וואָס עם רייסט זיך אויף,
און מיין לייב, וואָס שמעכט?
גייט זיך דאָרט צוגויף.

געווימל

איבער אַלע מויערן,
עגבערן און בויערן;
א געווימל בלויז,
ביז אַריין אין הויז.

שלים איך טירן, מויערן,
פון די וועגט די אויערן;
פענסטער לאָדן צו,
זאָל גישט ווימלען דאָ.

פרואוו איך מיך באַהאַלטן,
דרינגט אַדורך די שפּאַלטן:
האַנדל-וואַנדל, מויש —
א יאַר-מאַרק גערויש!

לופט שלעסער

ווער וועבט נישט לופט שלעסער,
און קיין לופט איז נישטאָ?
פעלן נישט קיין גאָזן
און קיין שפינוועכס דערצו.

שפינוועכס קען צוקלעפן
אין דער לופטן אַ בריק;
גאָז קען זיך אויסשפרייטן,
ווי אַ לופט-געוועכט שטיק.

נאָר, האַלט דיר דעם שליסל,
און דעם שלאָס שלים אליין;
פון שלאָס אין אַ פּאַלאַץ,
איז שוין גרינגער צו גיין.

קענסט לייכט איבערציען,
וואו די וועלט האָט אַן עק;
ווער דאַרף זיך דען שטעלן
אויף אַ באַדן און דעק?

נאָר, גאָז קען אויסרינגען,
דיין פאַרמעגן איז אויס;
פעלן נישט לופט מענטשן,
קומען נייע אַרויס.

ווער וועבט נישט לופט שלעסער,
און קיין לופט איז נישטאָ?
פעלט דאָך נישט, קיין קלעפיקס,
עפעס אַנדערש דערצו.

אן א ציל

וואס איז לעבן אן א ציל,
וואס דרייט זיך מיטן ווינט?
איז דאס בלויז א קינדער-שפיל —
איז גוט דאס פאר א קינד.

נאר דאס, וואס דרייט זיך פוסט און פאס,
וואס איז אזוינס א גליק?
קלינג אריין אין הוילן פאס,
קלינגט הויל ארויס צוריק.

און אזוי, וואס מייפלעש איז,
צוויי-פוסנדיק געשטאלט;
לאז זיך אויף די הענט און פיס,
אויף אלע פיר אין וואלד.

דאך, וואס פאסט פאר קינד און קייט,
צי וואלט דאס מיר געלוינט?
און פאר בלויזן נארישקייט —
וואו וואלט איך מיר געוואוינט?

אין די הרי-חושך דארט,
איך וואלט געשטעלט מיין הויז;
וואלט גענוג געווען אן ארט,
א שאול-תחתית בלויז.

וואלט געמינערט נאר א סך
פון נארישקייטן פיל!
פעלט דען אויס, מיין וועלט א זאך,
וואס דרייט זיך אן א ציל?

„גרויסקייט“

קליין ביז גרויס דערהויבן,
 קליין ביז גרויס געשטיגן;
 און דאס קליינע בריוול,
 גרויסערהייט פארשוויגן.

אפשר גאר פארגעסן,
 וואס אין זין צו שרייבן —
 וועט דאס קליינע בריוול
 אן אן ענטפער בלייבן.

אפשר גאר פארוואַרפן,
 ליגט עס וואו צעריסן;
 גוט איז צו דערמאָנען,
 נאָך אַ מאָל צו גריסן.

פאַרשט ער נאָך פון ווייטן,
 ווען אַן ענטפער קריגן;
 איז אומזיסט דאָס וואַרטן —
 איז צו הויך געשטיגן.

דאָכט זיך אים, איז געמלאַך,
 דאַרף קיין ענטפער געבן —
 גרעניצט זיך דאָס „גרויסקייט“,
 קלענער ווי דאָס לעבן...

וואס קימערט זיך וועלט

געוויין און געלעכטער און טרויער,
פון קלענסטן ביז גרעסטן אויסדויער,
איינס נאָכן אַנדערן פאַרווייעט;
ווי לאַנג, לאַנג עס זאל נישט געדויערן,
און שטיינער צעפאלן פון מויערן,
וואָס קימערט זיך וועלט, פאַר דער צייט.

און ווער איז דער פירער פון וועלטן,
וואָס מענטשן, די יאָרן פאַרשעלטן,
ווי גרויס זאל נישט זיין און ווי קליין;
וועם שמראַפט ער, מיט שמענדיקע נויטן,
ווי ס'גריזשעט אַ וואַרעם אַ טויטן,
אַ גאַט — ווי אַ וואַרעם צו זיין.

און ווער איז גאַט'ס שותף צו בענטשן,
דער נוגש, דער נוגש פון מענטשן —
און אים, גאַר נישט קימערט דיין פּיין;
און ווער האָט די מאַכט אים געגעבן?
עס גריזשעט אַ וואַרעם דאָס לעבן,
אַ מענטש — ווי אַ שרץ צו זיין.

אַ קאַריקאַטור

דאָס בילד איז געמאַלט,
דעם געדאַנק, וואָס איך טראַכט;
דער הינמער-גרונט טריב,
ווי די וועלט, וואָס מיר דאַכט.

דער אויבן אויף שיינמ,
איז אַ וועלט-ראַם באַגילדט;

דער הינטער-גרונט גרויט,
בלויז א שארזש פון א בילד.

נאר, פעלט דען א פארם,
וואס אין זשאנר נישט פאסט?
דאך זעסט נישט ארויס
אונטער שאטן פון לאסט.

כאסס פון געמאל,
דאכט זיך טונקל פארשטעלט —
א קאריקאטור
ווער מאכט דאס פון דער וועלט?

אין געראנגל

איבער אלע דעכער,
בלאזן פרייע ווינטן;
וויל איך שטייגן העכער,
איבער די אפגרונטן.

פול די ערד מיט שטויבן,
ווירבלען זיך אינאיינעם;
וויל איך זיך דערהייבן,
נישט פארשפארט פון קיינעם.

האלט מיך ווער געשמידן,
צו אזוי מיט פענטן;
ביז אזוי א מידן,
שוואכן אנגעלענטן.

ברענט אזוי אין פיבער,
וואכן אויף די אויגן;
גייט ס'געראנגל איבער,
וואס מיך צוגעצויגן.

אומפלייט

ווערט צייט צו צייט קאליע,
פארפוילט און וואָס מילביק;
איז גוט, וואָס ווערט קאליע,
וואָס טויג נישט אויף אייביק.

אַ וועלט מיט פסולת,
וואָלט אומפלייט געגעבן;
איז גוט, וואָס דער טויט נעמט
דאָס אַפפאל פון לעבן.

אַ וועלט, פאראומרייניקט,
גערירט וואָלט אין זינען;
און צווישן דעם אומפלייט,
ווער קען זיך געפינען?

נוואָלט אלץ דאָך פארפעסטעט,
וואו קען מען זיך ווייזן?
עס פרעסט דאָך אפילו
דאָס זשאַווער אויף אייזן.

צי וואָלט ווער, פון אומפלייט,
געוואָרט אויף אויסדויער?
עס שפינט דאָך, דאָס שפינוועב,
די שפין, פאר איר לוייער.

צי וואָלט ווער דען קענען
דאָס אומפלייט פארוואָלטן?
און שטענדיק צו ליידן,
ווער וואָלט אויסגעהאַלטן?

שאַטנס

איך קען נישט אנטלויפן פון זיך
און זיך ארויסדרייען פון אים,
אז אויף פאראוים יאגט זיך דער טריט;
און אט וואַקסט אים, וואו נישט פארזייעט —
און ס'אויג איז נאך פלינקער פון רוח,
דעם אפהילך שלאגט מער ווי די שטים,
ווי אייזן איז שטארקער פון שמיד,
ביז זשאווער — אין ווינט ווערט פארווייעט..

גו, שפיל זיך, מיט ריחות ארום,
גיט אמאל אויף פליגל א הייב;
הילט זיך א שיין איבער געזיכט —
און א פאל א גרימאסע פארציט —
און שאַטנס נאָכלויפן מיר קרום,
ווי ווינטיקע פליגל, צום לייב —
נאך גוט, אין דער הייך, לויכט דאָס ליכט,
דער שאַטן, ערשט בלאַנקעט ביים טריט..

נאָך די נעכטיקע טעג

נאָך די נעכטיקע טעג, וואָס בלייבן,
וואָס טו איך צומאָרגנס אויסקלייבן?
איך טו אלץ, פון נעכטיקן לאָזן,
נאָר די נעכטיקע שטויבן אַפּבלאָזן.

בלייבן דאָך, פון נעכטיקן לעבן,
אלע מיינע נעכטיקע געוועבן;
און די טרוימען, וואָס איך האָב געשפינען,
היט איך אַפּ, אויף ווייטער אין זינען.

דערמאָנונג

פארלאָזן — פארגעסן —

דערמאָנונגען מאַנען ;

נאַר, וואָסער זכרון,

קען זיך ניט דערמאָנען ?

דערמאָנונגען מאַנען,

ווי קען מען אַפּוּאַגן ?

פארפליכטונגען קאָנען,

באַשולדיקונג טראָגן.

פארפליכטונג באַלעסטיקט,

אַן אויסרייד קען שאַפן ;

גענאָד — גיט אַ בעטלער :

די טאַרבע פארלאַמען.

דאָך, גיט, וואָס פארגיטיקט,

אַ זינד איז — אַפלייגן ;

דערמאָנונגען מאַנען,

לאַנג-דויערעדען שווייגן.

הונדערט און איינמאַל

שוין הונדערט און איינמאַל גע'חזר'ט,

געדענק איך, אַליץ קלאַר פון קינדווייז ;

נאַר איינמאַל, איך האָב זיך פארגעסן,

אַזוי האָט געטראָפּן אַ גרייז.

נאַר, היינט איז מיר שווער דאָס דערמאָנען,

ווי טאָן איצט אַ יונגינקן שפּרייז ;

ווער שוואַכט אַפּ, מיר דאַכט אין זכרון,

וואוּ היט מען זיך אויס פון אַ גרייז ?

אויפן וואג-שאַל

דערתיבונג און דערנידערונג —
וואָס אַנזונגען זיך מאַל ?

אַ ליידיקע וואג-שאַל אַרויף —
אַרעפּ — אַ פּולע וואג-שאַל.

ציט אַנדערש דען, וואָס ענלאַכקייט,
וואָס גייט, ווי אַ רויך אויף ?
און ווי אַ פּלעווע, וואָס איז גרינג,
דער חצוף שפּרינגט אַרויף.

נו, קען געמאַלט זיין, ציט פּאַרקערט,
ווי די וואַג ציט דאָס פּונט ?
און שטויב איז פּריער אויך אין הייך,
מיטן ערשטן בלאַז-ווינט.

נאָר, שפּייזט הען נישט די ערד, מיין וועלט,
וואָס וואַרצלט זיך אין טיף ?
און פאַר אַ שטורם אויפן ים —
פּאַראַנקערט זיך אַ טיף . . .

* *
*

פּון אַלע אויסלאַכונגען פּון דער וועלט
און סיי מיט קרומן שמייכל, זיך נאָך פּאַרשטעלט;
און שפּאַט, וואָס גוידערט זיך אויף גראַבן געמב,
שאַדט בלויז, ווי אַ קאַרע-קנייטש שאַדט דעם דעמב...

שיילט זיך, די קאַרע-שאַל, פּון רעגן און ווינט,
נאָר, דער פּאַרהאַרטעוועמער דעמב איז געזונט;
און ס'לעבן קרעפּטיקט זיך פּיל שטאַרקער אין ציל,
ווען שפּאַט, פּאַרשפּעט, ווי יעדער אוממענטש וויל...

* *

*

פון אלע אומצייטיקע פרוכטן,
 די צייט מאכט זיי רייף און צייטיק;
 נאָר, ווי מיין מי כ'זאל נישט פארגלייבן,
 איז אָדער צו-מערב'יק צו-איליק...
 נאָר, וועם אין דער וועלט לוינט צו וויסן,
 וואָס גאליקייט טוט דערוויל אויסצערן?
 א, וויפיל פריצייטיק געניסן!
 מיין מי, זאל שפעט-צייטיק כאַטש ווערן...

דער אַפשיין

גוט איז דער אַפשיין אין פינסטער,
 וואָס לויכט זיך אַרײַן;
 ווי וואַלט די וועלט אויסגעזען,
 ביינאַכט אָן אַפשיין?
 נאָר, דאָס קען אַ זון אַפשיינען,
 אַ לבנה ביינאַכט;
 און דאָרט קען אַ שמערן פינקלען
 און נאַנט זיך, מיר דאַכט.
 דאָך אַלץ, וואָס אַ זון אַפּשפּיגלט,
 ווערט אויך שײַן דערפון;
 כאַטש זילכער שײַנט אַפּ, די לבנה,
 פון גאַלד, פון דער זון.
 שלאָגט אַפּ, דער אַפשיין, נאָך ווייטער,
 פון לבנה אַרום;
 זאל כאַטש מיין זעל מיר באַלויכטן
 דעם וועג, וואָס איז קרום.

אין וועמענס וואוינונג

אין וועמענס וואוינונג בליען בלומען,
וואָס בלומען-טעפּ ביים פענסטער בליען?
שמעקט פּרילינג דופטן און פּאַרפּומען,
און וואָזאָנען פּריש-אַטעם ציען.

באַנייט דער מאָרגן, היינטיק וויאָנען
און איבערמאָרגן — טוישט אַ צווייטן;
און פּאַרן הויז איז נאָך פּאַראָנען
אַ גאַנצער גאַרטן אויסצובייטן.

גייט ס'ליבע לעבן דאָרט געאַרעמט,
אין שענסטן פּאַלאַץ זיך פּאַרקליבן;
קילט זומער אָפּ און ווינטער וואַרעמט,
אין האַרבסט אַפילו זיך פּאַרליבן.

שמעקט פּרילינג דאָרט, ביז גרינע פּלוימן,
ביז הינטער שטאַכעכץ שטרויכלונגס-גריבער—
נאָר ווי אַ לאַמע אױף די נויטן:
שיינט אַרעמען „זייער פּרילינג“ איבער...

פּרעמד

וואָס זיינען מיר פּרעמד,
פון וואוינונג די ווענט?
דערקען נישט אין נאַנט,
וואָס עמיצער מאַנט —
איז ס'וואוינונג נישט מײן,
וואָס מאַנט מיך אַליין?

וואס זיינען מיר פרעמד,
 די אייגענע הענט?
 דערקען זיי נישט מער,
 פארמאזאליעטע שווער —
 וואס לאסט, ווער באשווערט,
 וועס איז, מין מי ווערט?

וואס זיינען מיר פרעמד,
 דאס לייב און מין העמד?
 נאר, איינס איך פארבייט,
 דאס צווייטע פארנייט —
 אוי, כלום און געביין!
 וואס פליסט אזא פיין?

הענגעל-בריקן

מיינע שפעטערדיקע גליקן,
 לאז איך אויף די הענגעל-בריקן;
 זאלן זיי זיך דארטן פלעכטן,
 ניט אויסלאזן זיך, ווי נעכטן.

וויל איך פאראויס ניט דערמאנען,
 וואו אהין עס פירט, ביז וואנען;
 און די בריקן נאנט פון שיפן,
 פירן ווייטער צו די שיפן.

נאר, ניט זיכער פון אפגרוינטן,
 וואקלען זיך די בריקן אונטן;
 און די גליקן, מיר צערינען,
 וואס אין פאראויס זיך געשפינען.

גרינג-שעצער

גרינג-שעצער און הויך-שעצער
 ביימן ידעם באגריף;
 וואס אויגן-בליק, קען דאכטן,
 ווי פלאך איז, ווי מייף.

נאָר, היינט אויף איבער מאַרגן
 קען זיך טועה זיין;
 באַגלייט דען שמענדיק ס'לעבן —
 שאַטן הינטער שיין?

פאַראויס, וועם ס'האַט געבלומיקט
 דאַרנדיקער וועג?
 האַט אַפגעקערט די דערנער
 פריער, פון זיין שמעג.

פאַראויס, וועם ס'האַט געקלונגען
 שפאַרן פאַר די מריט?
 איז ווידער-קול פאַרהאַנגען
 ווייטער אַ פאַר שריט.

און פאַלן שיין און שאַטן
 גלייך אויף גלייך צענויף;
 מרעפט, היינט געשאצט פאַר ווערטלאַז,
 שטייגט ערשט מאַרגן אויף.

וועם, מרעפט נישט היינט צי מאַרגן
 שטרויכלט זיך אין גאַנג?
 וואו געכטיקט נישט דער שאַטן
 אונטער אַ פאַרהאַנג?

פארבלייכט דער גלאַנץ פון נעכטן
 אונטער וועמענס שילד;
 און היינט, אויף איבער מאַרגן
 וועלכער שאַצער גילט?

הינטערווילעכץ

הינטערווילעכץ, הינטערווילעכץ,
 ווער גייט אויס אין גאָט'ס געבעט?
 נאָר, וואו גאָט איז אויסגעגאַנגען,
 ווייסט קיין ווינט ניט, וואו פארוויעט.

דריי איך זיך אויס, הינטער רוקן,
 זוך אַ שאַטן, וואו פארשווינט;
 און וואו גאָט איז אויסגעגאַנגען,
 ווייסט קיין קינד נישט און קיין רינד.

קער איך זיך אָפּ, מיין גאַנץ וועזן,
 וואָס איך האָב צו גאָט גענענט;
 אפשר האָט מיין אור-אור-זיידע
 מיט זיין אָפּגאַט אים פארלענט.

האָט שטאַט'ס גאָט זיך אַ הערשער
 איבער אַלע אויסגעוועלט;
 נאָר, פארטיליקט איז געוואָרן
 פאַר זיין רשעות אויף דער וועלט.

נאָר, ווער גיט נאָך האַר און קעניג
 הינטערווילעכץ זיך אַ נויג?
 וועמענס פינפטער ראָד צום וואָגן —
 פירט די וועלט, ווי אַ בלינד אויג...

וואו איז

וואו איז גאט'ס וואוינונג,
און וואו איז מוין הויז ?
א, הימל און ערד !
ווער זאגט מיר דאס אויס ?

וואוינט גאט אין הימל,
ווי איך אויף דער ערד ;
נאר, ווער האט וועמען
צו קומען פארווערט ?

וואוינט גאט אומעטום,
צי איז עס דען זיין ?
און דא, וואו איך וואוין,
צי איז עס דען מוין ?

וואו איז גאט'ס וואוינונג,
ווער, וועס נישט געטרויט ?
א, הימל און ערד !
ווער האט דאס געבויט ?

גאט'ס גרענעץ

א וועלט אן פרייען געדאנק,
וואס וואלט די וועלט געבוירן ?
און אן מאגנעטישע קראפט,
וואו וואלט איך זיך פארלוירן ?
נאר, ס'לעבן איז צו דער וועלט,
ווי מאגנעט צוגעצויגן ;
קוין מאכט באצווינגט דעם מענטשנ'ס גייסט,
גאט'ס גרענעץ איבערגעפלוין . . .

איך האב אנגעוואוירן

וואס איך האב אנגעוואוירן, די פערל פון ים?
 דער ים איז ניט מיין;
 און דעם, וואס איך היט אפ, די אוצרות פון דער ערד,
 די ערד, איז ניט זיין. — —

און די, וואס איך פוץ אויס, מיט בריליאנטן דער וועלט,
 זיי זיינען נישט ווערט;
 דערפאר האב איך אנגעוואוירן מיין גאט, וואס באלוינט
 א שוימן אין דער ערד.

האט תרח געדינט צו די אפגעטער אמאל —
 נו, וועס איז דאס באנג?
 נאר, וועלכער אפגאט טוט מיך פארשקלאפן, ביז היינט,
 א קרבן פון לאנג? ...

צו דען?

איך האב א סך געפרוואווט
 און קנאפ האט עם געגאלטן;
 צו דען, מיין מול שלאפט?
 און וואכנדיק פארשאלטן.

און וויפיל איך ווער אן,
 טוט מיך די נויט פארשעמען;
 נאר טויזנטער, וואס טאן?
 ווער ליידט זיך אן פון וועמען?

וואל-מאג

היינט איז א יום-טוב — א וואל-מאג,
שטאט און שטעטל און דארף;
קלויבן זיך אויס א געוויילטן,
נאר, נישט פאר מיין באדארף.

וועט זיך מיין וואל-רעכט ניט ציילן,
וואס ניט איינשטימיג בין;
און מיין בירגערשאפט אפהיטן,
מראכטן וועט ווער — אומזין.

קען ווער מיין שטיס-רעכט פארווארפן,
וואס ביוויליק זיך מראכט;
און פרעמד וועט א וועכטער קוקן,
היטן מיט א פארדאכט.

נאר, סיי ווי וועל איך ניט טרויען
דעם דערווילטן אין לאנד;
וואס וויל ניט די נויט אפשטאפן,
איז סיי ווי ניט אומשטאנד.

היינט איז א יום-טוב — א וואל-מאג,
ווער מיין שטימע דען ציילט?
נאר, איך צייל מיט אלע נויטן,
כאטש כ'האב קיינעם דערווילט...

דער דינער

דער דינער. פארן הויז ער קערט,
שערט אָפּ, דאָס גראַז גלייך, אויף דער ערד;
שפּריצט אויס, וואַשט אָפּ דעם טראַפּזאָר,
און אַלע טאַג באַדינט זיין האַר.

דער דינער, ווען אַהיים קומט אָן,
ניטאָ וואו אַ קער זיך צו טאָן;
אין הויז זיין הינטער-שטוב איז קליין,
נישט אויפגערוימט איז ער אַליין.

איז ענג דעם דינער, וואָס אַלץ קערט,
וואָס מער גערוימער דעם האַר ווערט;
דער דינער, דערצו, איילט געשווינדט,
צוזאַמען קערן, כאַטש דעם ווינט.

דער זייגער איז גלייך

וואָס צי איך אָן, צי אָן און צי,
וואָס ווייזט מיר, ווי שפּעט איז און פּרי?
דער זייגער, דער זייגער מוז גיין!
און מיד קען איך ווערן אַליין.

אַיך פּרואוּו צו פאַרדרייען די צייט,
נו, וואָס וועט מען זאָגן, „פאַרדרייט“!
צוריק אַ קינד ווערט ניט דער גרייז,
וואָס פּרי איז און שפּעט איז, איך ווייס.

איך מוז שוין צורעכענען היינט,
אַפילו דער טאַג מיר ניט שיינט —
דער מענטש, איז נאָר אַרעם און רייך,
דער זייגער, דער זייגער גייט גלייך.

דער גבור

אין דעם גבור ליגט דאס אייזן,
וואָס גבורה קען באַווייזן;
כוח און קראַפּט קען דאָס צעבויגן
און ווי אַ רצועה לייגן.

קען אין האַנט אַ קייט צערייסן,
נעגל מיט די ציין צעבייסן;
און געוויכטער שווערע, צילן,
ווי מיט פּילקעס גרינג זיך שפּילן.

נאַר, די וואונדער פון די „קונצן“,
מען פאַרקויפט דאָס אויף די אונצן;
קען אַ קריץ מאַן מיט די ציינער,
איז אין וועלט אַ גבור איינער.

נאַר, וואָס נוצן די רעקלאַמען,
ווען גבורה איז נישט צוזאַמען;
און דעם אַרעמען און רייכן
קען דער גבור נישט אויסגלייכן.

אַ פריינט מען דערקענט

אַ פריינט אין אַ נויט מען דערקענט,
וויפּיל מאַל איך האָב אים געזוכט;
דער פריינט איז געבליבן מיר פרעמד.

דורך נעכט און פאַרנעבלטע מעג,
מיין פריינט כ'האַב געהאַט אַלץ אין זין;
קען זיין האַט פאַרבלאַנדזשעט אין וועג.

נישט איינמאל מיין הארץ האט געביינקט,
 עם איז נישט געקומען מיין פריינט;
 האט אפשר א פוס אויסגעלענקט.

נאָר, שווערעס צו טראַכטן, וואָס טויג,
 אַ גרינגערע זאָך איז גענוג;
 אַ שטויב איז אַריין אין זיין אויג.

נאָר, קראַנק בין געוועזן אליין
 צו גיין וואו זוכן מיין פריינט;
 ער האט בלויז פארגעסן קען זיין . . .

מיין געבורט-שמעטל

מיין היים, מיין געבורטס-ארט, מיין שמעטל,
 אַ ווינקל פון שטאָט וואָלט פאַרשמעקט;
 נאָר, חוץ ווי דער צלם פון קלויסטער,
 וואָלט גאָר ניט אַרויס זיך געשמרעקט.

דאָך, גלייך מיט דער גרויס פונם שטיבל,
 האָט הייזל מיט מענטש זיך געקענט;
 געפאַסט זיך, ווי גאליק געוואקסן —
 און ווער איז געווען אַפגעפרעמדט?

איז היימלאַך געווען אין מיין שמעטל,
 וועם'ס קוימען געבלאָזן זיך הויך?
 און ווער האָט זיך העכער געהאַלטן,
 און נישט מיטן דאָרף-מענטש צוגלייך?

נאָר, שטאַט-מענטש דעם קאַפּ מוז פאַררייסן,
 ביז וויפילטן גאַרן דערגרייכט?
 כאַטש אונטער איין דאָך, וויפיל וואוינען —
 די שייך, פאַר אַ פרעמדע טיר בלייבט...

די בלינד געוואָרענע מאמע

די בלינד-געוואָרענע מאמע,
האַט אויסגערוּנען די אויגן;
די אויגן-דעקלאַך זיך קלעפן,
ווי נעבלען, הענגען פארצויגן.

קען נישט דעם נעבל צעשארן,
אַ שיין אין וואַלקן געפינען;
אַזוי די הייטלאַך פארלאַפן,
פארטריקענען אויס, איר ברונען.

נויט זי זיך, צוריק צום זען,
נעמט מער קיין שיין זיך ניט ווייזן;
איר אויגן-שיין, מיט די קינדער,
אַוועק איז, מיט זייער פאררייזן.

גייט זי, צום בילד זייערס קוקן,
אין פלאַם, די הייטלאַך איר ברענען;
די קינדער, איבער די ימים,
וואַלט זי שוין נאַנט ניט דערקענען.

כאַפּט זי אַ בריוו זייערס לייענען,
מוט אַליץ, איר קלעפיקס פארהענגען;
און ווייטע שטרעקען, איר טונקלען,
וואָס די בריוו-טרעגער איר ברענגען.

לעשט זיך, אַן פאַרב, די קינבאַקן,
די הייטלאַך, וואָס אַמאַל טריבער;
לייענט איר אַ פרעמדער אַ בריוול,
פרעגט זי אַליץ איבער און איבער.

שפיצט זי אזוי אויף די אויערן,
דאכט זיך, אזוי איז איר גרינגער ;
נאר וועמענס, וועמענס דאס בריוול
באמאפן קנאכיקע פינגערד...

דאס אינגל מיטן אָרעם

דאס אינגל, מיט צעבראָכענעם אָרעם,
איז רואיק געלעגן זיך שטיל ;
און האָט פון זיין האַנט זיך געזונגען,
וואָס האָט ניט געטראָפן אין ציל.

עס האָט אים אַ „פוט-באַל“ געטראָפן,
אַ קנאַק אינם קנעכל, אין ביין ;
און האָט פון דעם שפּיל זיך געזונגען,
געמאַכט זיך פאַרגעסן זיין פיין.

האַט קרום ער געטאַן זיך אַ שמיכל,
פאַרשעמט זיך, ווי שולדיק געפילט ;
האַט איבערגעשפּעט, אַ געלעכטער ;
דאָס אינגל, עס האָט שוין פאַרשפּילט.

צום האַלדז צוגעבונדן זיין אָרעם,
פאַרבונדן אַרויף, מיט אַ באַנד ;
איז ליידיק זיין אַרבל געהאַנגען,
און אונטערן מאַנטל, זיין האַנט.

דאָס אינגל, מיט צעבראָכענעם אָרעם,
מען האָט אים אין שפּיטאַל געבראַכט ;
און האָט פון זיין האַנט זיך געזונגען,
פון שלאָף, פאַר יסורים געוואַכט.

רויט און גרין

ניט פאר פערד קיין בייטשן
 אין דער לופטן קנאלן;
 בלויז אזוינע לעמפלעך
 גיבן די סיגנאלן.

רויטע, גרינע לעמפלעך
 עלעקטריש פארצויגן;
 לעשן זיך און צינדן
 פייערדיקע אויגן.

בייט זיך גרין אויף רויטן,
 שרעקט געפאר א צייכן;
 וואס קיין פערד און וועגן
 וואלטן ניט דערגרייכן...

בייט זיך רויט אויף גרינעם.
 יאגן שוין פון ווייטן;
 וואס אפילו שדים
 קענען ניט נאכרייטן...

טרובען אויטאמאבילן,
 ווילדער אלץ זיך טראגן;
 וואס אפילו יאגד-הינט
 קענען ניט נאכיאגן...

ווינקען פייער אויגן,
 בייטן זיך די פלאמען;
 קען זיך, וואס נאך טרעפן —
 גרין מיט רויט צוזאמען...

דער טרעפיק

די גאס האט געווימלט, ווי ווילד אין געיעג,
געשמופט און געשמויסן זיך ענג;
ביז אויפן טראטואר, געשפארט האט דער וועג,
געווארפן ארויף דאס געדרענג.

מיט קולות און קללות, פול צארן און האס,
געיאגט האט דער וועג און געדראט;
דער וועג האט געווארפן א שרעק אויף דער גאס,
די גאס האט געשראקן די שטאט.

אין מיטן האט עמיץ געשפאנט זיך, ווי פרעמד,
מיט טריט אזוי שווער אינם פיין;
אין גאנצן געטומל ניט קיינעם דערקענט
און ווייט זיך פארטראכט געלאזט גיין.

א שטופ און א שטויס, האט צעמישט זיין געדאנק,
אזוי, ווי פאראירט זיך געשפרייזט;
דאס האוועניש האט זיך געצויגן נאך לאנג,
ארום אין דעם טומל געקרייזט.

א קופע צוגעדריקט, מיט אמאל האט ס'געיעג,
געטוימעט ביים טראטואר, ביים וואנט;
דער „טרעפיק“, ער האט שוין געווארנט פארן וועג,
קיין פוס-טריט אהערצו געשפאנט.

דער „טרעפיק“, די וועגן, וואס היט און וואס ווייזט,
א פלאס אנגעצונדן האט רויט —
אהינצו, צום דול-הויז, עס האט ווער געשפרייזט
און ווער צום בית-עולם פון טויט...

איך זינג

איך זינג פון מיין לעבן
און וואס איך וויל זינגען;
פון זאלץ אין דער וועלט, נאָר
פון קיינעם געדינגען.

איך פראוואו אויס די סטרונע,
דעם מאַן אַרויסקריגן;
אַ שליף און אַ פּוץ אויס,
וואָס פאַסט זיך צום ניגון.

אַ בליק און אַ שיין אַפּ —
און איבערגעגאַנגען;
אַ ריר און אַ רעג זיך,
עס שפרודלט מיט קלאַנגען.

אַ פיין אין סטרונע —
זיך בייטן געפילן;
אַ פרייד, און עס טאַנצט זיך
די פרייד צו צעשפילן.

און העלט זיך און שאַטנט
דער שיין פון די אויגן;
עס רירט אָן די סטרונע
דעם ציטער פון בויגן.

סיי האַרב און סיי ביטער,
סיי זיסער, סיי זויער;
אַ פרייד אין אַ רגע
פאַרגעסט זיך אָן טרויער.

סיי פלאַכן, סיי טיפן,
וואו קוואַלן נאָר פליסן;
עס שטראַמט זיך און קוועלט זיך
דער קלאַנג צו פאַרזיסן.

סיי גאַנטן, סיי ווייטן,
וואו מערקסט קוים אַ צייכן;
עס ציט זיך די סטרונע
דעם קלאַנג צו דערגרייכן.

איך זינג פון מיין לעבן
און וואָס איך וויל זינגען;
פון אַלץ אין דער וועלט, נאָר
פון קיינעם געדינגען.

מיר ווילן

מיר ווילן, ווילן, ווילן,
דאָס לעבן איז ווילן;
און וויפיל מיר פאַרשפילן,
איז נאָך אַמאָל צילן.

מיר ווילן און מיר וועלן,
וואָס שענער געפעלן;
און וויפיל, זיך איינשמעלן —
און נאָך אַמאָל וועלן.

מיר ווילן אזוי ווערן,
נאָר מאַרגן, נאָך יונגער;
פון היינט, דעם וועג, אַ שווערן —
מיר טרעטן אויס גרינגער.

לידער און עפינדאמען

דאס ביליקע געפין

א וואַרט, אזוי גרויס ווי אַ פּערל,
 אַ וואַרט, ווי אַ דימענטל בלאַנק;
 דאָס כאַפט זיך אַרויס, פון די ווערטער
 און גייט מיר אַרויס, פון געדאַנק.

און זוך איך און וויל זיך דערמאָנען,
 וואָס איז מיר אַרויס פונם זין;
 און איך האָב פאַרגעסן, פאַרלוירן,
 דאָס ביליקע וואַרט, איך געפין.

די לבנה

רייד נישט אַריין אין די רייד,
 קענסט נישט צוקלעפן אַ וואַרט;
 קענסט בלויז פאַרפלעקן אַ שוין —
 און בלויז פאַרשטעלן אַן אַרט.

די לבנה טוט אויך אזוי,
 פאַרשטעלט אויך אַמאָל די זון;
 נאָר וויפיל נאַרישקייט האָט
 די וועלט געפלוידערט דערפון...

פלעוועס

ווערטער, וואָס פאלן אַרויס,
פון קעל אויף דער ליפּ;
גליטשן אַראָפּ זיך פון צונג,
ווי זאָמד דורך אַ זיפּ.

ניט קיין געקליבענע רייד,
ניט קלעפט זיך דערין;
פלעוועס פון אויבן, וואָס בלייבט,
פאַר מיסט איז צו דיין...

איבערבלייבאָכץ

איבערגעבליבענע ציגל,
עמיצן קען ניצן;
און פון אַן איבערמאַס אין קריגל,
פון געדאַנק צעשפּריצן.

איבערגעבליבענע טייגאָכץ,
יערט כאַטש אויף דעם זויער;
פון געדאַנק אַן איבערבלייבאָכץ,
ווערט דער שיין פיל גרויער.

איבערגעבליבענע ווערטער,
וואָרף אַרויס צו ווינטן;
ווען ניין-מאַס-רייד האָבן ערטער,
פלוידער-זעק ביז אונטן.

די וועלט

די וועלט איז פול מיט טאדל,
מיט זידל און מיט שנידל;
ווי א מארק-קראם און ביידל.

דער מינדסטער און געמיינסטער,
פאררייסט דעם קאפ אן רייסטער;
ווי ס'הארץ אין קרעמער'ס טייסטער.

וועס'ס כיוזער רוח צעבלאזן,
די תוכחה אויסלאזן;
ווי פוקס פארצוקט די האזן.

ווער קען די וועלט אפשפארן?
קיין רידל קען אפשארן,
וואס פאלשע רייד אפנארן.

גומענע רייד

דער רימט זיך אל-דערווייל —
דער ליגענט זאגט א מייל —
בלויז דער אזוי הייבט אן
און דער ציט אויס דעם טאן.

דאס ציט זיך ביז א האר,
ווי גומע, גומע גאר;
נישט ווערט אין רייד געשאצט —
ביז גאר אזוי עס פלאצט.

וואָס ווילט זיך

וואָס ווילט זיך מער זעען
און ווינציקער הערן?
רייד קענען באַריידן —
און פריינט נאָך אויס ווערן.

נאָר, ווער וויל פאַרווערן
דעם פלאַפלער צו פלוישן?
קען שפּאַס אַרײַנפאַלן
אין ערנסטן לשון.

קען אומזין אויסריידן,
זיך גיפּטן צעשפּריצן;
און האַרץ קען נישט רוען,
אין קריג זיך צעהיצן.

נאָר, ווער וויל פאַרווערן
און ווער וויל אַנטשיידן?
וואָס פלאַפלערס צעפּלוישן
און מױטע באַריידן.

וועס'ס אויג קען מער זעען,
ווי ס'אויער קען הערן?
נאָר, בייזע צונג'ס שווייגן —
וואָס שרעקט דאָס צו ווערן?

דאָס גליק

דאָס גליק, גייט דורך אלע פראַנט-וועגן
און קינד און קייט גיט שוין צו וויסן ;
גייט דער אָן אַ מזל, הינטער-וועגן —
און שעמט זיך, דאָס גליק צו גריסן.

דאָס גליק, גייט דורך אלע פראַנט-גאַסן,
ביז אויבן-אָן טוט זיך פארנעמען ;
גייט דער אָן אַ מזל, הינטער-גאַסן,
עס זאָל אים דאָס גליק ניט פארשעמען.

וואָס גרעסער

וואָס גרעסער די וועלט איז,
מער מאַנגעמישער ציט ;
וואָס גרעסער דער מענטש איז,
אַלץ מייסטערדיקער שמידט.

די וועלט ציט, איר גלייך קראַפט,
דאָס אַרומיקע אַרום ;
ווער ציט צו און שמויסט אָפּ ?
דער מענטש, גייט אַמאָל קרום.

ווער דינט צו זיין „גרויס-מאַכט“,
וואָס צווינגט צו, מיט דער קנזט ?
נאָך ערגער, ווי גאַט'ס שטראַף,
ווער ס'גלויבט ניט אין זיין רוט...

פון דער פראַנט

די פראַנט-גאַסן אזוי טומלען
און די הינטער-גאַסן דרימלען;
און אנדערע שמיל, גאַר שווייגן,
ווער עס קען צום פראַנט ניט שמויגן.

גאַר די וויימע, גרויסע שמערן
טוען קליינע ניט פאַרווערן;
פון דעם גאַנצן פראַנט צו פינקלען,
כאַטש אַנטקעגן זיי, גאַר טונקלען.

די וועלט זאָגט נאָך

די וועלט זאָגט נאָך —
דער סופליאַר אין דער שמיל,
די אַקטיאָרן אינם שפּיל;
שפּילט נאָך די בינע, דער וועלט,
די קאַמעדיע, וואָס געפעלט!

שפּילט נאָך, די ליבע כאַשיידט,
אַ טאַנץ אַזאַ דרייט זיך, דרייט;
מיט פראַסטע פאַרב, צו באַקראַנצט,
און מיידל, אינגל אזוי טאַנצט —
טאַנצן נאָך די וועלט.

דרייט זיך צוריק, דער גרויער גרייז,
אין קינד'ס אַ טריט, אין קינד'ס אַ שפּרייז;
לאַזט זיך די קאַמעדיע אַויס,
שפּילט זיך, אַ טראַגעדיע בלויז —
די וועלט זאָגט נאָך...

געוואוינהייט

אמאל האט די אלטע געוואוינהייט
די קינדערשע וויקעלאך געבונדן;
ביז וואן, האט די ראיה פארלוירן —
און פירט זיך ארום מיט א בלינדן.

עס שפילט זיך אזוי, די געוואוינהייט,
געוואוינט צו, א פיצל קינד גרינגער;
נאר, שווער איז צוריק אפגעוויינען —
און „צוציקל“ נאנט זיך א פינגער.

עס ציט שוין אזוי די געוואוינהייט
און קארליקלאך טרעפט זי, און ריזן;
און טאנצט שוין, גאר אויסערגעוויינלאך,
מיט זעלמענע ווילדע קאפריזן.

און ווייטער, זי מאכט א געפילדער,
וואס נארישקייט, זי טוט פארמאגן;
נאר, ווערימדיק פאלט זיך אן עפל,
וואס שלעכטעס געוואוינט זיך צו טראגן...

קליין נאך גרויס

די וועלט איז שוין אזוי,
לויפט נאך קליין נאך גרויס;
נו, ווער בלייבט הינטערשמעליק?
און ווער לויפט פאראויס?

דער מענטש איז שוין אזוי,
שרייט נאך, קליין נאך גרויס;
נאר, ווער שווייגט מער ווי שרייט?
נו, וועס הערט מען אויס?

דער שכל

דער שכל, ער לאזט זיך ניט מעסטן
 און קען דיך אפנארן צום מאל;
 קען האלטן אין די הענט אן ארשין
 און קען ניט געפינען א צאל.
 נאך איידער וואס-ווען — טוסט אוםפייען
 צוזאמען צולייגן די אייל, —
 פארקריכט זיך, פארפליט זיך דער שכל
 אויף צענדליקע, הונדערטע מייל.

א גוט ווארט

א גוט ווארט איז ווערט
 צום עפאס א גראס;
 באפעפער, באזאלץ
 און בראק צו א מעס.
 א גוט ווארט איז ווערט
 אונדאי א סטראף;
 ווער זאגט עס נישט נאך
 פון אנהויב ביז סוף?
 א גוט ווארט איז ווערט
 מסתמא א ליד;
 און וואס זיך געדענקט,
 פארגעסט זיך שוין ניט.
 ווער איז דען מקפיד
 פון אנפאנג ביז ענד?
 און דער, וואס איז שטום —
 רעדט נאך מיט די הענט.

„נאשפיץ“

אויפן שפיץ הענגט די שילד פון רעקלאמע,
 ארויף צו, עס שווינדלען די אויגן;
 דער ווינט וויגט, וואס העכער א שטאפל,
 די לייטער, זי שטייט איינגעבויגן.

ווער קען זיך אן טורעם אַנשפּאַרן?
 ביז וואַנען „נאשפיץ“ זיך דערהויבן;
 דער פּוס קען פּאַרלירן דעם באַדן —
 און פּאַלט, דורך אַן אַפּגרונט, פון אויבן.

שפיץ-הויך

אויף יעדן שפיץ-הויך,
 וואס דרייט זיך ארום?
 אַמאַל איז עס רויך,
 אַמאַל איז עס רום.

ביים קוימען אין הויך,
 נאך איינגעריסט ווערט;
 דאַרט דרייט זיך דער רויך,
 דער קוימען-קערער קערט.

אויף העכסטן שפיץ-דאַך,
 פאַר צוויי פּיס איז קליין;
 און איין פּוס איז שוואַך,
 וואס לאַנג קען ניט שטיין.

פון שפיץ-באַרג זיך גליטשט,
 פאַרלירסט דיך אין גאַנג;
 ביים טורעם אויפ'ן שפיץ,
 דערגרייכט בלויז א שטאַנג.

פלאַנטערס

פלאַנטערן, פארקניפן,
פארציען און פארדרייען;
האַטשיקלאַך פארטשעפען,
מעגסט „פעקעלקעס“ פארנייען.

צווענגעלאַך באַצווינגען,
וואָס דרעטעלאַך זיך בויגן;
גלעקעלאַך צעקלינגען,
וואָס זעסט נישט מיט די אויגן.

העקעלאַך פארקלאַמערן,
וואָס שנרעלאַך פארשנירן;
העמערלאַך זיך האַמערן,
וואָס פלאַנטערלאַך פארפירן.

פלאַנטערס

פלאַנטערן, פארוואַרן,
ווי „לעזיוואַל“* דאָס גארן;
ווער קען דעם פלאַנטער געפינען,
קען פריער איבערשפינען.

גאַר, ווילסטו פילקעס צילן
און זיך מיט קנולן שפילן, —
טו, נעם די פלאַנטערס צופן,
ביז וועסט אַמאָל אויפקניפן...

(* לעזיוואַל — דאָס אַמפאל פון וועבן.)

א פארושאווערטע שפילקע

א פריינט, כ'בין געגאנגען אנטקעגן,
איך האב נאכגעזוכט און געפרעגט;
געבליבן אין וועג איז ער שמעקן,
און איך האב אומזיסט זיך גערעגט.

געטראפן, א פארושאווערטע שפילקע,
אזוי מיטן שפיץ אין דער ערד;
דאס קעפל, געבלאנקט האט פון אויבן:
דאס פריינטשאפט, וואס האט אזא ווערט.

אויף איין פום

וואס שלעפסטו? כ'שלעפ א קראנקן פום;
וואס טראגסטו? כ'טראג א מידע האנט;
וואס בינדסטו? כ'בינד מיר צו א וואונד,
מיר דאכט, עס פאלט שוין אלץ באנאנד.

זאגט, אפשר קריגט מען ערגעץ וואו?
איך גיי באשמעלן מיר א פום;
זאל ביז שפיץ-פינגער פליסן בלום,
ווי אין א שטראם אריין דער פלום.

זאג, אפשר קריגט מען גאר געקויפט,
א גאנצן לעבן גאר אויפסניי?
טאג נישט פארגעס, אויף אפצאל קריג,
איך בארג פאר קראנקהייט, סיי ווי סיי.

עס טרעפט

עס טרעפט א געפיל,
 א נאַרישקייט זינגט —
 ווער האָט מיך אין זין?
 אן אויער מיר קלינגט.

עס טרעפט א געמיט,
 וואָס שווער דערצו גראַמט —
 ווער רעדט פון מיר שלעכטס?
 אן אויער מיר פלאַמט.

עס טרעפט א געבעט
 אריין אין דער וואַנט —
 ווער גיט כאַמס א „געב“?
 פון לינק אויס א האַנט.

עס טרעפט אומגעריכט
 און ריכטיק געפאַסט;
 דאָס קעצל זיך וואַשט —
 וועט קומען א גאַסט.

ווי וואַלט געווען

קום מיך נישט זען,
 ווען שלעכט איך פיל;
 ווי וואַלט געווען,
 ווען שלעכט איך שפיל.

די נייעס צעמראַנט,
 פאַר שפאַס א פריינט;
 צום שפאַט פאַרלאַכט,
 ווען ס'הערט א פיינט.

פלוצלינג

דאס גרינגסטע און שווערסטע טרעפט פלוצלינג,
 א וויץ האט געטראפן א וויצלינג ;
 דאס גרינגע, ער האט כלוין געטראפן,
 דאס שווערע, איז ווייטער געלאפן.

געשמעלט אויפן קאפ, האט זיך וויצלינג,
 באנומען דאס שווערע האט פלוצלינג ;
 א מעשה'לע איז זיך פארלאפן,
 ער האט מיט א שטיין זיך געטראפן...

א נ ט י ק ון

וויפיל ביליקע אנטיקן
 שמעלן אפ די מענטשן קוקן ? —
 פאראן טייערע באזונדער,
 שמעלן נישט אפ אויף די וואונדער.

נאר, א מבין קען דערקענען,
 וועט אודאי ניט פארשעמען ;
 ונער, די טייערע דען קריגן ?
 גייען אוועק, לאזן ליגן.

און די קלוגערע פארשטייען,
 וואס די נארישע זיך פרייען ;
 נארן זיך אפ אין פארגלייכן —
 און דאס עכטע ניט דערגרייכן.

אַמאָל און היינט

אַמאָל איז אַ הויז געווען קליין,
אַ קארליק דורכן טיר איז אַריין;
און איז דורך אַ בוידעם אַרויס,
געווען איז ער העכער פון הויז.

נאָר, היינט זעסט קיין ריז נישט אַרויס,
ווער קען זיך נאָר מעסטן אין גרויס?
אַ קארליק אויף העכסטן שטאַק וואוינט,
קיין ריז וואָלט די פיס אָפגעשווינט.

מעג העכער ווער זיין מיט אַ קאַפּ,
דערגרייכט בלויז דער ריז צו דעם „סטופּ“;
און קארליקלאַך אלע זעען אויס
אַנטקעגן דעם ריזיקן הויז.

פינגערהוט — פידל

אַ חלום-פאַנטאַזיע איז גרויס,
אַ פינגערהוט קליין פון אַ לידל;
דאָס וואַקסט ביז דער חלום איז אויס —
און פינגערהוט שפילט אויף אַ פידל.

איז פאַדעס פון נאָדל אַרויס,
וואָס האָט זיך פאַרפלאַנטערט אין זינען?
דערפאַר, אַז דער חלום שפילט אויס —
דו קענסט ניט די פידל געפינען.

נאַכקרימעניש

אלט-נאַכקרימעניש פון דער וועלט,
ווערט אויף קאַנצערט היינט געשפילט;
אינם עלטסטן קאַסטיום פאַרשטעלט,
אויף דער בינע זיך פאַרהילט.

איבערפילט אין זאל א געדראַנג,
אויף ביז וואונדער אַנגעלויף;
וויפיל אבערגלויבן פון לאַנג,
ווי פון הינער-פלעט שטייט אויף.

וויפיל נאַכקרימענישן געשען
אין ווילד עקסטאַז, בלויז אין ווינק?
ווי אַ כישוף אַמאַל געזען —
אונטער שטאַמלענדיקן צונג...

אַפענע מיילער

אַפענע אויגן, אלעס דערוועגן,
אַפענע אויערן, אלעס דערהערן;
וועלכעס דו ווילסט ניט, קען גריילאך געשען,
וועלכעס דו קענסט ניט, דאַס ווילסטו פאַרווערן.

אַפענע מיילער, אלעס באַריידן,
אַפענע נעזער, אלעס דערשמעקן;
וועלכעס דו ווילסט גאַר האַלטן באַשיידן —
הינטן אַרומעט טוט זיך אַנטפלעקן.

נאַכגרעטענישן

נאַכגרעטענישן, פון בייזע בלומן,
ציען זיך אויף אַקראַכאַטן-שמריק;
ווילן די וועלט פון וועג אַראַפּפירן,
טאַנצן אַרום מיט ווילדע שטיק.

ווילן נאַכגרעטענישן פאַרזייען,
ווילדע זריעה, וואָס אַ געבורט;
וואַקסט אַ דאַרן מיט פאַרשטאַכענע אויגן,
וואו אַ באַדן אויף ווילדן אַרט.

מאַכן קונצן נאָך די אַקראַכאַטן,
שפּילן נאַכגרעטענישן דער וועלט;
שמעכט דער דאַרן מיט פאַרשטאַכענע אויגן,
וואָס מער איינעם די רויו געפעלט...

מען קאַפעט זיך

מען קאַפעט זיך, איבערן קאַפּ אַריבער,
די אַרבעט יאַגט, ווי אין גליענדיקן פיבער;
נאָר, נישט גאַלד-גראַכנס קאַפעט מען אויס,
דאַס גאַלד פאַרשווינדט פון גרוב אַרויס.

נאָר, ווי אַן אַ רידל, ווי אַן אַ רודער,
מען קאַפעט זיך און מען זינקט אַ מידער;
מיון וועלט האַט גראַכנס אַלערליי,
מען קאַפעט זיך, ביז טיפּן שניי.

דער אייזל מיט משיחין

אין דער וועלט פון רעקלאמע
קלאפט דער אייזל אַ טרעוואַגע;
פון שפיץ-קלויען, שאַרפט דעם מוח,
קלינגט שוין אויס, די וועלט אַ חגא.

קלינגט שוין אייזל-קאַפּ — אַ חריף,
שמעלט זיך אויפן שפיץ צו הערן;
און די אייזל-אויערן,
פון שפיץ-קלויען לענגער ווערן.

דאָך אזוי טאַמעוואַמע,
פירט זיך אייזל, אויף איין אופן;
און ער גייט זיך פאַוואַליע,
פירט אַוועק, וואָס פון די הויפן.

נאַר, אַמאָל אַ משיח
אויפן אייזל וועט דאָך רייטן;
ווייל ער טאַנצן קאַראַהאַד,
מיט די קלויען, פאַר די לייטן.

ווייל ער פאַרן כאַדאַראַם,
דרייען ס'רעדל, צו רעקלאַמען;
אויב אַמאָל אַ משיח —
מיט אן אייזל, קומט צוזאַמען...

דער קלאון

וויפיל צייט, האָב איך גע'פטר'ט?
 דערנאָך האָט געמאָן אזוי באַנג —
 פאַר איילעניש האָב איך געפלאַמערט,
 און קען נישט דעריאָגן פון לאַנג.

וואָס שטרויכלונגען, זיינען פאַראַנען?
 פאַרקוקט זיך אַמאָל און פאַרטראַכט;
 ביים צירק איז אַ קלאון געשמאַנען
 און האָט מיר אין פנים געלאַכט.

נאָר, וואָס אויף שפיץ-צירק איז געהאַנגען,
 געלאַקט האָט אין הויך נאָך אַ ראַנג;
 געקלעמערט האָט קלאון צו דערלאַנגען
 און האָט זיך געבראַכן אויפן שטאַנג.

האַט „וואַדעוויל“ קלאון זיך צעזונגען,
 פראַנט בינע אַרויף זיך געשמעלט;
 געקיימלט זיין ראַנג אין די רינגען,
 מיט גלעקלאַך פאַרקלימפערט די וועלט.

האַט טרעדזועל אין מיצל געפלאַמערט,
 אַ לאַמפּאַסל זיך אַנגעמאָן —
 וויפיל צייט, האָב איך גע'פטר'ט,
 ביז כ'האַב זיך באַפרייט פונם קלאון.

די שקאפע

אמאל האט א שקאפע
אין לאץ פון א קלאפע,
וואס דארט האט געשמעקט
א בלימל דערשמעקט.

און בלינד אויף אן אויג
און לאס זיך א בויג,
געצופט האט די שקאפע
דאס בלימל אין קלאפע.

גאר זויערקייט פון שמאמע
און טעם פון א לאמע
אין בלימל פארזוכט —
האט שקאפע געפלזכט.

און פון אליץ אזוי,
ביז האבער און שמרוי ;
האט שקאפע פון קלייען
געטראכט, קען צעקלייען. —

וואלט כאטש געווען סעטשקע,
זוי קארענע קליסקע,
מיט שטיקער אין מיט,
געווען וואלט שוין גוט. —

איך וואלט דאס צעקייט
פאר גאט און פאר לייט ;
פון אויבן, ביז אונטן,
צו מיסטיקן גרונטן.

נאך באלד האט די שקאפע
 ביים נעם פון דער קלאפע,
 געמאן דארט א רים,
 און אין צונג זיך א כים. —

א קאפיט אוועק,
 פארדרייט מיטן עק,
 צערסן די קלאפע —
 עס האט שוין די שקאפע...

א שטרויענער קעמפער

א שטרויענער קעמפער,
 בארימט זיך אלע מאל;
 און סטראיעט שטרויען-ביקסל,
 א פלעווע, פאר א קויל.

און בלאזט אויס אויפן הארן,
 מיט קוויטשענדיקן צונג;
 און שמעקט ארויס פון גארטל,
 א פאפירענעם קלונג.

אין שויד, וואס ווערט פארושאווערט,
 איז טעמפא ביזן שפיץ;
 און צילט א פויל און בויגן,
 דער פיינט טוט א געניץ.

און בלאזט אויס נאך א פלעווע,
 א קינד קומט אויף פון וויג;
 און שיסט אויס גאנצן פולווער,
 פארטשאדעט עס א פליג.

אבע גייט

גייט אבע אזוי, פאר אבע'ס וועגן,
און גיט צום מאל נישט א גערום;
טרעט עמיץ אים אפ די הינער-אויגן,
גייט אבע אזועק, אויף איין פוס.

איז אבע פארקלערט, מיט די הוריות,
פארטיפט זיך, ביז דער ערד אראפ;
טרעפט אבע אזוי אריין דערנעבן,
צעשלאגט זיך דעם קאפ, אן א סלופ.

גייט אבע אזוי, זיך צוגעקנעפלט,
דאס קנעפל, צום בגד נישט גלייך;
איז, אבי עם פעלן נישט די לעכלאך,
איז, וואס ער פארמאגט, איז ער רייך.

פאסט אבע'ן אזוי, דעם קאפ צעשויבערט
און אלץ צום רומל זיך פאסט;
איז, אבי ער זוכט נישט צו געפעלן,
איז מוחל — אים בעטן צו גאסט.

קריכט אבע אזוי, פלעגמאטיש קריכט זיך,
באהאלט זיך אין שאטן אריין;
נאר אבע שעמט זיך פאר א ליאדע שמייכל,
בעט — „לאמיד געמאך" גאר אליין.

בליקט אבע אזוי, אין הינטער-וויילעכין,
מעג קאפויער אלץ זיין פארשמעלט;
נאר, אבי לאז אים גיין, נישט פארטשעפע,
איז, אבי געלעכט אויף דער וועלט.

גייט אבע אזוי, פאר אבע'ס וועגן,
און פירט ניט מיט קיינעם קיין שמרייט;
איז, אבי געטאן דעם שניפס פארשלייפן,
פארקערט, ביזן ספאדעק פארדרייט.

מ ע ב ל

פולע שטובן נייע מעכל
און מיט נייע טישן;
נאר, פון גוף די אלטע גלידער
קען איך ניט אויפפרישן.

זע איך אלץ דאס אלטע פנים,
אין די נייע שפיגלען;
און די טישטיכער, גארדינען,
שפרייטן זיך, ווי פליגלען.

ווי די טרוימען פון מיין יוגנט
מאלן זיך באהעפטן;
פאנטאזיעס נאר אמאליקע,
יונג און שטארק מיט קרעפטן.

פריער בין געשמאק געשלאפן,
אלץ געווען מיר טייער;
נאר, מיין ווייבל פרייט דאס מעכל
מיטן אלטן שלייער.

אַרכיוון

אינס שטויב פון די אַרכיוון
האַב איך ניט קיין צייט זיך גריבלען ;
ליגן בריוו, מיט אַלטע שמות,
און דער שטויב זיך קלעפט צום איבלען.

זאַמלען זיך אין צייט אַרכיוון,
אויסגעמישט אַלץ, ווי אַ ווירווואַר ;
ווער וויל זוכן אַלטע עכרות,
קען נאָך קריגן אַ נאַז-קאַטאַר.

פעלן נישט קיין נעכטיקע מעג,
ציען זיך, העט ביז פאַרצייטן ;
ווער, פון גומן ביזן שלעכטן,
וויל דעם שימל איבערכייטן

און דאָס שלעכטע נישט פאַרגעסן,
און דאָס גומע צו געדענקען ;
וועם איז מיינער, די אַרכיוון ?
היט איך אַפּ, אַוועקצושענקען...

עם ווענדט זיך

נישט אַלץ, וואָס זיך לוינט, איז וואָס ווערט
און דאָס, וואָס איז ווערט, גאַר ניט לוינט ;
עם ווענדט זיך, וואָס איינער באַערט,
אַ נאַר, האָט אַ קיסר געקרוינט.

ביז כייט זיך — אין מעם פאַרוזוכט,
ווערט קלוגער, דער נאַר, פון דער קנוט ;
מער לוינט נישט, די קרוין ער פאַרפּלוצט,
איז ווערט שוין צו קעמפּן ביז בלוט.

שׁוֹפֵן

די שטאַט האָט אַ פּיִש־מאַרק מיט פּיִשער,
וואָס שאָבן מיט שופּן זיך אָן;
זעסט שופּן, ווי זילבערנע מטבעות —
ווער קען מיט די שופּן וואָס מאַן?

וואו וואַלנערן זיך דען מטבעות?
טרעפסט בעטלער, בעט ביים אַרעמאָן,
זעט גאַלדענע מטבעות זעלטן
און שופּן אזוי פיל פאַראַן.

און אַרעמע קינדער, וואָס שפּילן,
וואָס זשאַלעוועט מען זיי, נישט קאַרג?
נו, ווער האָט קיין קופּערנע מטבעה
קען אַנקלייבן שופּן אַ באַרג.

די הויך — איר מעסט

די גאַנצע וועלט איז גרויס,
איך פאַר זי גאַר ניט אויס —
און קען זיין, זי איז קליין,
ווען כ'פאַר זי אויס אַליין.

גאַר, קליין ביז גרויס זיך ציילט
און גרויס אויף קליין זיך טיילט —
גאַר, בלויז די הויך איר מעסט,
פון גרוב, די טיף פאַרגעסט.

שפיל קארטן

שפיל קארטן, ביז זיך אויסשפילן,
 דורך די נעכט און מעג;
 און ווער דעם שפיל וועט פארזאמען,
 יאגט די באן אין וועג.

נאר, ווער וועט וועמען דעריאגן?
 לאז ניט קיין אויג אראפ;
 דען, ווער דעם שפיל וועט פארלירן,
 פארלירט די האר פון קאפ.

נאר, ווער וועט וועמען געווינען
 און ניט צומרויען פיל?
 דאך, וויפיל צייט מוזט אנווערן,
 די וועלט, מיט קארטן-שפיל?

אומבאשיידן

ריידן, אומבאשיידן —
 ווער אזוינס קען שמערן?
 גייען די געריידן —
 ביז די רייד נישט ווערן.

ווערמער פאראן, וואס שיינען,
 ווערמער פאראן מיאוס'ע;
 דאס, ביים מיט צו לייענען,
 דאס, אין בית-הכסא.

ע ט י ק ע ט ע

די לעפל און גאפל, מעסער,
מיט סערוויר-מישמעכלאך גרייט;
דאס לינק, דאס רעכט אויפן טיש לייג —
און מאך עטיקעטיש די לייט.

דעם האלדו האלט גלייך, ווי א סטרוגע,
און צירלאך, מאנירלאך שלינג;
און נאך א צוגרויסן ביסן,
מיט דער עטיקעטע פארטרינק.

פארשוואך נאר ניט די עטיקעטע,
דאס קען פארשעמען א גאסט;
נאר, בלויז די עטיקעטע פון זיך,
ווען קיינער זעט, אלץ זיך פאסט.

פאר העפלאכקייט

דער ליכט אזוי צו ריידן,
און דער אזוי צו שווייגן,
איז איבעריק צו קלערן,
קען פאסן צו צוהערן,
וואס שאטן קען ניט ביידן,
אין אויער וואסע לייגן —
נו, שווייג! דארפסט גאר ניט פרעגן,
שלאף נישט, פאר העפלאכקייט וועגן.

א לייענער

דאס בוך וועלקט אין האנט ביי דעם לייענער,
וואס האט פאר א נדבה געקויפט;
שוין ליבערשט דאס בוך אוועקשענקען —
אבי פון דעם לייענער אנטלויפט.

דער לייענער ציילט איבער די בלעטער,
ציילט איבער, ווי גראשנס אין האנט;
איז גאר אזא לייענער קיין כבוד —
ער רעכנט דאס בלויז פאר דער באנד.

לייענט איבער, דער לייענער, די טאוולען,
דרייט איבער דעם רוקן צום פראנט;
און לייענט אויס דאס בוך אויפן רוקן —
און פאר א פילאנטראפ זיך דערמאנט...

געדענקט שוין דער לייענער דעם נאמען,
פארגעסט נישט צו מאכן באקאנט;
און ווייטער, דאס בוך ליגט פארווארפן —
עס עסט אויף דעם שטויב פון דער וואנט.

רעקלאמע

טו בעסער און וואס שענער,
רעקלאמע פאר דעם קרעמער.
נאר, וועמען ארט צו וויסן,
וואס ערגערניס פאר'מיאוס'ן.

און ווי זאלסט הויך אויסשרייען,
די וועלט קאפויר אויסגייען —
נאר, וואס דיר זאל ניט בלייבן —
רעקלאמעס ניט דערהייבן.

יחוס-בריוו

דיין יחוס-בריוו און לויבענס-בריוו,
איז שווער פאר היינט אויסצובייטן;
נו, לייג אים מאַרגן אין אַרכיוו —
וועט גילטן שפעטערע צייטן.

ווערט ביסלאַכווייז דיין לויבענס-בריוו,
פון טאָג צו טאָג אָפגעריבן;
נו, ווערט עס טייערער, אין אַרכיוו,
וואָס עלטער עס איז געשריבן.

ווערט ביסלאַכווייז דיין יחוס-בריוו
פון מיין צעביסן, צעגעסן;
נו, ווייז ס'פאַרמעגן פון אַרכיוו —
ווער האָט דאָס אַנטיקל פאַרגעסן?

ל י ד ע ר

לידער, לידער ווער ברויכט, לידער?
נישט זיי קלעקן אויף צום לעבן —
זאל כאַמש קלעקן אויף צום שמאַרבן,
פאַר תכריכים זאל כאַמש געבן.

לידער, לידער ווער דאַרף, לידער,
וועמענען זיי דען געפעלן?
ווער, אַ מאַדים איז צו קויפן,
פאַר אַ מצבה כאַמש צו שמעלן.

מתנות

פאַרגעס דאָס געשאַנק, וואָס געשאַנקען,
מען האָט ליב עס און פיינט אין דער וועלט —
געדענק שוין, עס ווענדט זיך, וואָס, וועמען,
טרעף פריער, וואָס יענעם געפעלט?

טרעף פריער, עס ווענדט זיך, וואָס, וועמען,
דעם איבעריק איז און דעם פעלט;
נו, קען דו פאַרשפעטן אַ שמייכל,
וואָס האָט דיין מתנה פאַרשטעלט.

פאַרגעס דאָס געשאַנק, וואָס געשאַנקען,
דערמאָן ניט קיין נאַמען, וואָס, וועס;
פאַרשעמט זיך אַליין דיין מתנה,
וואָס וואַלגערט אַרום זיך ביי דעם.

דאָס בוך

דאָס בוך, וואָס האָסט געלייענט,
ווי כ'וואַלט דערביי געווען;
נאָר אַלין, וואָס האָסט געמיינט,
דאָס האָב איך ניט געווען.

האַט גוט, דיר אויסגעראַכט,
דאָס שאַט ניט, וואו איך בין —
אויב שלעכט, האָסט אויסגעטראַכט,
דאָס האָב מיך ניט אין זין.

ד ק ד ו ק

בחינם, וואס דו מאדלסט
און איבעריק גערייד;
א שטריך — זאגט אויס די שורה,
דאס פינטעלע פארשטייט.

דער „דעש“ — און פראגע-צייכן?
דער אויפרוף! ביז אראפ;
דאס קלינגט שוין מיטן ניגון —
און ליענט זיך, מיטן מאָרפּ...

און פעלט מיר, וואס אין דקדוק?
א „קאמא“, מיר ניט ווייז;
אין ווייסן, צווישן שוואַרצן —
געפין מיר אויס א גרייז.

פון נאַנט און ווייט

דאס ווייטע, מאַלט זיך בעסער,
די פאַנטאַזיע איז גרעסער;
פאַלט נענטער, די פּייל פון בויגן,
זען ווייניקער די אויגן.

דאס ווייטע, ווערט פאַרגעסן,
דאס נאַנטע, ווערט דערעסן;
נאַר, אַלצאיינאם איז גרויס דאָס ביינקען —
אויב וועמען לוינט צו געדענקען...

לידער אויפן שייך-וועג

כװיל דאָס ליד

כװיל דאָס ליד, ווי מיין וועלט, נישט אַנווערן,
אַבער, אייביק ווער קען זינגען אליין?
ערגעץ וואו און אויער, זאל מיך הערן —
ערגעץ וואו אַ האַרץ, זאל מיך פאַרשטיין...

ס'טוט מיין וועלט באַגינגען ניידערפרישן,
שפּראַך אויף מיין ליד, וואו אַ טויאיקייט טריפט;
ס'וועט די צייט אַ נייעם בלאַט אויפמישן —
זאָלן בלייבן מינע שורות אין שריפט...

דאָס בלאַט

אַ ווייסנקער בלאַט אינם קאַמין,
שוואַרץ-רויכנדיק האָט זיך געשפּרייט:
איז אַשעס געבליבן פון פלאַמען,
ביז סאָזשעס דער ווינט האָט פאַרווייט.

אין בלאַט, וואָס געווען איז פאַרשריבן,
דאָס פייער עס האָט שוין פאַרצערט;
אַלץ איינס, וואָס איז איבערגעבליבן: —
אַ ביסעל אַש אויף דער ערד.

געקאַרטשעט, אין פלאַס נאָך געצימערט,
דאָס בלאַט אָפּגעמעקט און פאַרלענדט.
דער ווינט האָט צעבלאַזן-געוויטערט,
פון קיינעם דאָס בלאַט נישט דערקענט...

רונדער - נול

נאך א רינגל, נאך א ראד,
ווי א נול ארום געקרייזט;
מאנצט די ערד ארום דער זון,
און א יאר ארום געשפרייזט.

מאנצט די ערד רונד, צי לענגלאך,
וואס איז דען אן אונטערשייד?
אז די זון, זי ווארעמט אונז,
מראגט די ערד איר בליאונגס-פרייד.

נאך א רינגל, נאך א ראד,
וויפיל יארן דאס באטרעפט?
ציילט קיין ציפער נישט די זון,
וויפיל שטראלן אונז באהעפט.

ציפער מאכן מענטשן אלט,
ווער האט ציפער אויסגעקלערט?
רעכנט גאר נישט נאך די זון,
דרייט זיך אייביקיונג די ערד...

רונדער-נול, אן א באטרעף,
קרייזט אזוי ארום מיין וועלט;
דריי איך זיך א ביסל מיט —
ביז מיין ראד ווערט אפגעשמעלט...

שנירלאך

יארן — זיינען שנירלאך קארעלן,
ציען שנירלאך זיך פארביי;
און די שנירלאך, וואס געפעלן,
פארען פערל צווישן זיי...

האב איך פערל אויפגעקליבן,
וויפיל האב איך זיך געמיט?
איז מיר פאטשערקעס געבליבן
און מיין שנירל אזוי ציט...

צי איך שנירלאך, זאל נישט פעלן,
וואס אס שענסטן אנצומאן;
נאר, די פאטשערקעס פארשמעלן,
הענגט מיין שנירל שווער זיך אן...

טו איך מיזאמער זיך פלייסן,
צי א פאדעם שפאגל-ניי;
נאר, אליין זיך איבעררייסן
קען מיין "שנירל" זיך אויף צוויי...

פרייד און טרויער

מיין פרייד, איך טראג דורך די פראנט-גאסן,
מיין טרויער, דורך די הינטער-וועגן;
אז קיינער קיינער זאל נישט פרעגן —

און ווי די שטיינער פון וועג שווייגן,
ווייל זיין דאס הארץ אזוי פון ווייטן —
בלויז פרייד מיט-טוילן, ווייל א צווייטן...

ניי - באנייט

יארן פאסן לויט העם קלייד,
נעט און ברייט זיך צוגעפאסט;
ווייל איך אנטאן ניי-באנייט —
און אויסטאן זיך פון לאסט.

קליידער פאסן — נאר, וואס קוועלט,
אויף די ביינער, ווי א זאק;
און דער יאך, ווי פאסט דער וועלט?
אויף איר קארק אזא געפאק.

פאסט זיך היימיש און אין פרעמד,
ביזן גרויען מאטן ליכט;
נאר, וואס ווערט מין הארץ פארשעמט?
מיט צעקנייטשמן בלאס געזיכט.

יארן בויגן מיך צונויף,
וועמען פאסט צו גיין שטייף?
נאר, אין פרילינג איך לעב אויף,
פון זיך אויס אין נייעם שלויף.

יארן פאסן זיך אזוי,
אינם ליכטיקייט דער זון;
צייל איך איבער אלץ אויפסניי,
ניי-באנייט זיך אנטאן.

ארום מיין פאם

איך וויל, ווי א בעדנער, די רייפן
צושלאגן ארום זיך, א פאם;
און פארב און קאליר זאל אפשלאגן,
ווי רייף פון דעם ברוינעם פאם.

זאל פאם אין די רייפן אפשיינען,
נישט ס'ליכט, וואס פארבלייכט אומגעמאלט;
איז ס'בלוט אין די אדערן אנגעלאפן,
ווי פאם וואלט צערינען געוואלט.

זאל פאם אין די רייפן אפקלינגען,
נישט ס'קול דורך א שפארע פארקרעכצט;
איז פאם און די ביינער צעבראכן,
ווי קלעפקעס, וואס ווערן צעלעכצט.

איך וויל, ווי א בעדנער, די רייפן
צושלאגן אזוי אין מיין פיין;
און פאם און די רייפן אפשייערן,
פארהיטן, זאל קאליע נישט זיין.

שטויב און זין

פון אלץ, וואס איך האב זיך געמיט,
וואס סיי מיט געבעט און מיט לויב;
צעפוילט און צעפאלט און צעפליט,
ווי אש אין די הענט און אויף שטויב.

איז, וואס כ'האב געמיינט גייט אוועק,
אין שטראם, אין צעפליס, אין צערין —
נאר, ווישט אפ א שפיגל צוריק שיינט,
שיינט צוריק די זעל אינם זין...

שאַטן און קלאַנג

שאַטן, אין טריט זיך פאַרשלייכט,
ביסקעל, וואָס שפיגלט זיך בלאַנק;
איידער דער שיין דיר דערגרייכט,
גייט אַוים, אין אויער, דער קלאַנג.

ווייטער אַ שפיגל אין שויב,
צי ביי אַ וואַסער-קריסטאַל;
גיט וואָס אַ פליאַסק, זיך אַ הייב,
נאַכדעם אַ פאַל מיטאַמאַל.

לויכט נאָר, אַ חגע דער שיין,
שפיגלט זיך אַפּ, אַזוי שוואַך;
ווי אויפן וואַסער אַ שטיין,
גיט בלויז אַ ציטער אויפן פלאַך.

וואַרעם און קיל

די פיס, נאַנט פון דער ערד, וואָס ציט?
דאָס האַרץ, נאַנט פון דער זון, וואָס גליט?
נו, לאַמיר באַנאַנד זיין מיט זיך,
די ערד און די זון און איך.

זון — זיך מיר ביז פאַרביקן שיין,
ערד — שפּראַך מיר, ביז שווימקן וויין;
שלאַגט זויער קאַפּויער צוריק,
נו, גיס שוין אַרויס דעם עסיק.

זון — וואַרעם די ערד ביי מיין טריט,
ערד — קיל מיר, מיין קריגל וויין היט —
און וואַרעם און קאַלט איך פאַרזוך,
לויפט איבער דאָס קאַכיקע גיך...

אויף דער וועראנדע

אויף דער וועראנדע פון הויז,
 הענגט דער האמאק און זיך וויג;
 דאכט זיך אזוי, בין א קינד —
 איז אזוי גוט, ווי איך ליג.

נאָר, וועם נאָר, פאַר זאָרג צעקנייטשט
 לייגט זיך אַזאַ פּאַלכ באַזוימט;
 וועמענס קינד איז עס געמאַלט,
 בלאַס אזוי און בלייך פאַרטרוימט? ...

נאָר, וואָס איז דעם מענטשנ'ס גרויס?
 לאַמיר צוריק ווערן קליין;
 ס'מידיקייט פאַלט פון די פּים —
 איבערן יאָך קען ניט גיין...

פון אלץ אין דער וועלט

פון אלץ אין דער וועלט, וואָס פאַראיבעריקט,
 בלויז קלייניקייטן פאַר מיר באַשערט;
 נו, גלוסט ווי אַ קינד זיך צו שפּילן
 און גאָר ניט אַפּשאַצן, וואָס איז ווערט...

ווי שוויגען דען קינדער דאָס גוטע,
 דאָס טייערע, זעלטן אַ קינד ווייס;
 און די וואָס אַפּשאַצן די ווערטן,
 אַ, וויפּיל שפּעקולירן אין פּרייז? ...

איז גוט, ווי אַ קינד זיך צו שפּילן,
 אָן ערנסטקייט זיין אזוי פאַרטאָן;
 נאָר, וואָס זאָרג — וואָס עלטערער קומט אָן...
 ס'ווערטפולע אַנטשיידט ערשט די עלטער —

די גאנצע וועלט —

די גאנצע וועלט אין זינען,
 אליין זיך ניט אין זין;
 געדענקט ער אלץ דערינען
 און זיך פארגעסט דערין.

פארגעסט ער אזש זיך פרעגן,
 פאראירט די נעכט און טעג;
 און פון אזוי פיל וועגן
 ער זעט פאר זיך קיין וועג.

ער אנט שוין ניט, דעם מארגן,
 ניט זיכער מיט זיין שיין;
 צו שווער די אייגענע מארגן,
 פארגעסט ער זיך אליין.

מען לעבט אזוי לאנג

פון ארעמע טעג,
 אן ארעמע וואך;
 ווי ווייט איז דער וועג,
 ווי לאנג איז ער נאך?

א חודש — א יאר
 עס שלעפט זיך די צייט;
 און ווייטער איך פאר
 וואס ווייט איך, ווי ווייט?

א יוכל אמצא
 געדויערט דער גאנג;
 צייל ווייטער די צאל —
 מען לעבט אזוי לאנג . . .

בלוי, מיין יוגנט!

דאס אלמקייט, וואס האט זיך צעלייגט;
 דאס יוגנקייט, וואס האט זיך פארצווייגט;
 איז איינס אויף דאס אנדערע הארט,
 ביז איינס און דאס אנדערע שפארט —
 און מעג וואס אויסשפראצן מיט פיין,
 עס וועט שוין ווער גובר דא זיין.

א קום, מיין יונגער גייסט!
 מיין נשמה, ניי באלעב,
 מיין יעדעס גליד דערפריש;
 און מאך מיר יונג מיין הארץ —
 מיט טויזנט זאפטן נער,
 מיט טויזנט זאלבן שמיר,
 מיט זונען-שיין זאפ איין,
 ווי די וועלט, מיין מוטער-ערד.

מיין לויב צו דיר, מיין גייסט!
 מיין אויפמונטערקייט, צו דיר,
 מיין יוגנט-ליד, צו דיר —
 בלי ווידער, בלי אויפסניי,
 מיין יוגנט, פאר דער וועלט —
 צי ווערט דען אלט די צייט?
 און אפגענוצט, די ערד? ...

זאג מיר, „שווארצער“!

די נעכט, אדורך שווארצן די מעג,
ווער ווייס, אין דער פינצטער דעם וועג?
זאג מיר, „שווארצער“, פירסט אומבאקאנט,
אונטער וועלכן גרענעץ און לאנד?
פירט דער שווארצער, שווארצט מיך פארביי,
ווער ווייס, צי דער וועג איז דארט פריי?
זאג מיר, שווארצער, ווער זיך פארשמעלט?
צי שרעקט וואו א גרענעץ די וועלט?
פירט דער שווארצער, שווארצט דורך ביינאכט,
וואו האט מיך דער שווארצער געבראכט?
אזוי נאך שטאק-פינצטער אין וועג,
און פרעמד אויפן נייעם מאג פרעג.
די נעכט, אדורך שווארצן די מעג,
ווער ווייס, וואו פירט זייער שייד-וועג?
און וועט מען דערהערן מיין מריט —
דאן וועט שוין פארשמומען מיין ליד.

דאס אַנזען —

דאס בילד, פון צו ווייט איז פארזען —
צו בלאס זעט די פארב אויס און שיין;
און דאס, פון צו-נאענט, איז פארזען,
וואו קען שוין דאס אַנזען זיין?
און איז ניט, אין ווייט, דאס אַנזען,
צי בלייבט עס אין מיטן דען שמיין?
פארשווינדט דאך פון אלץ דאס אַנזען,
איז בלויז א דורכגייענדיקער שיין...

האָף אײך

די נעכט, פארשווארצן די מעג,
די מעג, פארטונקלעך די צייט;
מיין אַרים לעבן אין שפּאַן!
גייט אויס די וועלט, צו-פּוס גייט.

נאַר, וואָס אויסרעכענען לוינט,
ווער שמעלט זיך אָפּ, אין דער מיט?
דאַכט זיך, די צייט האַלט אַ לייך!
און לויט די יאָרן שוין ציט.

דאַך, ווער פּאַרוינקט אינס לאַסט?
וואָס שרעקט — דעם מאַג, וואָס פּאַרליר?
אַ ביליקער וואָגן בלויז —
כ'הער קרעכצט אין שריט אונטער מיר.

נאַר, ווער מיר שמרויכלט אין וועג?
וואָס טו אַנווערן ניט צייל;
האָף אײך, גוט אויפגעלייגט בין!
אַ יום-טובּ פּראַווען אַ ווייל..

נישט גלייך

דער איינציקער מענטש אין דער זייט,
וועט דער אומעט אויסצערן;
נאַר איינציק גייט פון דער ווייט,
איז די זון און די שמערן.

און מענטש, צו דעם זונען פּאַרגלייך,
וואָס וויל זיך אַנגעהערן;
ציילט זיך ניט, דער הימלישער רייך,
מיט ערדישע באַגערן.

שעפט זיך אויס

דאס געזונט, שעפט זיך אויס,
 די ארבעט שעפט זיך קיינמאל אויס;
 שעפ, שעפ איבער דער מאס!
 עס בלייבט א לידיקע שעפ בלויז.
 שעפט זיך אויס, מיד דערשעפט,
 ווי דארשטיקע אויף וויסמן סמעפ;
 וועלכן ברונעם שעפסט מער,
 דער גומען פרוקנט אין דער שעפ.
 שעפ זשע, שעפ נאך אויף גלייך,
 פון ביידע ברונימער דעם קוואל;
 וואס א ברונעם זיך לערט —
 גיט ביז אין גרונט, די שעפ א פאל...

ארעמער — רייכערער

מאג נאך מאג ווער ארעמער,
 ווינציקער מיט א מאג;
 אויפן לעבנס וואג-שאל וועג
 ווייניקער אויף דער וואג.
 מאג נאך מאג, ווער רייכערער,
 מערער מיט א געדאנק;
 זאמל דאס פארמעגן איד,
 אין מיין ספרים-שאנק.
 ארעמער און רייכערער,
 וויגט זיך די וואג-שאל שטאנג;
 האפנדיק, איך ביינק אזוי,
 יעדערער מאג איז באנג.

גוף און נשמה

דער גוף איז מיר ענג אין מיין שטוב,
 די נשמה איז מיר ענג אין מיין גוף;
 און ביידע צעבראכן כ'געפין —
 ווער ריכט זיי צוזאמען מיר אויף?
 וויל איך ארויסציען פון שטוב,
 פארריכטן די לעכער אויפסניי;
 וויל איך ארויסציען פון גוף,
 דאס טוט מיין נשמה אזוי וויי.

יאדרע און שאַל

וואו איז די פרוכט,
 וואו איז די קער?
 וואס גייט אהין,
 וואס גייט אהער?
 וואס נאך אזוינס,
 מיר מאַלט זיך אויס?
 דאס געם אריין,
 דאס ווארף ארויס.
 וואס בלייבט דען גאנץ
 און ניט צעטיילט?
 שאַל פון יאדרע,
 איז אַפגעשיילט.
 וואס נאך אזוינס?
 ניט טראַכט צום מאַל;
 אַ גוף און זעל,
 איז בלויז אַ שאַל.

פארשלייער

פארהיל און פארשלייער,
 דער סוף וועט אַנטפלעקן;
 אַ לייכע, אַ בערגל,
 אַ מצבה אויפדעקן. —
 נאַר, קענסטו אַ מצבה
 אַ שמייכל פאַרגעבן;
 אויף דעם זיך אויסקריצן
 דאָס אומשמערבלאך לעבן. —

לויט גרויס די ירושה
 אַ מאַנומענט שמעלן;
 דאָס בילד זאָל צוקאָפּנס
 צום רומל נישט פעלן. —

און לויט דער צואה,
 דעם יחוס אויפדעקן;
 נאַר, וויפיל מצבות?
 די צייט וועט אַפּמעקן.

פארהוילן

נאך גוט, וואָס דער טויט איז פארהוילן,
 דערווילע פאַרגעסט זיך די גרוילן;
 מעג פאלן אַצינד די האַרבסט-בלעטער,
 קען טרוימען, פון פּרילינג, אויף שפּעטער.

דערוויל קען איך הלומען פון לעבן,
 אזוי קען די פאַנטאַזיע זיך שוועבן;
 דער הונדערטסטער פּרילינג, וועט קומען —
 מיין קבר וועט זיין שוין פאַרנומען.

די וועלט

די וועלט אזוי רייך איז,
וועס גלוסט זיך צו שטארבן?
אפילו מיין ירושה
די וועלט זאל זיך אַרבן.

וועט שפעטער פיל רייכער
די וועלט פון מיר ווערן;
איך וועל נאָר אַנזאַמלען
דאָס רייכטום פאַרמערן.
וואָס לענגער וועל לעבן,
און היטן דערוועגן;
איך וועל נישט באַהאַלטן
פאַר זיך דאָס פאַרמעגן.

כאַטש גאַלד פון די אוצרות
קען היינט נישט געפינען;
דאָך רייכער טאַג-טעגלעך
איך ווער אין מיין זינען.

און שענער וועט אויסזען
די וועלט מיט געדאַנקען;
דאָך ציטער, בין אַרים,
די נעכט, פאַר מיר צאַנקען.

צופרידן

איז דאָס לעבן אומצופרידן?
און דער טויט לייזט אויס פון פיין —
ווייל איך אומצופרידן זיין...
און דאָס גליק איז ניט צופרידן,
מעג געדויערן דאָס, ווי לאַנג —
בלויז אַ טויטער פילט ניט כאַנג...

ג ר י י ז ן

די אייגענע גרייזן פון לעבן,
איך וויל זיי אליין מיר פארריכטן;
און זאלן זיי ליימערן זיך פריער,
מיט אייגענע קלארע אויפזיכטן.

א פרעמדער, אזוי קען נאך לייגענע,
און ווערן פארפאלן אין גרייזן;
קען עמיצן דאכטן מיין לעבן —
און אייגענע פעלערן ווייזן.

און אייגענע גרייזן פון לעבן,
זיי קענען מיך אייביק פארשעמען;
ווען שטאר, וועט דער טויט פאר זיך בליקן,
וועט נישט זיין א ווארט שוין צו וועמען.

צום שלום

צום שלום פון באצאלונג דעם לויזן,
פעלט שטענדיק וואס אויס;
וואס נאך וועט אויספעלן, צום מאל,
ביים לעצטן שלום — אויס.

נאר, ווער וועט זיך קלאגן אין סוף,
צום לעצט, וואס מיר פעלט?
ווען גרויס, ווי דער גרוב, וועט דאך זיין
אין גאנצן מיין וועלט.

זי פעלט דען, צום לעצט, וועט עס איין,
די שייך פון גענום?
וועט קלעקן אזוי שוין גענוג —
צום אייגענעם שלום.

מיין שלאָס

מיין שלאָס איז נישט נאָנט,
מיין שלאָס איז נישט ווייט;
מיט גאלד נישט באַגילדט
און זילבער געלייט.

עס הענגט נישט מיין בילד
אין פאלאץ מיין ראָס;
וואו שטייט דען מיין שלאָס
מיט פארקאָן אַ צאָס?

צי איז דען מיין שלאָס
פון קיינעם באַשיצט;
און נישט אויף שפיץ-טורם
מיין נאָמען פארקריצט?

צי פירט. צו מיין שלאָס,
אַהין אין געהיים;
און איז נישט אין פרעמד
און איז נישט אין היים?

צי שטייט דען מיין שלאָס
אין שאַפּ ביים מאַשין?
און ווער איז דער שקלאַף,
דעם האַר, וואָס איך דין?

וואו איז דען מיין שלאָס?
וועט אפשר דאַרט זיין;
אַ מצבּה ביים גרוב,
פארקריצט אויף אַ שטיין? ...

וואס איז זיכער

וואס איז זיכער אויף דער וועלט,
וואס זיכערקייט קען געבן?
זיכער, זיכער איז דער טויט!
און זיכער איז דאס לעבן.

וויפיל זיכערקייט פארען
און וויפיל קענסט אויפמאנען?
אז עס בלייבן גארנאטיעס:
א קעניג'ס אלטע פאנען.

וואס איז זיכערער, מיינ וועלט,
וואס גארנאטירט דעם שאדן?
אז דעם טויט קען קיינער ניט,
צום ריכטער-שמול ניט לאדן.

חלומות

א חלום — אריין און ארויס,
א היפ און א האפ און געשפרונגען;
שפיץ-טורעם, שפיץ-כארג קלינגט גלאק אויס!
א חלום דער גלאק האט פארקלונגען.

א חלום — אהין און אהער,
א בליאסק און א שיין און געשפונגען;
שטראלט פרייד און די פיין אויס א טרער!
א חלום אין שטראל איז צערונגען.

א חלום געווען און פארביי,
א טריט און א טראט נאך די קלאנגען;
שפיץ מאסט-בוים, דער ווינט און א וויי;
א חלום אין בלאז איז פארגאנגען.

האַרבסט

דאָס האַרבסט-גראַז בויגט איין זיך, וואָס עלטער,
 ביז אלט און פאַרטרוקנט זיך ווערט;
 און דאַרינקע בלעטלאַך, טויט פאַלן,
 נאָך נידעריקער ווי גראַז אויף דער ערד.

ליגט האַרבסט, פאַרן טריט, צו צעטרעטן,
 און וואַלגערט זיך אום, וואו אַן אַרט;
 דאָס גראַז, גרויט נאָך האַרבסטיקע האַכטן:
 אַן אלטע, צעשוּיבערטע באַרד.

און וואו דער האַרבסט-ווינט זאָל ניט קערן,
 ווי אַ תּיקון-נשמה וועט פעלט;
 פאַרטאַגט, אין ווייט-טויענדיקער ראַסע,
 בריינגט האַרבסט, ווי צו קבורה אין פעלד.

נאָר, הינטער די טריט, וואָס צעטראַטן,
 דער ווינט, נע-ונד יאָגט אין פרעמד;
 און נאַקעטע בוימלעך, צום ווינטער,
 זיי טוען אַן אַ שניי-ווייסע העמד.

ש נ י

נאָך אַן אומבאַרירטער שניי,
 אויפן פּרישן מאַרגן שיט;
 און דער ערשטער צייכן איז,
 אויפן שניי, מיין ערשטער טריט.

ציט זיך הינטער מיר אַ סליאַד,
 גייען אַנדערע נאָך מיין גאַנג;

אָבער, פונם שניי, וואָס ווערט ?
 בלייבט גאָר ניט, דער שפור אויף לאַנג.

גאָר, אויף מאַרגן, צי אויף סיאָר,
 ווען אַ שניי וועט ווידער גיין ;
 נו, דערמאָנט מיין ערשטן טריט,
 וואָס געטראָטן קלאָר, ווייס, ריין.

דער שניי וואָס גייט

אויף דאָס שוואַרץ פון נאַכט,
 האָט ווייס פאַרשנייט ;
 גאָר פאַר מיין טריב האַרץ —
 דער שניי, וואָס גייט ?

אויף דער פּרילינג-נאַכט
 האָט מיר געבליט ;
 זומער האָט געבליט
 אַמאָל ביז שניט...

האַט דער האַרבסט ביינאַכט
 פאַר מיר געוויינט ;
 גאָר זיך אויסגעקלאַגט,
 נאַכדעם געשיינט...

איצט די ווינטער-נאַכט
 דער שניי פאַרדעקט ;
 גאָר פאַר מיין טריב האַרץ —
 דער שניי, וואָס שרעקט ?

מאן נישט —

דארט הינטער מיין הייזל נישט ווייט,
שטייט זיך אַ בית-עולם אין זייט,
לויפט טאָל אָפּ און באַרג-אָרויף שיעף,
איז פּלאַך, אַ פּאַר איילן בלויז טיף;
און בלינד פירט אַרונטער דער וועג,
קיין שטאַפל צוריק אויף אַ שטעג.
נאָר גאָר נישט, „אַהין“ אויף מיר האַרט,
דער הינטער-וועג נאָר נישט מיך אַרט;
אַ פּאַרקאַן, אַ גרוב און אַ שטיין,
די רעשט — און דאָס איבעריקע אליין —
נאָר גאָר נישט — דער טויט מיך נישט מאַנט,
מעג וואוינען אפילו, ווי נאָענט.

נאָר, מאַן נישט און שפעטער נישט מאַן,
ווער, שפעטער מיין אַרבעט וועט טאָן?
איך צאָל ערשט פון נעכטן און היינט,
צומאַרגנס, די זון, וואָס מיר שיינט —
און שפעטער וועט שיינען די זון,
איך וויל ערשט געניסן דערפון.

איבער-פלוס

פון אַ צופיל איבער-פלוס
גיסט זיך איבער דער שטרעם;
שטרעם פאַרפלייצט און דראַט נאָך וואָס?
ביז שוויינקט אַראָפּ אין תהום.
תהום פאַרשלינגט, ווער ווייס, ווי שטאַרק?
זינקט טיף, טיף, מיטאַמאַל;
און דער איבער-פלוס פון באַרג
פאַלט אויך אַרײַן אין טאַל...

ערד, מיין היים.

ערד, מיין היים, מיין אייביקע היים
וועסטו ווערן;
און ביז אין דיין ערדיקן ליים
מיך פארצערן.

נאָר, דו וועסט נישט מאַנען מיך, ערד,
איבערקלייבן;
און נאָר נישט וואָס עפעס איז ווערט
שולדיק בלייבן.

נאָר, דו וועסט מיין אייביקעס הויז
אַלץ-איינס לוינען;
איך האָב אין דיין ערדיקן שוים
צייט צו וואוינען...

צוביסלאַך

מען לעבט צוביסלאַך,
מען שטאַרבט צוביסלאַך;
זאַל ציען אַזוי זיך כאַטש לאַנג,
פאַרלירט זיך דער טריט אינס גאַנג.

זאַל שרעק פאַרמיידן,
דעם טויט פאַרמיידן;
מיר דאַכט, איך בין אַלט און בין יונג,
פאַרטריקענען די ליפּן און צונג.

זאַל פיין אַפהיטן,
דעם כּוח אַפהיטן;
איך פאַל פּון די פּיס און די הענט,
באַהיט כאַטש, מיין האַרץ ביזן ענד.

קלעצלעך אזוי —

הענט, ווי געליימט און פיס, ווי געליימט,
 ווי בליי שווער זיי הייב;
 שלאפן זיי איין און זינקען מיר איין,
 ווי קלעצער ביים לייב. —

קלעצלעך אזוי — איר שלאפט מיר גאר איין,
 וואס שטעכט איר אזוי?
 אפשר זיך גאר אויף שפילקעס געלייגט,
 און הארט איז דאס שטרוי?
 קלעצלעך אזוי — איר זינקט מיר אראפ,
 וואו פאל איך אוועק?
 שלעפט איר מיך גאר, ווער ווייס וואו אהין,
 וואו וועלט האט אן עק?
 קלעצלעך אזוי — וואס פילט איר זיך מיד,
 שווימט מיט נאך א וועל;
 פעדערן-לייכט דער גוף איז מיר גרינג —
 און וואך איז מיין זעל.

פארגעפיל

פארגעפילן, לאזט זיך אויס, צום גוטן,
 און דערביטערונג, שאטן צו די בלוטן —
 ביז דערשעפונג, קומט נאך אלץ צערינען,
 אלע טרוימען, וואס איך האב אין זינען.

נאר, דערציטערונג פאר פארגעפילן,
 ניט דערקרעפטיקן דעם מענטשנ'ס צילן;
 ווי דערווידערונג, פון די באגערן,
 די באזאפטיוקונג, אמאל פארצערן.

צומרויען

אויף וועמענס צומרויען צו הארן
 די אויגן מיט האפן זיך נארן —
 און שטייען און גייען און בלאנקען;
 ביז וואַנען אַ רוף וועט זיך הערן,
 אַ ווינט און אַ שטויב וועט זיך קערן,
 צו ערגעץ אַ גרוב, צו אַ פלאַנקען.

אויף וועמענס נאַכהאַרן זיך טרויען?
 ווי טומאַנען האַפענונגען גרויען;
 אין נעבלען פאַרקריכן און זוכן,
 וואָס ווייטער אַ טריט זיך פאַרווירן,
 נאָך ווייטער אין וועג זיך פאַרלירן,
 און פּרעמד — דיין געביין נאָך פאַרפּלוכן...

ווער?

ווער וועט מיר צואוואַרטן,
 דעם טאָג פון פאַרגיין;
 און ווער וועט צוקאַפּנס
 און צופּוסנס מיר שטיין?

דער מאַרגן וועט מאַנען,
 דעם נעכטיקן חוב;
 ווער שולדיק וויל בלייבן,
 דעם מאַנער צום סוף?

פון היינט — איבערמאַרגן,
 וואָס פעליק ערשט ווערט;
 מיין חוב קען אַפּ'מאַרן:
 די וועלט — אין דער ערד.

דאָס לעצמע ליד

דאָס לעצמע ליד פון זיך,
וועט דער מויט פארשווייגן;
און דאָס געביין אזוי,
וועט אַ גרוב פארלייגן.

גלייך מיט דער ערד, צוגלייך,
וועט דאָס קבר זינקען;
און מיט דער צייט אזוי,
אפילו דאָס אַנדענקען.

פארגעסט זיך גאר אַן מויט,
וואָס די ערד מוט פארדעקן;
דעם מצבה-שמיין,
וועט די צייט אַפמעקן.

דאָס לעצמע ליד פון זיך,
אייביק וועט פארשמומען;
און אפשר וועט אַ שפראַך,
אויפסניי ארויסקומען.

לעבנס-חלום

גייט מיר אויף, מיין מאַג, מורח זייט,
גייט זיך איבער, ביז מערב פארגייט;
קומט נאכט און אַ חלום מיר שפינט,
שפינט זיך, צעשפרייט זיך און פארשווינדט.

גאר איך, מיט פול לעבנס-באָגער —
ווער איך רייך און אַרעם איך ווער:
שווינדט, מיין לעבנס-חלום פארשווינדט —
שפינט, דער לעבנס-חלום מיין קינד.

* *
* *

איך וועל דא פארפאלן ווערן,
ווער וועט מיך אויסגעפינען?
און ווייטער, ווער וועט דען הערן,
וואס כ'האב אס מיינסט אין זינען...

וואו זעט זיך דען ארויסשיינען,
פון א פארוואַרפן ווינקל?
א ממזר-קינד, מ'עט מיינען —
פארוואַרפן אין דער טונקל...

נאר, ווער וועט כאַטש דאָס פארגינען
פאר קינדערלאַזער מאַמען?
און ווער האָט בעסערס אין זינען,
ווי ערגערן זיך צוזאַמען?...

ווי וועט זיין

ווען אין דער יוגנט איז שווער געווען,
ווי וועט אין דער עלטער זיין?
און איז אוועק, העלפט יאָרן אין פיין,
ווי וועט נאָך העלפט יאָרן זיין?

ווען צום געזונט געפעלט האָט אַ סך,
ווי וועט עס אין קראַנקהייט זיין?
און איז אוועק האַלב לעבן אין פיין,
ווי וועט ס'נאַנצע לעבן זיין?

חלום דערווייל

אויסערווייניק, נאך דער גלאנץ,
 אינערווייניק, אפגעוועלקט;
 איז אזוי מיין נשמה און גוף,
 ווי מיט פרילינג און מיט האַרבסט.

נאָר, סוף זומער קומט דער האַרבסט
 און סוף ווינטער, פרילינג קומט;
 חלום דערווייל, לעבן מיינס,
 ווי עם בליט מיין נייער טרוים.

זינג מיר איבער

מיין אויסגעזונגען ליד,
 איידער איך פארענדיק;
 זינג מיר איבער דעם בים —
 פאר דעם שלום אויף שמענדיק.

ווי ניי, דער צווינג איז,
 אַנפאַנגס אַן באַגינען;
 אַן אויסגעלאָזמער ענד —
 האָט שוין ניט קיין זינען.

מיין אויסגעזונגען ליד,
 זאָל דער רעפריין שטייען;
 זינג מיר איבער אויפסניי —
 לאָז מיך נישט פאַרגייען...

מאמע'ס געשמאלט

כ'האָב דער מאַמע'ס געשמאלט
 אין חלום געזען —
 פון אַ וועלט אומגעקומען
 און די ערד איבער זיך אויפגעפלאַנצט —
 האָט זי זיך אויפגעכאַפט,
 און קינד און רינד, וואָס טוט ?

כ'האָב מיין מאַמע'ס געשמאלט געזען,
 און יום-טוב'דיק
 האָבן אירע באַקן געלויכטן,
 ווי פון ווייט, ווייט, ווייט
 צו גאַסט געקומען. —
 נאָר, פון אייביקן שווייגן
 האָט זי קיין לשון נישט מער געהאַט —
 און שטומערהייט זיך געקושט. —
 און איך האָב זיך געפרייט
 און געשראַקן,
 און זיך אַפגערוקט,
 אין אַ זייט זיך געשמעלט;
 דער טויט האָט נישט קיין זעאונג —
 בלויז, וואָס דאָס לעבן מאַלט...

פיצלאך זינען

פיצלאך זינען,
 שטיקלאך געדאנקען,
 הענגען ווי דער שליוער איבער אלמע יאר;
 ווען אלע חושים דינען שוין צו-ביסלאכווייז —
 דריבלען זיך אויס די ניט-געענדיקטע זכרונות,
 אויף שטיקלאך און ברעקלאך.

פיצלאך זינען,
 שטיקלאך געדאנקען,
 הענגען פיץ-פיצלאך,
 מינומן,
 סעקונדען,
 שרעקט די פארגלייכונג —
 א, ניין!
 ס'איז דער שפראך, וואס גייט אויף ביסלאכווייז...

פיצלאך זינען,
 שטיקלאך געדאנקען,
 הענגען ווי טומאנען-געוועב,
 שוועבט דער בליק אין נעבל אום,
 זעסטו כלויז שטיקלאך בנינים פון נאנט —
 און דאס נעבל-גרויע
 לאזט ניט דורך דיין שיין אין ווייט —
 ווייטאקן אזוי,
 די ניט-צוזאמענגעוועכטע רעיונות —
 א, ניין!
 ס'איז דאס לעבן,
 וואס בויט איינציקווייז...

האקט זיך איבער דער טרוים

1

האקט זיך איבער,
 אין מיטן שלאף, דער טרוים;
 ווי כלארטאפארם,
 קריכט מיר אין נאָז;
 שפארט אין האַלדו, אין קעל,
 ניט אויסצושפּייען,
 ניט אַראַפּצושלינגען;
 ליג איך מיט אַ שווער האַרץ,
 מיט פאַרהאַקטע ציין,
 וואַרף איך מיך, פּונם גערוד;
 דאַכט זיך, ווייט, ווייט,
 איך פאַר אַוועק,
 אין פּוסטער הוילקייט;
 און פאַל אַרויס
 און זינק אַראַפּ.

2

וועמענס נאַכווייען
 האָט מײן פאַרווייטאַנט געמיט
 איבערגעלעכט? —
 וועמענס פיין
 האָבן די ציין אינגעביסן? —
 ליג איך מיט אויסגעקרימטע ליפּן,
 ווי נאָך אַזוינע קרומע רייד —
 און מיט אַן אויסגעמיטן אויג,
 ווי נאָך אַ פאַלשן גערום —
 וועמענס נאַכווייען
 האָבן זיך ווידערהאַלט?

כװעל זיין

זון — וועסט דײך אַרונטערלאַזן
 נאָך מיר —
 אַ ליכט מיר צוקאַפּנס שמעלן,
 און שיינען אין אויסגעלאַשענעם גוף.

ערד — וועסט זיך אויפהייבן,
 אַ בערגל נאָך מיר —
 וועט אַ בייל אַרויס סטאַרטשען,
 פון מיין געביין;
 וועט נאָך אַ הויקערל אויפן קאַרג
 טראַגן די וועלט.

מצבה-שטיין!
 וועסט נאָך אומפאַלן,
 וועט זיך איינזינקען,
 אַ פאַרגעסענעם;
 וועט זיך אויסגלייכן,
 אַ געפאַלענעם.

צייט — וועסט אויסגלייכן,
 יעדעס בערגל גלייך —
 מיין קינד, וועסט זיין דאָס וועגעלע,
 אויף מיין וועג;
 און צאָלרייך וועסטו זיין:
 קינדס-קינדער וועלן פאַרן
 איינס אויף ס'אַנדערע.

צו אַ גאַרטן כװעל זיין,
 וועט מען אַרומשפּאַצירן,
 נאָך מיין שאַטן,
 וואָס אַמאַל געווען...

דאס ליד פון אייביקייט

דאס ליד פון אייביקייט, ס'ליד,
 אן מינדסטן שארף,
 וועט שלומערן אזוי,
 אינם לעבנסלאזן רו.;
 קומען וועט א טרויערער צו,
 מיט ליפן שמיל,
 און מיט שווייגנדיקע טריט. —

שמילער, ווי די טרער פונם טרויערער,
 וואס וועט פאלן אויפן גרוב,
 וועט א ווייע טאן אן א הויך,
 דאס ליד פון אייביקייט. —
 גרוילאכער, ווי דער גרויל,
 דורך די בייגער גיט א ציטער,
 דאס ליד אן אן אויסלאז —
 וואס בלאסט זיך און בלייבט זיך,
 און שאטנט און שלייערט זיך,
 ס'געמיט אין אזא היל,
 ווי אש אזוי גרוי!
 אין אנגסט אזוי מיין זעל,
 גליווערט ביזן גלום,
 ווי בליי אזוי שווער —
 אן ריר און רעג,
 אן זון און זין,
 די צייט זיך ציט,
 אין ליד פון אייביקייט...

* *

*

וואָס דער ערשמער, וועט דערגרייכן,
וועט דער לעצמער, ניט דערהערן;
וואָס אַ שאַטן, וועט פאַרבלייבן,
וועט אַן אַנדערע שיין ווערן.

אויף דערווייל

1

בין איך אויף דערווייל,
בין איך אויף אַ מייל,
בין איך אויף אַ שפּאַן,
בין איך אַליץ פאַראַן.

בין איך, ווי אַ קלאַנג,
בין איך, ווי אַ זאַנג,
בין איך, ווי אַ שיין,
בין איך, וואָס דאַרף זיין.

בין איך אויף דערווייל,
וואָס איז דאָס געאיייל?
וואָס נישטאַ קיין צייט?
ביז ווען, וואָס פאַרווייט.

2

בין איך אַ דערווייליקער,
אַ דורכגייענדיקער,

א דורכלויפנדיקער,
 וויל איך זיך אָפּשטעלן אַ טריט,
 זיין וואָס לענגער אַ ווייל;
 וויל איך מיין שפור איבערלאָזן,
 מיין שיין דורכטראַגן
 און ווייטער, וואָס דורכפירן.

בין איך אַ זונענדיקער,
 אַ שאַטנדיקער,
 אַ געמיש פון רו און אומרו —
 וויל איך איינציקווין
 יעדעס טיילעכל איבערגעבן;
 נישט אין איין מאָס,
 נישט אין איין צייט,
 זיין, וואָס לענגער אַ ווייל.

3

טראַג, מיין האַרץ!
 טויזנט געדאַנקען
 אין איין נשמה —
 האַפּטמו מער,
 ביינאָסטו מער
 אויף נאָך אַ געדאַנק.

טראַג, מיין וועלט!
 יעדעס טיילעכל,
 אַלע פאַרשיידנהייטן,
 צוזאַמען,
 באַזונדער,
 וואָס דער מענטש האָט אויסגעטראַכט.

4

נישט איינהיימלאך איז דאס לעבן,
 ביינקען א סך נאך דער איינהייט;
 ביינקט די איינהייט נאך א סך. —
 דריי זיך, מוין וועלט!
 כאטש ביזן אייביקייט —
 זינלאזן!
 ציל-לאזן!
 קענסט אלץ דערטראגן.

5

טאנץ אריין, מיין הארץ, אין קארעאפאד,
 דער שפיל איז צוזאמען;
 דער נאכשפיל איז באזונדער.
 זינג אריין, מיין הארץ, אין קארעאפאד,
 דאס זינגען איז א סך;
 דער נאכקלאנג איז אליין.
 שפיל אריין, מיין הארץ, אין קארעאפאד,
 איך וועל „זיך“ שוין אויסזוכן,
 איך וועל „זיך“ שוין אויסגעפינען,
 דאס טראכטן פון נשמת איז אליין —
 פון אליין אויף א סך,
 פון א סך אויף אליין;
 שפיל זיך, מיין נשמת, מיט דער וועלט,
 צוזאמען און באזונדער,
 קענסט אלץ דערטראגן,
 אליין איז דאס נאכטראגן —
 דאס נאכגיין איז אליין...

שפילט זיך די זון

שפילט זיך די זון
 מיט מיין קראנקען-בעט,
 מאנצן די שטראלן,
 מיר צופוסנס :
 אראפצוגיין —
 און צוקאפנס,
 די קראנקען-שוועסטער,
 לייגט העכער מיין קאפ :
 אויפצוהייבן זיך —
 לינדערן די שטראלן,
 זון און לעבן !

שפילט זיך די זון,
 ביי מיין קראנקען-בעט ;
 די זון שוין צוקאפנס,
 ווארעמען די שטראלן,
 עפענען די אויגן —
 און צופוסנס, די קראנקען-שוועסטער,
 די קאלדרע פארדעקט. —
 שפילט זיך די זון !
 צוקאפנס, צופוסנס,
 שוין אין גאנצן ;
 האָף איך שוין געזונט ווערן,
 ווארט איך שוין,
 פון שפיטאל אַהיים צו גיין,
 נאָך איידער פון בעט,
 כ'קען אַ פּוס אַראַפּשטעלן.

שפילט זיך די זון!
 און די קראנקען-שוועסטער,
 שמירט די שוואכע גלידער אויס,
 און שמאקט זיי:
 אראפצוגיין!
 אהיים צו גיין!
 וועלכער קראנקער ווארט נישט
 אויף א היים צו גיין? ...

לאַמיר אויפגיין

לאַמיר אויפגיין
 און אונטערגיין,
 ווי די זון,
 גאלדיק
 און קופער-רויט;
 און דער הימל,
 מיט טויזנטער וואַלקענדלעך,
 אין ווייסן, בלויען אַפשיין,
 באַגלייט —
 און אויף דער ערד,
 נידעריקער, נידעריקער,
 זיך לאָזן אַראָפּ,
 דורך גאַרטן און וואַלד,
 פלאַכער, פון דאָס גראַז אין פעלד,
 זאל זיך טונקען אין לעצטן שיין.
 זאל זיך אויסשפרייטן,
 אַ טרויער-שאַטן,
 הינטער מיר;
 טונקעלער, טונקעלער,

ביזן לעצמן שטראל —
 נאָר, צוריק אויפגיין,
 כ'זאל איבער דער ערד
 מיטן פרישן מאַרגן-טוי;
 און צוריק אויפשיינען,
 ווי די זון;
 ווייטער צו לויכמן,
 איבער דער וועלט...

זאָל לעבן מיין ליד

יעדעס מינדעסטע געווינס,
 פרייט אָן אַרעמאָן;
 נישט גענוג, איז ס'גרעסטע געווינס,
 דעם רייכנמאָן —
 נאָר, כ'טויש ניט אויף געווינס,
 מיט קיין איינציק ליד,
 וואָס דעם אַרעמסטנס פרייד
 באַלד פאַרגייט אין נויט;
 און דעם רייכסטנס גליק
 שטאַרבט אָפּ, מיט זיין טויט. —
 כ'בייט נישט איבער, אויף געווינס,
 אפילו ס'קלענסטע ליד,
 וואָס בלייבט דען, נאָכן טויט?
 כאַטש אָן אַנדענק פון אַ זעל —
 זאָל לעבן מיין ליד!
 וואָס איינגעשמידט מיין גייסט.

באלעדע פון א אינגל

באלאדע פון א אינגל

א

טונקל-אפגעריבענע בלעמלאך,
זיינען מינע קינדער-יאָרן ;
אויף אַן ענג און בלאַטיק וועגל,
בין איך מיר אַדורך געפאַרן.

בלאַסע בעקלאַך, שוואַרצע אויגלאַך,
צימערדיק-בלייך אַרויס שיינען ;
און די פּיסלאַך שפּרינגען אונטער,
יעדן ווינקעלע זיי זיינען.

פון מיין הויף און אַרעם שמיכל,
ביז אַ געסל אויסגעפונען ;
בין איך מיר אַזוי פאַרקראַכן,
ביזן מיטן מאַרק אַ ברונען.

אויסגעשמירט זיך ביזן געזל,
ביזן העמד זיך איינגעבראַדזשעט ;
און די אויגעלאַך פאַרוויינימע,
וואָס איך האָב פון היים פאַרבלאַנדזשעט.

ביז די מאַמע אויפגעזוכט מיך,
זיינען שכנים אַנגעלאַפן ;
און דערווייל האָב איך אַ זיידן,
מיט אַ גראַשן אַנגעטראַפן.

און א באכע פאר א „צווייער“,
 אַנגעזאגט האָט — נישט פאַרקריכן;
 און דאָס נעזל אויסגעריכן,
 פאַר דעם לויפן מיך שוין זוכן.

האַט די מאַמע אַנגעשריגן:
 פרעמדע גראַשנס, זוכסטו נאַשן;
 און אזוי אַרײַן געקריגן —
 ביז די הענטלאַך אַפּגעוואַשן.

אינס ענגן הויף אין שמיכל,
 ס'נאַנצע שפּיל-צײַג פון מיין לעבן —
 פלעגן מאַמע, מאַמע שמועסן,
 מיך אין חדר בעסער געבן.

ב

צו סראַל יאַנקל מלמד,
 האָט מאַמע מיך אַנגעדונגען;
 ביז עברי מיטן חומש,
 ביז פשמות זאלן קלינגען.

און קיין בעלפער דאַרף איך ניט,
 זאל מיך אין חדר פירן;
 איך קען גיין שוין ווייט אַוועק,
 ביז מיטן מאַרק שפּאַצירן.

ג

דער מאַמע האָט גענייט קאַפּאַמעס
 און מיר האָט ער געמאַכט אַ יאַקל;
 פלעג איך זיך שפּילן מיט קנעפּלאַך —
 האָט ער מיר אַנגענייט אַ העקל.

האָב איך געוויינט פארן חדר גיין :
 א קאפאטקעלע מיט הויזן ;
 האָט מאמע צערענט אן אלטע קלייד,
 פון אפגעבליצקעטע רויזן.

האָב איך געוויינט פארן חדר גיין :
 דאָס פאסט פאר א לייכצודעקל —
 האָט מאמע דעם רימען אראפגעלאזט,
 ביז אהינטער דעם יאָקל.

האָט מאמע עפעס אנדערש געמאכט,
 פון בלומענדיקן קליידל :
 אזא פיין ציצה-כנפות'ל,
 וואָס פאסט זיך אונטן איידל.

ד

האָט די מאמע אין א טלית
 מיך ארום געוויקלט ;
 נישט געזען די שיין צום חדר —
 האָב איך אפיר געשיקלט.

מאמע'ס סידור אונטערן אָרעם,
 איך האָב פארזען דערנעבן ;
 איז ער מיר אראפגעפאלן
 און איינגעריכט מיין לעבן.

און דאָס ערשטע מאָל ביים רבי'ן,
 איז ביי דעם חדר פירן ;
 מאמע האָט געוויינט אויפן סידור,
 ווי עפעס וואָלט פאסירן.

ה

סראל יאנקל שוין מיין רבי,
 מיט זיין קאנטשיקלאקשן בערדל,
 מיט זיין חדר, טיש און ביינקלאך,
 מיט זיין בעלפער מיטן מייטל —
 און א גאנצע כאפטע קינדער,
 אויפן פאדלאגע זיך זיצן,
 צופען, דלובען זיך די געזלאך,
 ווי די רבי'צין ביים שייטל.

סראל יאנקל שוין מיין רבי,
 לערנט אזוי און זיפצט זיך אונטער,
 זיפצט אזוי און הוסט זיך אונטער,
 גיט אזוי א שפיי דערנעבן;
 שרעקט זיך נאכדעם פאר זיין שפייטעך —
 נו, נו, גוט, געדענק שוין בעסער!
 חמור קאפ, מ'עט דיך פארהערן —
 הארבער ענין איז דאס לעבן.

העלפט דער בעלפער, זאגט שוין אונטער,
 מיטן מייטל שמייכלט איבער,
 ווער עס קיצלט אים די פיאטעס,
 שטעלט ער צו ביים פוס א קלעצל —
 ביסט שוין גרעסער, קענסט שוין בעסער,
 פון א גראשן, ביז א צווייער,
 גיב דער רבי'צין צו לייזן,
 זי באקט גומע ציבעלע-פלעצל.

האָב איך אויסגעלערנט אין חדר,
 גאַנצע תורה אויף די פיסלאך;
 און פאַרביסן ציבעלע-פלעצלעך,
 ביז געגאַנגען מיך פאַרהערן —
 מאַמע האָט געפרעגט די סדרה —
 מאַמע האָט באַטראַכט די בעקלאַך —
 און די רבי'צין געפרעגט וואָס:
 וואָסער פלעצלעך מיך אויסצערן?

1

אינם ווינקעלע פון חדר,
 בין איך שמיל נאַכדעם געזעסן;
 איז געקומען געזואויר ווערן,
 מאַמע האָט מיך נישט פאַרגעסן.

פלעגן אלע חדר-קינדער
 זשענדעדיק אַרום זיך דרייען;
 אפשר וועט זיי אויך דער רבי,
 לאָזן זיי אַהיים, מיט גייען.

האָט זיך דער רבי, צעהוסטנדיק,
 מיט אַ שאַל אַרומגענומען;
 און געקראַגן פאַרב אין באַקן,
 מאַמע איז נאָך מיר געקומען.

און מיין פנים פאַר דער מאַמען,
 רבי האָט געטאַן באַשיינען:
 קען שוין עברי מיטן חומש,
 ווי אַ קריסטאַל וואָסער לייענען.

ז

עם זיינען דער מאמען
די אויגן פארלאפן ;
ווי רבי'נס טייט-העלצל,
איר הארץ וואלט געטראפן.

דער רבי א קראנקער,
איז איר ניט געפעלן ;
פאר שרעק האט די מאמע
געטאן מיך פארשמעלן.

עס האט זיך די מאמע
געשראקן אצונדער ;
א קראנקער סוכאמניק,
וואס לערנט מיט די קינדער.

זי וועט מיך ניט לאזן
שוין לערנען ביים רבי'ן ;
זי קען מיך פארהערן
די פשטות פון לעבן.

האט מאמע מיט מאמע
גענומען זיך קריגן ;
ווי קענסטו א רבי'ן
אין מיטן זמן קריגן ?

ח

געשיקט האט דער רבי, צום מאמן,
ביים רב, זיך צו לאדענען, קלאגן —
האט מאמע אויך מיטגענומען,
זי וועט דארט דאס איריקע זאגן.

דער רב האט געמראכט אין דין-תורה,
מיט קלארע און ליכטיקע אויגן ;
און יעדן באזונדער געפרעגט וואס,
און מיך ביי דעם הענטל געצויגן.
אהיים לויף, דו בלאסינקער אינגל,
און שפיל זיך אביסל מיט וועמען —
צום „זמן“ איז נישט ווייט, באלד פאראיבער,
די „רעשט“ זאל דער טאטע נישט פארשעמען..

ט

מאמע'ס שמייכל אויף מיין פנים
האט ארויפגעשיינט ;
וועסט מיט טאטן די לבנה
מחדש זיין היינט.

שלום עליכם דיר, לבנה,
ביסט דאך עפעס בלאס ;
קריגסט א רויטן קנייף אין בעקל,
זיי נאר ניט אין כעס.

עפעס האט זיך מיר געוונגען,
וואס געווען איז באנג ;
פון א חדר, נייעס רבי'ן,
וואס געהערט א קלאנג.

י

חול-המועד איז דאס געווען,
יום-טוב'דיק איז אלץ געווען,
טאטנ'ס בארד געווען פארקעמט,
מאמע'ס פנים האט געשמראלט :

און דאָס כלה-מיידל זעסט,
 אלץ דאָס מיידל אויסגעפּוצט —
 קומט אַ חתן צו איר היינט,
 און צו מיר אַ רבי קומט,
 אויפן מיש דער כבוד גרייט,
 פאר די קומענדיקע געסט.

יא

איך האָב זיך געגרייט מיט מיין שוועסטער,
 אַן רייד, אַזוי שמיל זיך געגרייט;
 נאָר, איר צום געפעלן מ'עט פרעגן —
 און מיר, וואָס פאר אַ סדרה גייט?

איך האָב פאַרן הויז אַרומשפּאַצירט,
 געדרייט זיך פון נייגיר דערזען;
 אַ רבי, אַזוי ווי אַ שדכן —
 און דאָכט זיך, איז ביידע געווען.

געקומען נאָכדעם איז אַ חתן,
 אַרום מיט אַ קרענצל באַגלייט;
 עס האָט זיך דעררוימלט מיין שוועסטער —
 און איך האָב געשטעלט זיך אין זייט.

און שידוך און כבוד — פאַרהערן,
 מיט לויבן אַזוי פיל און רום —
 פון שידוך איז גאַר ניט געוואָרן,
 נאָר, איך ווער אַ תלמיד פאַר אים.

יב

דאָס ערשמע שטיקל גמרא
 האָב איך היינט געלערנט;

דאָס איז געווען אַ פּלוגתא,
וואָס ניט איז דערצעהנט.

דער נייער רבי זאָגט מיר,
און ער שפּריצט פּון מויל;
זאָג, זאָג וועסט קענען לערנען,
בחור'ל, גאַר וואויל.

האַט גרינג געמאַכט דער רבי,
חורג'דיק אויפּסניי;
און מיט אַ קנייפּ אין בעקל,
בחור'ל פאַרשטיי.

און מיטן גמרא-ניגון,
פלפול'ט זיך און דרייט;
אַ שידוך אויסצופירן —
מיטן מלמדות גייט.

יג

עס האָבן די קינדער
אין קנעפּלאַך געשפּילט;
און פּאַלאַנט און פּילקע
זיי האָבן געצילט.

די גמרא'ס אַ פּלוגתא
געווען איז צו שווער;
דאָס שפּילן איז גרינגער,
פאַרשטייען זיי מער.

דער רבי איז נישטאָ,
דאָס חדר פאַרדרייט —

וועסט קריגן א מילוק,
די רבי'צין שרייט.

יד

איך האב זיך העררויטלט שוין היינט,
געקומען פון שפילן אין חוץ;
האט טאטע און מאמע געמיינט,
דאס לויכט זיך די תורה ארויס.

מיר האבן א טאג אפגעשפילט,
דער רבי א שידוך פירט אויס —
איך האב ווי א זינד דאס געפילט,
פון חדר, דאס זאגט מען גישט אויס.

איז טאטע געגאנגען מיט מיר,
פארטיפט זיך אזוי אינם רעיון;
געגאנגען פארהערן דעם שיעור —
צום חברה עין-יעקב דעם דין.

יה

נאכן לערנען מיט די חברה,
האט דער דין מיך גערופן:
בחור'ל, קום, לאמיר הערן,
ווי נשמות באשיינען גוף'ן.

וועסטו ווערן אויך א רבי,
מיט א חברה אזוי לערנען —
יעדן פלעק פון זינד ריינוואשן,
נשמה מוז דעם גוף באווארענען.

איז פארן דין מיטן מאמן,
 כ'האב דערשראקן זיך פאר ביידן;
 אז מיין רבי איז אַ שדכן —
 וויל ער בעסער שידוכים ריידן.

יז

אַ גאנצע משפחה שניידערלאך,
 מיט פינגער-הומן שוין —
 האָט מאַמע שוין געוואָלט אַנטאָן מיר,
 פון תורה'לע אַ קרוין.

דעם טאָטן האָט די נאָדל אַ שטאָך געטאָן,
 דאָס בלוט זיך אויסגענאָגט —
 „אַ שניידער, שוסטער איז קיין מענטש נישט!“
 אַ שפּריכוואָרט זיך געזאָגט.

האָב איך געקראָגן אַן אַנדער רבי'ן,
 און רבי'לאַך שוין פיל;
 איך האָב געקענט שוין זיך פאַרהערן,
 ביי וועמענען איך וויל.

יז

דאָס איז געווען אין שווערן ווינטער,
 שוין זויער געווען פון קרויט אַן ברויט;
 און מאַמע דושובקעט, לאַטעט די גוים,
 פון אויבן ביסקל אַרונטער.

האָט מאַמע ס'פאַרריכטע אויסגעקליבן,
 דעם קינד אין הענטל אַרײַנגעהויכט;
 אַ שמאַטע איז נאָך איבערגעבליבן,
 וואָס האָט זיך אינם טעפל געקאַכט.

אין דאָרף אַרײַן איז מאַמע געגאַנגען,
 נישט געהאַט שוין צו מאַן אַ שמאַך —
 אַ שמאַטע האָט דער ווינט אויפגעהאַנגען
 דאָרט ערגעץ אויפן בוידעם אַ לאַך.

האַב איך דאָס רבי-געלט גענומען,
 געבראַכט אין שטוב אַרײַן אַ ברויט;
 איז מאַמען אַ געוויין אָנגעקומען:
 מיין קינד! וואו וועסטו לערנען אין נויט?

יח

פינחס — ביי דעם דין אהרן-פינחס,
 לערנט בחינם שוין מיט מיר;
 פריער פאַר גרויען, האַלכ-באַגיגען,
 וועקט מיך מאַמע אויף צום שיעור.

ציטערן ווייך אויפן לייב די פינגער,
 מאַמע ביסלאַכווייז צעשארט;
 אַלע פעדימלאַך פון שלאָף רייסט איבער:
 רבי — מיטן לערנען האַרט.

גייט צו אַזוי שמיל, מיין מאַמע'ס וועקן,
 מיט אַזוי פיל צאַרטקייט רייך;
 וועסט זיך שפעטער, שפעטער שוין צולענען,
 מיטן גרעסטן למדן גלייך.

יט

האַט מאַג מיט דער נאַכט זיך געטוילעט,
און איינער דעם צווייטן פאַרהילט;
אַ שוואַרצער הונט איז נאַכגעלאָפֿן
און האַט פֿון דער ווייטנס געבילט.

איך האָב ניט אַפילו געזען,
גאַר וועמענס פאַרמעגן ער היט;
איך האָב נאָר דערהערט כלוּז זיין בילן,
דער הונט האַט דערהערט אין מיין טריט.

מיט שרעק בין איך דעמאָלט אַנטלאָפֿן,
עס האַט נאַכגעבילן דער הונט:
וואָס בלאַנקעט אַרום זיך דאָס אינגל?
עס שלאָפט נאָך מיין ווירטין אַצונד.

כ

עס האַט געשמעקט מיט שווייס פֿון רבי'נס קאַפל
און פֿעדערן האָבן געקלעפט דערין;
ביים לאַמפֿ האַט זיך נאָך געדרייט דאָס שוואַרצעפל,
געגענעצט און געלענקט זיך הער און היין.

עס האַט געשמעקט דערנאָך פֿון רבי'נס ציבוק,
די באַרד אַזוי פֿון טאַבעק ביזן עק;
און באַרד אין האַנט, דער רבי איז זיך „בּוּדק“,
ווי אויפֿן כשרות וואָלט געווען אַ פֿלעק.

נאָר עפעס האַט זיך ניט געפּאַסט צום ניגון,
צו מיינע פּאה'לאַך, ווי איז דער דין?
ביז באַרד און גאַרטל האַט זיך געטאַן וויגן,
מיט „אלו טרפות“ אַהער, אַהין.

האָט בױז צום אַלמער ספרים זיך געלאָזן,
 אַ שפּין פֿון סטעליע, און שפּיגלעכעס געוועכט;
 האָב איך אַ שטויב, געדענק איך, אָפּגעבלאָזן,
 וואָס אויפֿן נײַכטערן קעל זיך געקלעפּט.

כא

אַ שטיק אויפֿן טאָג שוין געוועזן
 און „שיעור, געלערנט אָפּ אַ שטיק;
 געבראַכט האָט די רבי'צין „באוואַרקע“
 פֿון וואַסער מיט מילך אַ שליק.

געזאַגט האָט מיר רבי'צין גוט מאַרגן,
 אַן אַנבייסן האָסט שוין פֿאַרדינט;
 דיר פֿאַסט שוין צו דאוונען אין שטיבל,
 און אַ גאַרטעלע, פֿאַר מיר געפינט.

האָט אויסגעטאָן רבי די שפּאַקולן
 און אויף אַ בלאַט רמב"ם געלייגט;
 דערזען אָן די ברילן אַ ווערטל —
 און בײַ זיבעטן הימל געשמייגט.

און גרויס זיך געהאַלטן און שפּל,
 די זיבעטע חכמה דערקלערט:
 אַן אַדלער אין הימל קען שוועבן
 און טרפּה איז גאַר אויף דער ערד...

דעם ערשטן געדאַנק זיך געשפּיגען,
 אַזוי אין מיין קינדערשן זין;
 בײַז ס'גאַרטעלע האָט זיך פֿאַרפּלאַנטערט —
 און שמות פֿאַרוויקלט דערין...

כב

„מיין צען-יעריק אינגל, מיין“,
 זאגט מיר מאמע, ס'איז נישט שיין,
 ווארפסט אונעק רבי'ציגס געשאנק. —
 זאג איך, עס טוט מיר גאר ניט באנג,
 איז גרין געווען, ווי א זשאבע-זומפ,
 און ווי אן אויסגעריבענער שטרומף;
 שעטנו, איז שוין כשר'ער מיין,
 ווי דאס גארטעלע, הייליק-דיין. —
 לאכט דער מאמע, ער לערנט געוויס:
 דעם דין פון אניצעס און פיס. —
 נאר, איך געדענק פון מאמנ'ס שפאס,
 מיר קויפט א גארטעלע א ניס.

כג

די לידיקע טעג אין בית-מדרש,
 די לידיקע געכט אינם שמיבל;
 איך פלעג, וואו א סענק איז, אפשניצן,
 דאס מעסערל שארף, ווי א היבל.

צעשרייט זיך א קעסט-יונגערמאנטשיק.
 צו כ'האב ניט וואס אנהערש צו שפילן;
 און בעט מיר, ער וויל זיך צולענען,
 איך זאל אים מיט עפעס פארהילן.

נעם איך דארט ר' יעקב'ס קאפאמע
 און היט מיר, אים ניט צו דערצערנען;
 דערווייל שיקט מיך איינער א שליחות,
 ער וועט שוין דערפאר מיט מיר לערנען.

דער זאגט מיר, גיי קויף פאפיראַסן,
 דעם פרוש אַ נאָדל מיט פאָדעם;
 און לערנט זיך אליין ביחידות,
 פארטנייט זיך אליין די תחתונים.

אין מיטן, אריין קומט דער מאַמע,
 מיד אַנגעקוקט, שאַרף מיט די בליקן;
 אויב לערנסט זיך דאָ נייען תחתונים,
 איך וועל דיך שוין אַנדערש-וואו שיקן.

כד

אין אַן אַנדער שמעמל,
 וואו עס וואוינט אַ רבי,
 וואו, פון שטאַט די חסידים
 פאַרן דאַרט אַהין —
 פאַרט ר' יעקב חסיד,
 שאַפן מיר צו לערנען,
 כאַטש ביים רבי'נס איידעם
 און ביים רבי'נס זין.

פאַרט שוין מיט דער מאַמע,
 שאַפן „טעג“ צו עסן,
 שאַפן וואו צו שלאָפן
 און ביים רבי'ן זיין. —
 מו איך זיך געזעגענען,
 שוועסטער, ברודער, אַלע,
 מאַמע מיד באַגלייט שוין
 ווייט אין וועג אַריין.

כה

אין דעם שמעמל וואוינט א רבי,
און די חסידים אין דער שטאָט;
קומען חסידים אַנצופאַרן,
וואו דער רבי געמט א באַד.

זינגט אזוי דער בעל-עגלה
און די פערד א שמיץ געמאָן;
ווי די בעזימלאַך זיך פאַרטשקען
ביז דער רבי טוט זיך אָן.

שרייט א חסיד אין דער מקוה,
רבי טוט זיך טובל זיין;
שמיסן חסידים זיך די לייבער
ביז אין אונטערשמן אַרײַן.

האַלט א חסיד גרייט דאָס קאַפּל,
אַנצוטאָן אויף רבי'נס קאַפּ;
גלויב-ראַש — וער מאַר נישט ווייזן —
בלויז אַנטפלעקט זיך ביז אַראָפּ.

האַט געזונגען דער בעל-עגלה:
חסידים צו דעם רבי'ן פאַרט;
און געקנאַקט זיך מיטן ביימשל,
פאַר די חסידים, פאַר דער באַרד.

כו

קומט יעדע צוויי וואָכן
די מאמע צו פאַרן,

איך מאָר נישט פאַרהוילן,
 וואָס גאָר זיך געמראָפּן,
 ווען כ'האַב נישט דערעסן,
 ווען כ'האַב נישט דערשלאָפּן,
 איך מאָך מיך פאַרגעסן
 און געם גאָר פאַרצוילן,
 וואָס ניים איז געוואָרן,
 וואָס אַלמס זיך צעבראַכן.

כו

ס'גאַנצע שמעמל קען שוין מאַמע,
 אַלץ דערצוויל איר, אַלץ איך ווייז איר;
 זאָגט מיר מאַמע, זי וויל זעען,
 אויך דעם צדיק, נרו יאיר.

זאָג איך מאַמען, אויף בית-עלמין,
 אין אַן אוהל איז ער דאָ —
 אַז די חסידים צו דעם רבי'ן,
 לאַזן ניט מיין מאַמען צו...

פליסמערן שמיל, מאַמעס ליפּן,
 ביז אין טרערן זיך פאַרגייט;
 ברענט אין אוהל אַ נר תמיד,
 פאַר איר שעפטשענדיק געבעט.

אינם אוהל אויף בית-עלמין,
 זאָג איך מאַמען אַלצדינג צו;
 וועל אויף יום-טוב אַהיים קומען,
 זאָג עס אַלע, מאַמעניו.

כה

געווען איז אין שמעטל א יאריד,
 געשמעקט האט דער טויט אין דער מיט —
 דער זאגט — ס'איז א פרעמדער געווען,
 דער זאגט — מ'האט א היגן געזען;
 כאפט איינער זיך אן נאר אין אים,
 באשולדיקט א צווייטער נאר דעם,
 איז אלץ אין געווימל אריין,
 דאס וואָיען פון הינט אינם פֿיין,
 געצויגן דער קראַמף האַט אין מיט,
 געבראַכן אַריין אינם יאָריד —
 געווען דאָס געטומל איז גרויס,
 געטראָגן מיט פּלאַכמעס אַרויס,
 אַ טויטן געשלעפּט אויפן קאַרק,
 אַ טויטן געפירט פּונם מאַרק,
 געשטופּט זיך דאָס וועגל ביים ראָד
 און ווייטער אַוועק אין אַ שטאַט...

כט

געווען איז אַ טויטער יאָריד,
 איז איבעריק געוואָרן דער טריט,
 פון פרעמדן אַפילו אין זייט —
 דער קראַמף האַט די קישקעס געדרייט,
 ביז אונטערן בית-עולם די ווענט;
 און טויטן-ליכט האָבן געברענט,
 צוגלייך פון „סמענטאַש“ געלייכט,
 נאר איינע, ד'אַנדערע געווייכט —
 אין „קאַשטשאַל“ האַט וויררויך געברענט,
 און אונטערן בית-המדרש די ווענט,

דער רב האָט ביים תהלים געבעט,
 צום סוף פון משיח'ן גערעט —
 און איר, וואו געזען כ'האָב אַ ראָד,
 געוואָלט כ'האָב אַהיים אין מיין שמאַט,
 וואו מאַמע ווייט שרעקט זיך פאַר/צער'ט —
 און האָט ביים ראַגאַטקע געהאַרט...

ג

געווען איז נאָך מיילן צום שמאַט,
 האָט קאַרבאַל און כלאַרעק געשמעקט;
 די זון האָט געברענגט און געבראַט
 און דאַרשטיק דער טויט האָט געלעקט...

דער וועג האָט בעל-עגלה פאַרשאַט,
 געגעבן די ביימיש, מיר אַוועק —
 און שלשול דאָס פערד האָט געהאַט,
 די פליגן געקלאַפּט מיטן עק.

אַן בעל-עגלה/שער לשון, שמוס,
 געטאַנגען איז פאַמעלאַך דאָס פערד;
 געקוקט אויף די וועגן זיך אום,
 און אפּשר פאַר שרעק, וואָס מען הערט.

און מאַמע, ביים ראַגאַטקע פאַר/צער'ט,
 ווי מיך נאָר דערזען, זיך דערפרייט;
 איר האַרץ, האָט איר געזאַגט און געהאַרט —
 וועל קומען אַהיים אזא צייט...

דא

פון שמאַט דער דריי-טאַניקער מאַרק,
 האָט אויסגעמישט אַלץ אין גערויש;

די פעסט, וואָס געשלעפט זיך אַרום,
גענאָנגען אין האַנדל, אין מױש.

געווען דאָס געדוּענג צווי גרויס,
אַ שפּילקע צו ענג אויף דער ערד —
דער קראַמף האָט געקארטשעט זיך איין,
און וואָס האָט געבראַכן, געיערט.

און טאַמע מיט מאַמע אין שטאַט,
אַ שטעל אויך געהאַט אינם יאַרד;
די שוועסטער און ברודער מיט זיי,
די פּויערשע קאַפּאַטעס געהיט.

עס האָט איינגעהאַנדלט די שטאַט,
שוין נאַכן דריי-טאַגיקן מאַרק;
די פעסט, וואָס געשלעפט זיך אַרום,
געלייגט זיך צענויף אויף אַ באַרג.

ל ב

ערב-שבת כ'האַב געזען,
תּשעה-באַב, איז געווען;
אַ געלויף אום אלע וויל,
נאָך אַ „טויטן-שײן“ געאײל,
ביז אַ שכנ'ס שמוּב —
פון אַ כלה'ס חופּת-קלייד,
שוין תּכריכים אויפגענייט —
וואו אַ טױטער איז אין שטאַט,
פולן וואָגן אויפגעלאַדט,
פאַרטיק איז דער גרוב.

ערב-שבת איז געווען
און דעם צער צוגעזען.

מאמע צו ליכט-בענטשן גרייט,
 מאמע צו קבלת-שבת גייט,
 גאר אן מיר אליין —
 פארן צער פון דער וועלט,
 מאמע'ס פנים זיך פארשמעלט;
 שיינען טרערן דורכן געזיכט,
 פאר די שבת'דיקע ליכט,
 האלט איין איר געוויין.

לג

שבת, שבת נחמו,
 נאכן תשעה-באב;
 נאך די תורה לייגען,
 אויפן בעלעמער דער רב.

וואגט דער רב א תפלה,
 גייט צו שטיל און שפרייזט;
 ביז צום ארון-קודש,
 נחמו — נחמו — טרייסט.

ביז צום כסא-הכבוד,
 שוועבט זיין בליק ארויף;
 נחמו, נחמו עמי —
 מגפה, הער שוין אויף!

קוקט דער רב ארום זיך,
 ווער עס איז אלץ דא;
 בעט צו גאט פאר אלע,
 נעם מיך בעסער צו.

זאגן אלע תהלים,
 אינאיינעם מיטן רב;

שבת, שבת נחמו —
נאָכן תשעה-באָב.

לד

זונטאָג אין קאָסמשאָל דער גלח,
מיט תפילות האָט דעם וויררויך געברענט;
און ער האָט געזאָגט און געמורמלט,
ביז אונטערן בית-עולם די ווענט.

אויפן בית-”סמענטאָש” די טויטע,
באָגראַכט מען אין איטלאַכן טאָג;
אויפן בית-עולם, דאָרט רוט מען,
אין שבת קיין רידל נישט טראָג.

ליגן נישט-באָגראַכענע מתים —
דאָס האָט די כאַלערע פאַרשלעפט;
שולדיק אין מגפה דער „ראַבין” —
איך וואָלט אויפן „סמענטאָש” געקעפט.

נאַכדעם, האָט ער מיטן שטאַט-מייסטער,
דעם אידישן דאָזער געבראַכט;
אויסגעפאַטשט אויפן בית-עולם,
די מתים, איין קבר געמאַכט.

לה

עס האָבן צוויי מתים,
געברענט אויף דער גאַכט;
וואָס פֿון אַ נאַנט שטעטל,
צו קבורה געבראַכט.

איז אויפן בית-עולם,
געבליבן אַ סוד;

ווער, אונטערגעצונדן,
די מתים עם האָט?

צומאָרגנס, אַ חופּה,
אויף בית-עולם געשמעלט;
דער רב, האָט פון גלח,
גערעדט, וואָס ער שעלט.

דער רב אויף בית-עולם,
ער בעט גאָט, אויך דאָ;
פאַר אַלעמענס עבירות,
נעם בעסער מיך צו.

לז

דאָס איז געווען אין מיטן וואָך,
און אונז באַשיצט פון מגפה נאָך,
וואָס מאַמע האָט אַליץ אָפּגעשוויגט,
דאָס קליינע שוועסטערל מיט מיר —
און טאַטע דינגט פאַר אונז אַ פּור,
צום עלצמן ברודער, וואו ער וואוינט.

און טויזנט ברכות מיטגעשיקט,
דעם שמעמעלע, וואָס גאָט באַגליקט —
האָט מאַמע הינגעבויגט דעם קאָפּ
און אירע טרערן אָפּגעווישט;
האָט טיפּער צער זיך אויסגעמישט,
וואָס זי טוט, איר באַשיצונג אָפּ.

לז

נאָך אַ פאַר ביינקענדיקע טעג,
נאָך אַ פאַר אומרואיקע נעכט;

וויפיל מאָל זיך איבערגעדרייט,
וויפיל מאָל זיך איבערגעוועקט.
„וואָס שלאָפסטו נישט?“, כ'הער מאָן אַ פרעג.
דאַכט זיך, דאָס בעט געמאַכט צורעכט —
נאָר, דער שלאָף, אָפגעטאָנערהייט,
עפעס פון דער היים, האָט געשרעקט.

נאָך אזאָ שלאָפלאָזע שעה,
דאַכט זיך, שוועכט מאַמע גאַנט ביים בעט;
אַט גרוי און אַט שוואַרץ זיך געהילט,
און שלייכט און שאַטנט פאַרן בליק —
בלויבן אין שמעטעלע דאָ,
אומזיסט געווען יעדנס געבעט —
מיין ברודער, אפשר דאָס מיטגעפילט,
זיך געזעגנט, — קום בשלום צוריק.

לח

עס האָט דער בעל-עגלה געאיילט,
אויף שבת צו קומען צוריק;
און איך האָב אין וויאַרסטן געציילט,
די שייַן פון מיין מאַמען און בליק.

עס האָט אַלץ געדאַכט מיר, מען רופט,
אזוי ווי געלאָפן דאָס פּערד;
די בייטש האָט געקנאַלט אין דער לופט,
אַ ווידער-קול דאַכט זיך געהערט.

וואָס גענטער, געהערט אַלץ דעם קלאַנג,
אין ריח פון קאַרבאָל פון שמאַט;
די בייטש האָט געקנאַקט דאָס געשטאַנק,
געטריבן אַוועק פּונם ראָד.

אהיים זיך געאיילט, פון דער פור,
 נאך איידער א וואַרט, געפרעגט אויס;
 א בשורה געזאָגט האָט שוין מיר:
 א גויעשער שכן פארן הויז.

למ

אָן רייד, נישט מער גערעדט,
 באַנומען מיט די הענט;
 די אַויגן טיף אַריין
 און פייכט אין פלאַס געברענט.

און אין געזיכט די פאַרב,
 ביז די קינבאַקן מיט;
 ווי פלעקן אויף דער זון
 האָט בלאַס און ראָז געגליט.

אַזוי געדענק איך נאָך
 מיון מאַמע'ס לעצטע בילד;
 פון טיפן צער דער בליק
 אַרויסגעשמראַלט האָט מילד.

מ

דער טאַטע און קרובים
 אַרום ביי דער מאַמען;
 די שבת-ליכט צינדן
 און בענטשן צוזאַמען.

די שבת-ליכט טריפן
 און שמעלצן אין פלאַמען;
 די שבת-ליכט ציטערן
 אין שוין פון דער מאַמען.

די שבת-ליכט וויינען
 און בעטן צוזאמען ;
 די שבת-ליכט צאנקן,
 גייען אויס מיט דער מאמען.

מא

דאס איז געווען אין טויטן געמל,
 וואו יעדן מת מען פירט אדורך ;
 האט דאס געווייזן פון מאמע'ס לויז
 זיך דורכגעטראגן, ווי א שארף.

און אויפן שליאך, די זייטן בוימער,
 זיך צוגעבויגן, ווער דאס פארט ;
 האט בוים צו בוים שוין נאכגעווייגט זיך,
 ווי מלוה-מת געווען אויפן ארט.

האט אלץ געוויינט מיט מאמע'ס לויז,
 ביז צום בית-עולם פון דער שטאט ;
 וואו נאר א טראט איז נאכגעגאנגען,
 וואו טויטן-וואגן דורכגעראדט.

און גרינע ווערבעס אויף בית-עולם,
 ביי מאמע'ס קבר מיטגעוויינט ;
 וואס האט א מגפה פונם „זומער“ —
 אין הארבסט פארוועלקט אזוי פיל היינט.

אהיים צוריק-וועגס פון בית-עולם,
 דער טאטע שוין צעבראכן, קראנק ;
 שוין שווער געזוען, אהיים זיך שלעפן,
 ווי אפגעהאקט די טריט אין גאנג.

מב

דארט היינטער בית-מדרש אין הויף,
 האט קהל פון ברעמער געשמעלט :

א קראנקן אכלים-געצעלט —
איז טאמע געגאנגען אין הויף.

געשמאנען, פון ווייטנס געוויינט,
דארט הינטער בית-מדרש געצעלט;
זיך ביידע, די טרערן פארשמעלט,
דאס יתומ'דיק הארץ האט געוויינט.

די היים איז פארמאכט שוין געווען,
שוין אויסגעשפריצט, אויסגעשפריצט ס'הויז —
דער שרעק קוקט שוין סיי ווי ארויס,
פארשלאסן איז סיי ווי געווען.

דארט הינטער בית-מדרש אין פיין,
האט אנגעשפארט טאמע דעם קאפ;
דעם קאפ שוין געלאזט זיך אראפ,
מיט שטילן, פארבארגענעם פיין.

און ווערמער אזוי מיט געבעט,
צום שמעטעלע פאר מיר, מיין קינד,
אין שמעטעלע זיי מיר געזונט —
האט נאכבאגלייט טאמנ'ס געבעט.

מג

אין שמעטעלע שבעה געזעסן,
נאך טאמע געשוועכט פאר די אויגן;
האט באלד זיך א צווייטן מאל שבעה —
נאך טאמנ'ס לויט געצויגן.

איך בין ניט געווען ביי לויט,
דער ברודער געוואלט מיר ניט זאגן;
נאר אנגעהויבן נאך אמאל שבעה,
דעם טאמנ'ס לויט באקלאגן.

א שבעה, נאך שבעה געזעסן,
 נאך שלשים דער טרויער געכליבן ;
 אין טאפעלטן טרויער געלאזן,
 דער פיון, וואס אין הארץ זיך פארקליבן.

מד

ביים קליינעם בית-מדרש'ל וואנט,
 מיין תפילה צו גאט האט געשטייגט ;
 דאס ערשטע מאל תפילין געלייגט,
 א רצועה געוויקלט אויפן האנט,
 פון טאטן די תפילין אנגעטאן —
 מיין ברודער געזאגט האט שוין מיר :
 א יתומ'ל, תפילין לייגט פריער —
 א אינגל פון צוועלף יאר אן.

ביים קליינעם בית-מדרש'ל וואנט,
 די רצועות געוויקלט ארויף,
 די וואונדן געוויקלט צענויף ;
 צו גאט, וואס אלעס אימשמאנד —
 געצווייפלט שוין כ'האב אין זיין גרויס,
 וואס רייסט אויס פון ווארצל דעם שטאם —
 און טרינקט אן אויך קינדער מיט סם —
 וואס שיקט גאט א מגפה ארויס ?

ביים קליינעם בית-מדרש'ל וואנט,
 ווי האלב-מעלאנכאליש פון זין,
 געפונען מיין לעבן דערין —
 די רצועות געוויקלט פון האנט,
 די וואונדן געוויקלט זיך אויף —
 דעם חלום, וואס האבן געשפיגט,
 דער טאטע און מאמע פון קינד,
 וואס האט זיך צעריסן צום סוף.

מה

סוף זומער, די ענד פון מגפה,
 וואס האט זיך אין זומער געפלאדיעט ;
 האט הארבסט געבראכט אויפן בית-עולם,
 געוויגט דארט, העם פארקאן געהוידעט.

האט הארבסט זיך געשפילט אויף בית-עולם,
 געווארפן מיט בלעטעלאך פוילע ;
 און צוגעדעקט פרישע קברים,
 פון נאקעטע בוימעלאך הוילע.

דער „אלול“ געבראכט האט אבליים,
 פון אלע שטאט-וועגן צעטראגן ;
 גענומען האט הארבסט אויף זיי רעגענען,
 געאיילט די „קדישים“ אפזאגן.

מיין לעצטע טרער, דארטן געלאזן,
 נאך מאמען און טאטן אין רייע ;
 צוריק-וועגס, האט דאמאלט געדאכט מיר :
 דער הארבסט, גייט מיר נאך מיין לויח.

אין שטאט-שול, אזוי פיל קדישים,
 קיין קדיש געווען, ווער ס'זאל הערן ;
 איז איינעם געבליבן דארט שמעקן,
 א קדיש, פארשטיקט אין די טרערן.

געשמעלט האב איך זיך, אין א ווינקל,
 דעם קדיש אין וואנט אריין זאגן ;
 האט ווער געוואלט נאכזאגן — „אמן“,
 איך האב נישט געקענט דאס פארטראגן...

און פון מיין געבורט-שטאט, דער „פנקס“,
 מיר איז אין זכרון געבליבן ;
 מיין קינדהייט — א יתומ'דיק בלעטל,
 וואס האט זיך פון הארבסט אומטעטריבן...

פעטערסאז

(באלאדע)

פעמערסאָן — 1912-1913

(באלאדע)

א

יאָרן, נאָך יאָר צענדליק, וועבן
 אין שמאַט פעמערסאָן פּאַבריקן;
 האָט געשטויבט זיך אין דער לופטן,
 ביזן אַמעס צו פּאַרשטיקן.

האַט געטשאַדעט פון די קוימענס,
 שוואַרץ און רויכיק, ביז די הימלען;
 און די וועבעריי-פּאַבריקן,
 מיט אַ ראַשיקייט זיי טומלען.

און די וועב-שטול אויף איין לשון,
 רוישן, רוישן ביי דעם וועבן;
 וויפיל פעדים זיך צערייסן,
 מיט די נויטן פונם לעבן.

אַט אַזוי, וואָס צוגעקניפט זיך,
 וואָס אין רוקן און די אויגן;
 איינס אינאַנדערן, איינס אינאַנדערן,
 אַלע פעדים אַנגעצויגן.

און אַזוי ביז דורכגערעדט זיך,
 ביי דעם וועבן לאַנגע שמונדן;
 וואָס צערייסן, דאָס צוקניפן —
 אַלץ, וואָס וועבט. האָט זיך פּאַרכונדן.

ביז רעוואָלט האָט אויסגעבראַכן,
 ניינצען-צוועלף — ניינצען-דרייצען;
 האָט שטאַט פעטערסאָן געזאַטן,
 זוי איר „ריווער“ וואָלט פאַרפלייצן.

פון די ענגע וועב-פאַבריקן
 האָט רעוואָלט אַרויסגעקלונגען;
 הערצער האָבן אויפגעפלאַמערט,
 יונג נאָך יונג איז נאַכגעשפרונגען.

און די עלטערע, וואָס שווערער,
 ווער פון לאַסט אַראָפּ געבויגן;
 האָט געמאַנט, געמאַנט פאַר אַלעם,
 מיט אַזוינע בייזע אויגן.

ביז די וועב-שטול שוין אַנטשוויגן,
 האָט אַ צימער דורכגעדרונגען;
 און פון פּנימער דעררוימלט,
 פון רעוואָלט, האָט פרייד געזונגען.

האָט אַ צענויפגעמיש פון וועבער,
 וואָס זיך פרעמד, אין אַרט און שפּראַכן;
 מיט אַ טאַנץ, אַרויס געמאַרשירט
 און דערפילט זיך גאַר איינגלייכן.

ניין אַזייגער אויפן מאַרגן,
 וואו זיך אַלץ געפונען שטייען;
 האָט גענומען זיך אַפּשטעלן,
 שטיל, אין אַלע וועבערייען.

צען אַזייגער אויפן מאַרגן,
 פרישע שטראַמען, אין די רייען;
 האָט גענומען זיך אַפּשטעלן,
 שטיל, אין אַלע פאַרבכערייען.

און דער מאַג, געווען איז פּרילינג,
 נייעס אַמעס האָט געגעבן;
 און געצויגן און גערופן:
 איבערלופטערן דאָס לעבן.

האַט שטאַט פעטערסאָן געזאַמט
 און זיך כוואַליענדיק געהויבן;
 ווי די דאַמבעס וואַלטן פּלאַצן,
 האָט אַ פּלייץ געמאַן ביז אויבן.

ב

ביי די וועבערייען,
 פּאַליציי פּאַטראָלן;
 האָט זיי ווער געדונגען —
 וועט שוין ווער באַצאָלן.

מיט „קלאַבס“ און דובינעס,
 די קעפּ זיי צעשפּאַלטן;
 הוראַ אויסגעשרייען!
 „דעמעקמיווס“ זיך באַהאַלטן.

ביי די פּאַרבערייען,
 „מאַטאַר-סייקלס“ פּליען;
 האָט זיי ווער געדונגען —
 לויפן זיי זיך מיען.

פּערד מיט די קאַפעמעס,
 טראַמפּלען אויפן לעבן;
 קענען גאַר נישט פּאַרבן,
 קענען גאַר נישט וועבן.

ג

עס האט זיך די מאסע באוועגט,
פון יאג און א שטופ און א שמויס;
און האט אין א ווארף זיך גערעגט,
אין טויזנטער הערצער געברויז.

און הארץ אין א הארץ, אין א גאל,
און גאל אין א גאל, אין א שטיון;
מיט קלאנג און געפייה און געשאל,
די מאסע געלאזט האט זיך גיין.

האט שמראמיק די מאסע געפלייצט,
א הולך און הולך ביזן מראט;
מיט טויזנטער בליקן גערייצט,
וואס, ווער וויל אפריגלען דאס ארט.

און קאפ אויף א קאפ, א גיגאנט,
און אויג אין אן אויג אין א שיון;
האט גרויס אזא ריו זיך געשפאנט,
די מאסע געלאזט האט זיך גיין.

ד

„טוירן-האל“ און „האלווישע-האל“,
מיטן „אדיטאריעס“;
האבן צענויפגעזאמלט הורמעס,
אלעמען אינאיינעם.

קעפ אויף קעפ, ביז צו דער בינע,
אנגעפאקטע זאלן;
און פון טויזנטער ביז איינעם,
האט געהילכט דאס שאלן.

הענט, זיך האבן לויז געריסן,
 מיט די אפלאדיסמענטן;
 און „דעמעקטיווס“ האבן געזער,
 נאכגעשמעקט פון הינטן.

ה

שוויזנטער מיט סמרייקער,
 פון הונדערטער פאבריקן;
 מיט אן ארעם אויסזען —
 און הונגעריקע בליקן.

האט פון דער טריבונע,
 אויף די פארזאמלונג ערטער,
 פייערדיק באגייסמערט,
 מיט פלאמענדיקע ווערטער.

ווארט צו ווארט געצונדן
 און הארץ צו הארץ באהאפטן;
 אט אזוי אפלאדירט,
 האט אויג צו אויג געלויכטן.

ו

ניינצען-צוועלף! ניינצען-צוועלף!
 רודאלף קאץ פון בימע;
 א פייערדיקער אראטאָר,
 מיט אַ ריזן-שטימע.

האט זיין קול געדונערט,
 מיט אַ קראַך געשלאָגן;
 און זיין וואָרט אין בליצן,
 האָט זיך נאַכגעטראָגן.

בארים ריינשטיין — נאך אים,
צילט, ווי פייל און בויגן;
גלייך אזוי ראקעטן,
וואלטן נאכגעפלווגן.

גענערעלי — פלאמיק,
טוט אלץ איבערגעגעבן;
איז אליין א סטרייקער,
קען ער גוט דאס לעבן.

אליוו דזשאנסאן — בייסיק,
הויט און פארב טוט בייטן;
נאך, פון זייט די שפיקעס:
גלייך זיי נישט צו לייטן.

ארטור ריימער — פעלזיק,
הייסט די מאסן שטייען;
קלינגען וויפיל שפראכן —
מיט אפלאז געשרייען.

אויף דער בינע ווייזט זיך,
שוין דער גרייז דעליאן;
פאטשן מאסן הורא! !
מיט ערנפורכט פארטאן.

יונג אין גייסט דער קעמפער,
רעגט זיך אויף אין ריידן;
גרייז-גרוי, ווי א נביא —
נעמט פאראויס באשיידן.

יונג און אלט באגייסטערט,
מאסן הערצער גליען;
און פון בינע רעדט שוין:
דער זון פון דעליאן.

ז

דאס זייד נישט געפארבט,
 דאס זייד נישט געוועבט ;
 דעם קאמף, שוין געארבט —
 דער קאמף, ניי באלעבט.

דער פריילינג שוין גרין,
 די זון שוין מיט גאלד ;
 דעם קאמף, האט אין זין —
 מיט קאמף, שוין באצאלט.

ח

עס האבן פאבריקן געפיפט,
 די סמריקער אין וועג ;
 אין לופט זיך געטראגן דער קאמף,
 מיט סמריקענדע טעג.

פארצייכנט אויף מאוולען דעם זיג,
 אויף "מזירן-האלס" ווענט ;
 און די זייד-פאבריקאנטן מיט צארן,
 זיי האבן געברענט.

געפייערט א יום-טוב פון זיג,
 אין ערשטן טאג מאי ;
 אין פענער געפלאמערט האט פרייד,
 אלץ אטעמדיק פריי.

געצויגן האט זיך ריי נאך ריי,
 פארשידן אין ארט ;
 און פון די פאבריקן ארויס,
 צום מאי — מיט פארט.

די סטרייקער — געווינס ביי געווינס,
 געשאלט מיט הוריי;
 און די זייד-פאבריקאנטן מיט טריק
 און אפנארעריי.

דער זינג באַלד פארמעקט זיך, פארמעקט,
 פון טוירן-האַל'ס ווענט;
 געווינס נאָך געווינס פונם סטרייק,
 פארשארט מיט די הענט.

פאבריק נאָך פאבריק האָט געפאַכט.
 מיט פאַליציאישן קנוט;
 די מאַסע צו לאַסט האָט געדראַט,
 פון סטרייק — אַ לאַקאָוט.

דער פירער פון סטרייק — רודאָלף קאַץ,
 העם סטרייק האָט געהיט;
 אַ „פיקעט-לייזן“ מאַסע נאָך אים,
 געגאַנגען איז מיט.

אַרום די פאַבריקן באַוואַכט,
 „פאַליס“ אויף „פאַליס“;
 מיט שפּיאַנענדיק אויג דורכגעשפּיזט,
 פון קאַפּ ביז די פּיס.

און „מאַטאַר-פאַליס“ און אויף פּערד,
 מיט פאַטראַלן גרייט;
 זיי האָבן געוואַרנט אין וועג,
 ווער „פיקעטן“ גייט.

נאָר „פיקעט-לייזן“ — „פיקעט-לייזן“ גייט,
 אַרום פאַליציזי;
 דער פירער פון סטרייק — רודאָלף קאַץ,
 שפּאַנט פּראַנט פון דער ריי.

האַט הינמאן פאַרטשעפּעט זיך וואָס,
 אַ פּיקעט-ליין-שילד —
 האָט באַלד זיך געוואָרפֿן מיט „קלאַבס“,
 די פּאַליציי ווילד.

מיט פּולווער געשמעקט האָט די לופּט,
 אַרום פּאַליציי;
 און די זייד-פּאַבריקאַנטן מיט טריק,
 געלויערט דערביי.

פאַטרעל נאָך פאַטרעל אַנגעפּאַקט,
 מיט מאַסן אַרעסט;
 דעם פּירער פּון סטרייק — רודאָלף קאַץ,
 פאַרהאַפּטעט צום לעצט.

אין איינזאַמען קאַמער פּון „דזשייל“,
 דעם פּירער פּון סטרייק;
 און ווי אַ פאַרבּרעכער פאַרשפּאַרט,
 אין אייזערנעם שטייג.

דורך אייזערנע גראַמעס צו שאַנד,
 זיין שטראַף האָט געברענגט;
 און אים פּון געריכט-הויז געפּירט:
 געשוואַוירענע הענט.

מיט קולות פּון סטרייקער אין דזשייל,
 די לופּט האָט געווייעט;
 נאָר, גרעסערן קאַמף צוגעגרייט,
 ווי נאָר זיך באַפּרייט.

ט

אין די סטרייקער'ס גאַרקיד,
 פּון דער זיידענער שטאַט;

פאר די סטרייקער'ס קינדער,
האָט דער הוננער געדראָט.

אומבאָדעקטע מיטן,
און פון ברעמער די בענק;
אַרעמע סטרייקער-קינדער,
צענויפגעשפּאַרט זיי ענג.

זופּ מיט ברויט די קינדער,
פון דער זיידענער שמאַט;
און די זייד-פּאַבריקאַנטן,
האַבן אזוי געדראָט.

אין די סטרייקער'ס גאַרקיד,
קינדערלאַך בלאַס און גרוי;
האַט די נויט געשראַקן
און געווימלט אזוי.

אין די סטרייקער'ס „קימשען“,
פון דער זיידענער שמאַט;
האַט די נויט געזאַטן,
אויפּסניי מיט קאַמף געדראָט.

י

מיר זיינען געווינער,
מיר זיינען פּאַרלירער;
דאָס ליד האָט געקלונגען:
פון קאַמף און מאַרטירער.

מיר זאַמלען דעם צאַרן,
מיר זאַמלען די נויטן;
די פיינען און שמראַפּן —
פאַרהאַרטעווען די הויטן.

מיר דינען צו ציימן
 און מאַנען די לוינען;
 מיר קענען פארזעצן,
 די בעכעכעס ניט שוינען.

יא

עס האָט זיך די מאַסע געמינערט,
 פון חדשים אין סטרייק;
 די רעשט איז געוואָרן פאַרבראַקירט,
 ווי שלעכטעס געצייג.

דאָס האָבן די זייד-פאַבריקאַנטן,
 מיט שטראָפן געגליסט;
 און פילע „געבראַנדמאַרקט“, פאַרצייכנט,
 געשמעלט אויף אַ „ליסט“.

אַ שפּיאַנישע אויג האָט געשטאַכן,
 מיט זיידענע הענט;
 אין האַרץ האָט אַ צאַרן זיך באַהאַלטן —
 און טיפער געברענט.

יב

ניינצען-צוועלף! ניינצען-צוועלף!
 האָט דער קאַמף גיגאַנטיש,
 יום-טוב'דיק פאַראַדירט;
 און די שמאַט פעטערסאַן,
 אַלץ געטאַן אויפרייצן —
 האָט זיך עפעס ריזיקט,
 פעלזיק אָנגעשלאָגן —
 און מיט פאַרשעמטע בליקן,

שוין געהאפט אויף פרילינג,
 צום קאמף ניינצען-דרייצן.
 ניינצען-צוועלף! ניינצען-צוועלף!
 ווער, וועם האט פארגעמערט
 האט געשפילט אין געווינס —
 איז אראפ פון סצענע:
 רודאלף קאץ, דער פירער;
 און די וועבערייען,
 און די פארבערייען,
 וואס אויפסניי געגרייט זיך,
 נאך, צום קאמף באנייען —
 קלינגט ניט קיין מארטירער.

יג

דער נייער רוף צום סטרייק,
 די מאסע האט באוואויגן;
 דער פרילינג איז געווען,
 נאך געבעלדיק פארצויגן.
 האט פרי פארהילכט די לופט,
 מיט מאסן אויסגעשרייען;
 איז שטיל געבליבן, שטיל,
 אין אלע וועבערייען.
 דעם נעכל דורכגעשארט,
 און ווייטע רופן ווייען;
 איז שטיל געווארן, שטיל,
 אין אלע פארבערייען.
 קיין ראד האט זיך באוועגט,
 קיין קוימען האט געבלאזן;

דעם אַמעס, ווי דערשטיקט —
דאָס שקלאַפּעריי געלאָזן...

יד

גאַנצע גאַסן וועבערייען,
גאַנצע „בלאַקן“ פאַרבכערייען,
פון די שטאַטישע פאַבריקן;
פלעגן ווענט אַזוינע לוייערן,
פון די אַלמע שוואַכע מויערן,
ווי אַ שוואַכער, קרומער רוקן.

אַרומגערינגלט מיט געפאַרן,
פלעגט ווי „קאַליעס“ אונטערשפאַרן,
אַט די אַלמע וועבערייען;
און די פינסטערע — וואָס טויגן
פלעגן פינסטערן די אויגן —
מיט די דושנע פאַרבכערייען.

האַט די מאַסע ניינצען-דרייצען,
שטורעמדיק גענומען פלייצן,
אויף די פעטערסאַנער וועגן;
שוין געפרואוּט זיך צו באַפרייען —
איצט מיט שטאַרקן קאַמף אַ נייעם,
מיט אַ צאַרנדיק אויפרעגן.

יה

פון אַ טויזנטער-קעפיקער מאַסע,
האַט דער קאַמף זיך צוזאַמענגעשמידט;
און דערויטלט די פּנימער בלאַסע —
האַט דער קאַמף אין די הערצער געגליט.

ווי געקלונגען מיט טויזנטער מאצן,
האבן מאסן די זאלן אנגעפילט;
ווי אין פלאקער, אין ברען מיט שמורקאצן,
האבן יום-טוב'דיק אין קאמף זיך געצילט.

האבן רוקנס זיך גלייך אויסגעכויגן,
האבן פייערדיק אפלאדירט די הענט;
און פון טויזנטער, טויזנטער אויגן,
האבן לויכמענדיק, יום-טוב'דיק געברענט.

יז

ביג ביל העיוואוד פון דער בימע,
הבר'יש האט באגריסט די מאסן;
האט געקלונגען מיט זיין שטימע,
אויף די פעטערסאנער גאסן.

העיוואוד'ס פנים לויכט אין פלאמען,
מיט די ציינער שארפט די פוילן;
ציט די מוסקולן צוזאמען,
ביו די פויסמן טוען זיך ביילן.

העיוואוד'ס טראט, ווי טאפפער-ריזן
און ברייט-בייניק ביון נאקן;
צילט מיט איין אויג בלאנקע שפיזן,
ביו דעם פיינט ארונטער האקן.

העיוואוד'ס גייסט, ווי פאקלס צינדן,
ברענט „מאמאנען“ אויפן שייטער;
מיט איין אויג — איין אויג א בלינדן,
שיקט א פלוך צו די אויסבייטער.

העיוואוד'ס שמייכל מיט סאָרקאָזם,
 נעמט צוזאַמען אלע פינגער;
 און אין קאַמף — איז נישט מנום —
 מאַכט אַ פּוּיסט, באַנאַנד איז גרינגער.

נייעם קאַמף, מיט נייעם פירער,
 שטאַלץ דאַס פנים, אלע ווייזן;
 און געווינגער און פארלירער —
 העיוואוד שטאַרקט דאַס האַרץ, ווי אייזן.

יז

ניט אויף איין שפראַך האָט די מאַסע גערעדט,
 פון „שבעים לשונות“ געמישט;
 נאָר, אין אַפּלאַז האָט אַפּגעהילכט איין שפראַך—
 און יעדן אונטערשייד אַפּגעווישט.

שטייגט קאַרלאַ טרעסקאַ, אויף דער בינע שטייגט,
 זיין הויכע פיגור אזוי שלאַנק;
 רעגט זיך און בויגט צו אַלעמען זיך צו,
 אזוי אין דער אויסשפראַך און קלאַנג.

דורך אויגן-גלעזער שאַרף, דרינגט רורך זיין בליק,
 ווי דימענט אזוי אויפן גלאַז;
 און הויך ועס הילכט, זיין קעמפּעריש קול קלינגט,
 מיט טויזנטער הענט אין אַפּלאַז.

שטייגט גוירלי פלין, אויף דער בינע שטייגט,
 מיט זויבערן שמייכל און רייץ;
 באַגריסט דעם קאַמף, די מאַסן באַגריסט!
 און פרייד אין קאַמף גיט אַ פאַרפלייץ.

די מאסן סמרייקער, מאסן זילבערקלאנג,
אפשאלנדיק הילכט פון געווין;
און גאלד איר שטים, זיך לייטערט אויפן קול —
קלינגט צויבערנדיק אפ, גוירלי פלין.

יח

ניט יעדע שפראך האט די מאסע געקענט,
האט שוין פארשטאנען, וואס מען רעט;
און בראווא אפלאדירט, פאטשט מיט די הענט,
פאר יעדן רעדנער, וואס זי זעט.

שטייגט פעטריק קוויבלען, אויף דער בינע שטייגט,
א שמאלער וואולקאן אין זיין הויך;
דאס מויל ער עפנט, ווי מיט לאווא-פלוס, פליסט —
און שיסט אין איין אטעם, פלאם און רויך.

די גאנצע מאסע שמעלצט ער, איין גלי,
פון בינע און ביז איבערן זאל;
און בהאווא! הוריי! הילכן אפ די ווענט,
ביז הילכט אין גאנצן איין געשאל.

שטייגט דזשאן ריעד, אויף דער בינע שטייגט,
דעם קאמף שארפזיניק ער באלויכט;
ביז וואן, די „אינטערנאציאנאלע“ קלינגט —
און ברידערלאך אלצדינג באהויכט.

זינגט מיט די בינע, זינגט מיט דער זאל,
זינגט מיט די מאסע אינם כאר;
און יום-טוב'דיק אלע, דיריגירט דזשאן ריעד —
קלינגט פייערלאך און יום-טוב'דיק פאר.

יט

א טאג נאך א טאג, אין פרימארגן,
האט וואס הייליק פון בינע גערעט;
ווער האט ניט געמאן זיך פארזאמלען,
ווי א פרומער פארפעלט ניט ס'געבעט?

קלינגט לאטייניש, סעמיטיש און סלאוויש,
ווי דאס היגע אנגלא-זאקסיש נישט פרעמד;
און שווער איז פון זאל זיך אפרייסן —
ביז די רעדעס געווען שוין צו ענד.

א טאג נאך א טאג אין פרימארגן,
האט אלין מער התלהבות געשטייגט;
און משארלי פירלאסי אויף דער בינע,
האט געזונגען די לידער פון סמרייק.

האט פריילאך באגייסטערט די מאסן,
מיט געזאנג, אינם קאמף זיך געפין;
און הוריי פאר העיוואוד און טרעסקא!!
און פאר פעטריק קווינלען און גוירלי פלין.

האט משארלי פירלאסי געזונגען,
פון קאמף דורכגעדרונגען דאס ליד;
און הוריי אזוי, פאר די סמרייקער!!
ווער האט נישט געזונגען מיט אים מיט?

כ

מיט קאמף און געזאנג, פון די מאסן,
די זאלן זיך האבן געשלאסן:

און וויפיל „פאליסלייט“ באוואכן,
פארהאקן די טירן, פארמאכן.

זיי הימן, ווער ווייס וואס זיי הימן,
צו האט ווער, וואס פאלשעס געביטן ?
און שמערן גאר סטרייקער צו ריידן,
פארשליסן פארזאמלונג-געביידען.

וואס איז דא, פארווערט און פארבאטן,
מיט פערדישע קאפעטעס צעטראטן ?
און הענט מיט די קנוטן זיך דרייען,
ארום, וואו די מאסן נאר שטייען.

וואס טוען זיך שפיקעס באהאלטן,
באהיטן זיי קעפ, פון צעשפאלטן ?
און מחנות „פאליס“ ארום ריימן,
פארצאמען די מאסן פון וויימן.

וואס צערנען און רייצן די בלוטן,
מיט הענט, א אועלכע מיט קנוטן ?
און פון די שפיץ-דעכער נאכטייטן :
די שפיקעס ארום ביי די זייטן.

כא

צארנדיק-צעפלאמטער,
טויזנט-קעפ/נדיקער ריי ;
בלויז איין בליק א שארפער,
וואלט געשארפט דעם שארפטן שפיז.

ווער וואלט דיך געוועלטיקט,
אונטערטעניקט אזא ריי ?
און נישט אנגעטראטן,
וואלט דער פיינט דיר אויף די פיס.

צארנדיק-צעפלצמטער,
 מויזנט-קעפ'נדיקער ריו;
 מהעמסט אלץ אפ צעשראקן —
 פאר א שאטן, וואס עס איז.

כב

האנט צו האנט געשלעסן,
 ווי מיט הענט א קייט;
 ציט זיך אזא מקאדראן,
 איינציקווייז אין ברייט.

האנט צו האנט געפלאכטן,
 ווי מיט הענט א שמריק;
 ציט זיך, ווי געקיימלט,
 פון „פאליס“ א בריק.

לאזט זי נישט אדורך גיין,
 דראט אזוי, ווי ווייט;
 און די מאסע רייסט זיך,
 שטופט זיך פון דער זייט.

וואקסט אס פלאץ די מאסע,
 ברייטער ווי עס איז;
 לייענט דעם „ראיאט-אקט“ פאר,
 דער „משיף“ פון „פאליס“.

פאר דעם פרייען הימל,
 אויף הער שמאטישער ערד;
 לייענט דעם „ראיאט-אקט“ פאר —
 ווארנט און פארווערט.

כג

אין דעם שמעטל הילדען,
 לעבן הילדען-וואלד;
 האט שוין גאנץ פעטערסאן,
 מיטן קאמף געשאלט.

זומערדיק איז דרויסן,
 און דער וואלד איז גאנט;
 שטייט איין-שמאקיק הייזל,
 מיט א גאנעק-פראגנט.

איז געווען די בינע,
 ס'גאנעקל פון הויז;
 רעדנער נאך א רעדנער,
 קומען דארט ארויס.

טויזנטער מיט סטרויקער,
 זאמלען זיך ארום;
 אונטער פרייען הימל,
 לויטער קלינגט די שטים.

פריי איז דאס פארוואמלען,
 און דאס ריידן פריי;
 נישטא די שמאט-שפיקעס —
 און די פאליציי.

אין דעם שמעטל הילדען,
 לעבן הילדען-וואלד;
 שטייט איין-שמאקיק הייזל,
 און פון גאנעק שאלט.

און דער „מעיאָר“ ברעקמאָן,
גריסט דעם קאַמף און מוט;
איז מיט אלע סטרייקער —
און פאַרהאַסט די קנוט.

בירגער־מייסטער ברעקמאָן,
מיט איין „היטער“ נאָר;
היטן שוין די גרענעץ,
פעטערסאַנ'ס ווילקור.

קומט מען ווי אויף יום־טוב,
עולה־רגל זיין;
טויזנטער מיט סטרייקער,
זונטאָג קומט נאָך מין.

טרעפט זיך אויך אַ פרומער,
הייליק אָן געבעט;
איז פול מיט צומרויען,
פאַר דעם קאַמף ער רעט.

ס'גאַנעקל — די בינע,
רעט מען און מען זינגט;
און פון אלע קירכן,
פוסט דער גלאַק ער קלינגט.

כד

עס האָבן באַשימפּט די סטרייקער,
די זייד־פאַבריקאַנטן;
וואָס זינגען זיי פאַראַ לידער —
אַט די אינטריגאַנטן?

דעם אויפגעוואָרפֿן — דו פרעמדער!
 דו ניט-אַמעריקאַנער!
 און העיוואוד טוט אונטערהעצען:
 שטייט — אלע ווי איינער. — —

דעם אָנגערופן אַזוינער —
 און שיסער און פּלאַקן;
 און גוירלי פלין מיט איר שמייכל:
 פאַרפירעריש לאַקן.

און טרעסקא און פעטריק קווינלען,
 זיי רייצן „ראַיאָטן“;
 נאָר „פינקערטאָנס“ וועלן קענען:
 די חברה אויסראַטן.

כה

יעדע נייע וואָך פון מאַנטאָג,
 די פאַבריקן גרייט;
 האַבן זיך געריכט, זאל רוישן,
 יעדעס ראָד, וואָס שטייט.

האַבן זיך געפייפּט פאַבריקן,
 מאַנטאָג אין דער פּרי;
 אַט, זיי קומען שוין זיך בעטן!
 אַרעמע, קומט צו.

נאָר, דאָס „פיקעטן“ פון סטרייקערס,
 האַט דאָס נאַכגעקרוּמט —
 און דאָס פייפן פון פאַבריקן,
 האַט ביזו נאַכגעברומט.

האַבן אָנגעהויבן פייפן,
 „פּאַליס“ מיט צעיאָג;
 און פון „גענגסטער“ דאַרט געשאַסן,
 אויפן גרויען טאַג.

האַט זיך אָפּגעהאַקט דאָס פייפן,
 מיטן מאַרגן-רויט;
 און אין טונקלקייט נאָך גרויען,
 מיט צוויי לעבנס טויט.

כו

אויפן פיצל טאַג — באַגינגען,
 נאָך איבער פייכטע טויען;
 האַט גענומען דין צו טריפן,
 פון הימלדיקן גרויען.

האַט געטאַן זיך מונטערן נאָך,
 מאַדאַנאַ — מאַדעסטינאַ;
 האַבן קוים, געושיפעט נאָך קוים,
 ווינשענסאַ — וואַלאַנטינאַ.

טריב האַט זיך געטאַן אויסשפרייטן,
 דער דינער, דראַבנער רעגן;
 ביזן גליווערן פאַרגאַנגען,
 וואָס לעבלאַך נאָך געלעגן.

טויט געוועזן, טויט געלעגן,
 די ליפן שטאַר, אָן ענטפער;
 די אויגן נאָך, ראַכזיכטיק אָפּן,
 פון ביידע יונגע קעמפער.

כז

פון עק שמאט, צו עק שמאט,
 אזוי לאנג, אזוי ווייט;
 האט געצויגן זיך שווארץ,
 דאס באגלייט, דאס באגלייט.

טויטן-וואָגן געשפּאַנט,
 גייען נאַנטע נאָך נאַנט;
 און די פרעמדע פון ווייט,
 נאָך די פירער ביים פראַנט.

האַט געקלונגען אין וועג,
 יעדנס זיפּץ פון האַרץ;
 מיט די טויטן-מוזיק,
 מיט די אַרונות שוואַרץ.

האַט געקלונגען אַפּ שטיל,
 אין אַ טריט און אַ טראַט;
 און די לויט, ווי גרויס,
 ציט זיך איבערן שמאַט.

האַט דער טרויער באַגלייט,
 אין אַ ריי נאָך אַ ריי;
 און געצויגן זיך שוואַרץ,
 שמאַט פעטערסאַן פאַרביי.

מיט קרענץ בלומען ביים גרוב,
 יעדעס זאָמדל פאַרלייגט;
 און מיט הספד און קאַמף —
 אומעמוס האַט געשטייגט.

כח

די שטאָט פון אבילות און קאַמף,
זי האָט זיך געשטאַרקט קאַלעקטיוו;
געטרויערט, צו שאַנד פאַר דעם פיינט,
פאַרפאַלגט, פון געריכט און פון „משיף“.

פאַרשעמט האָט אַ ווייל זיך די קנוט,
ווער לייענט פאַר דעם „ראַיאַט“ אַצינד?
נאַר, טרויערן אַפילו באַנאַנד —
קען שטראַפן, אַ ריכטער, פאַר זינד...

די שטאָט פון אבילות און צאַרן,
זי האָט זיך געקרעפטיקט באַנאַנד;
דער טויט האָט געהויערט אַרום:
דאָס גאַנצע אַכזריות צו שאַנד.

כט

ביי די „רעליף“-סקלאַדן,
פון די סטרייקער'ס רעליף;
קומען אַן און גייען,
סטרייקער אין קאַלעקטיוו.

חדשים לאַנג זיי סטרייקן,
טעג און וואַכן אַלץ פעלט;
שורות/זויז די סטרייקער,
שטייען זיך אויסגעשטעלט.

חדשים לאַנג זיך ציען,
ציט זיך אַזוי צענויף;

פון דער גאס די רייע,
ציט זיך אריין אין הויף.

חדשים לאנג זיי סטרייקן,
יעדער א „שפייז-קארט“ האט;
קינד און קייט פארשריבן —
פון דער זיידענער שטאט.

ג

עס האבן סטרייקער, זייערע קינדער
אין פרעמדע היימען און שמעט געשיקט;
פון קאמף אזוי דעם לאסט פארגרינגערט,
וואס שווערע נוימן האבן געדריקט.

די ענגע שטיבלאך, פון די סטרייקער,
די קרומע הייזלאך, מיט זיי צוגלייך;
ווי מומלאז זייגען זיך געשמאנען,
מיט געסלאך ארעמע, גרוי און בלייך.

און פוסט אזוי, די סטרייקער'ס וואוינונג,
די קינדערלאך, כלום-ארעם און בלאס;
נאר, אויפגעמומערטע ביים שיקן —
זיי האבן זיך צעזונגען אין גאס.

לא

וואַננס באַפּוצמע, מיט פענדלאַך,
מיט פּאַפּירענע סמענגעס דעקאַרירט;
פּלאַטערן צו, מיט די קינדער,
ווי צו א „פּיקניק“ זיי געפּירט.

פלאטערט די גאס, פון וואן-האמען,
 מיט דעקארירטן "האלווישע-זאל";
 שיינען די קינדער פון סטרייקער,
 מיט יום-טוב/דיקן יובל-געשאל.

פארן שוין מיט, מיט די קינדער,
 דאקטאר ראז-האמער און גוירלי פלין;
 מאמעס און מאמעס, זיך געזעגענען,
 די קינדערלאך זיינגען, פון געווין.

לב

מיט אויסגערומע ביינער געשמארקט,
 מיט מוסקולן קרעפטיק באהויט;
 די קינדער מיט היימען באזארגט —
 אזוי גלייך אויף גלייך איז די נויט.

נאר, עמיצער האט נישט גערומט,
 געצויגן ארויף מיט א שמריק;
 א פאן אזוי, אנשטאט א קנוט —
 א פאן, אויף יעטווידער פאבריק.

געפלאטערט האט מאג נאך א מאג,
 ווי חגא אין מיטן דער וואך;
 נאר, פענער מיט פייפן געטראג,
 געמאניעט, גערופן צום יאך.

עס האבן פאבריקן געפייפט,
 מיט פאטריאטיזם באפוצט;
 דעם שמריק, אנגעצויגן פארשטייפט,
 וואלט „יענער“, זוער ווייס וואס באנוצט?

און עמיצער האט ניט גערומ,
די פרעמחע, זיי זיינען א שאנד;
און האט נאר געדראַט מיט דער קנוט:
קומט דינען די פאן פון דעם לאנד.

לג

עס האט זיך די מאסע צעשפליטערט,
פון פאטריאטיזם געהעצט;
א פאן האט געפלאטערט, געצימערט,
האט ווער שוין, ווער ווייס וואס פארלעצט...

פאבריקן מיט פיפן און רופן,
מיט קנוטן און גראמעס געפאסט;
„פארשוועכער, פארשווערער באשטראפן...“
דער ריכטער, האט הארב צוגעפאסט...

די צייטונגען, מיט פראפאגאנדע,
זיי האבן געהעצט ביון ענד;
די פירער, פארפירן א באנהע —
אזוינע אויסווארפן פארלענט.

עס האט זיך די מאסע געשפליטערט,
אויף היגע און פרעמדע צעטיילט;
דער קאמף האט אזוי זיך פארבימערט,
די מער-צאל האט פרעמד ויך געציילט.

לד

פון די סטאנציעס און די באנען,
פאליציי צו תפיסות פירן;

שפיאנען לאקערן אויף העיוואוד,
ביים אראפגיין ארעסטירן.

ביי די באנען און טראמווייען,
וויפיל שפיקעס אלץ באוואכן!
שפיאנען זוכן פעטריק קווינלען,
אויף די וועגן און די שליאכן.

און די „פיקעטס“ פון פאבריקן,
מיט צושויער, דורכשפאצירער;
קנוטן שלאגן, קנוטן ווארפן,
אין די „פריזאנס“ מיט די פירער.

לה

א העלדישע מיידל, א „דזשאן-ד'ארק“,
האט טויזנטער פיקעטס געפירט;
געדיכט אין געשלאסענע רייען,
ארום די פאבריקן שפאצירט.

דער משיף האט זיך דארטן צעיאכמערט,
מיט קנוט אין דער זייט פארבלאקירט;
דאך טויזנטער פיקעטס אין רייען,
האט עני זילבערמאן געפירט.

א העלדישע מיידל — א צווייטע,
געפירט האט יונגווארג באנאנד;
מיר זיינען געבוירן פון פרעמדע —
נאר היגע, געבוירן אין לאנד.

אין הענט צוויי די פלאקאטן,
 ארום די פאבריקן שפאצירט;
 און הונדערטער יונגווארג אין רייען,
 האט מערי זילבערשטיין געפירט.

די העלדישע מיידלאך, די דזשאן-ד'ארקס,
 זיי האבן די פיקעטס געפירט;
 און פאטרעלן זיינען געלאפן,
 אהין און אהער, ווי פארווירט.

לו

אין דער „ארמארי“ פון שטאט,
 שטאל מיט בליי עם בלענט;
 איינגעשלאסן אין די שענק,
 ביקסן ביי די ווענט.

בלענט מיט סאלדאטשינע, בלענט,
 פאליצייסקע קנעפ;
 און די טויזנטער אין זאל,
 קעפ אויף קעפ און קעפ.

אפן איז די ארמארי,
 שטאל מיט בליי באוואכט;
 און א יעדער סטרייקער זאל,
 איז אין שטאט פארמאכט.

אלע מירן, טויערן ברייט
 עפענען זיך אויף;

נאָר, קיין העיוואוד שמינגט דאָ ניט,
אויף דער בינע אַרויף.

אַפן איז די אַרמאָרי,
פייערדיק געפרואוּט;
אַלע סמרייקער פון דער שטאַט,
און דער טריבון רופט.

אַפן די טריבונע איז,
דזשאַן גאַלדען* זיך באַווייזט;
טומלט זיך — פאַלים טרייבן אַרויס:
די, פון העיוואוד'ס גייסט.

לו

אין מעדיסאָן סקווער גאַרדן — ניו-יאָרק,
פאַר מוזונטער צושויער אין זאַל;
האַט זיך אַפגעשפילט דער פעטערסאָן סמרייק —
און אַלץ. וואָס געצויגן זיך ברוטאַל.

דער בינע-פאַרהאַנג אויסגעמאַלן,
געווען איז, פון זיידנס אַ פאַבריק;
דער בינע-פאַרהאַנג, אויפגעצויגן,
האַט פענער, מיט קנוטן און מיט שמרייק.

די בינע, מיט פיקעטס פלאַקאַטן,
און וואָס זיך געוואַרפן אַרויף ווילד;
איז פעטערסאָנ'ס שאַטן געהאַנגען,
פאַר מעדיסאָן סקווער גאַרדן אַ שילד.

* איז געווען אַ פירער פון א. פ. און ל.

האָט מאַנסטערדיק עפעס געשראָקן,
וואָס האָט זיך פון בינע אָפגעשפּילט;
איז פעטערסאַנ'ס שאַטן געהאַנגען,
אין טונקעלע נאַכט, אַרומגעהילט.

אין מעדיסאַן סקווער גאַרדן — ניו-יאָרק,
פאַר טויזנטער צושויער אין זאַל;
האָט זיך אָפגעשפּילט, דער פעטערסאַן-סטרייק —
און אַלין, וואָס געצויגן זיך כּרומאַל.

לח

פּונם וועבעריי — ביזן שקלאַפּעריי,
איז נאָר בלוז אַ טריט;
שפינט די צייט אויפּסניי, איבער יעדן קנופּ,
און דער פּאַדעס ציט —

איבער יעדער נויט, איבער יעדן קנופּ,
און דער צאַרן גליט;
פּלאַצט אזוי דער קנופּ, שפינט זיך ניי און וועכט:
פּונם קאַמף דאַס ליד...

א י נ ה א ל ט :

לידער פון היים און פאבריק

זייט	
"	מיון פען
5	מיון ליד
6	דאס ליד פון ארבעט
7	זינגט זיך ארויס
8	דאס ביזמל ביים פאבריק
9	דער פאבריקקווימען
"	פאבריקן מויערן
10	שמענדיקער יאָד
"	לויזן
11	דער פייער־עסקויפּ
"	א, זאָג!
12	צווישן פאבריקן
"	ביום וועב־שטול
13	צום געוועב
14	וואָס איך וועב
"	קניפן
15	אָן אַ נאַמען
16	די שפולערן
17	אלע קאלירן
"	גוי ווי צום מאַנץ
18	שערעלע שער
"	זינג אויס מיון האַרץ
19	פאַרשקלאַפּטקייט
20	שמאָה און ליד
"	שליפּן
21	ווער קויפט זיך אַ שלויף
"	פון אַמאַל
22	ניו־יִם־טוב־דוקייט
23	לינאַטיווער, לינאַטיוו
24	ראַשיקייט
25	איך וועל נישט בייטן
26	באַנייטערונג
27	דאָס דינע ספּר'ל
28	מיון ניגונ'ל

לידער פון ביינקען און אומרו

31	דאָס ליד פון מיון אומרו
32	אויף דער ברויטער וועלט
"	אָן וועמענס הילף
33	בוי וועמען און מיר
"	פון נאַנט בוי ווייט

זייט

34	—	—	—	—	—	זוי מיר דער שלויפשמייזן
"	—	—	—	—	—	וועלכן שוין זוכסט
35	—	—	—	—	—	אויף אַ שפעטערן מאָג
36	—	—	—	—	—	אין טיפן ווילן
"	—	—	—	—	—	אין טיפן טראַכטן
37	—	—	—	—	—	אין געדאַנק
"	—	—	—	—	—	מיין רייך
38	—	—	—	—	—	מיין מאָרגן-ליד
39	—	—	—	—	—	פרימאָרגן
40	—	—	—	—	—	בערג און טאלן
"	—	—	—	—	—	יוגנטלאַכקייט
41	—	—	—	—	—	אילוועס
42	—	—	—	—	—	וויפיל לעבנס
43	—	—	—	—	—	אומגעדלאַך
44	—	—	—	—	—	די קרוין פון קאַפּ
45	—	—	—	—	—	ווי עס שפאַרט
"	—	—	—	—	—	ביז אַ נייע ליד
46	—	—	—	—	—	באַשווינפערלאַך
47	—	—	—	—	—	מיין רוטע לעמפל
"	—	—	—	—	—	ווער פאַררייסט דעם קאַפּ
48	—	—	—	—	—	ביליקע מענטשן
49-50	—	—	—	—	—	וואָס נעכטן זיך גענאַרט
11	—	—	—	—	—	אַפּנויג
52	—	—	—	—	—	פון אויבן אָן
53	—	—	—	—	—	ס'האַט היינט מיין געדאַנק
54	—	—	—	—	—	מילבנדיק לעבן
55	—	—	—	—	—	ווי קלויז איד ווער
"	—	—	—	—	—	אַלדאָס שטרויכלונג
56	—	—	—	—	—	מיר און דיר
"	—	—	—	—	—	אַפּגרונטן
57	—	—	—	—	—	טומל
"	—	—	—	—	—	ביים ראַג גאַס
58	—	—	—	—	—	וועמענס רייז
59	—	—	—	—	—	וואוהין
"	—	—	—	—	—	מיין האַרץ ניט פאַרשמעלט
60	—	—	—	—	—	גיט אויף
61	—	—	—	—	—	טרעפט זיך אַמאָל
"	—	—	—	—	—	דאַכט זיך גייט שיינען
62	—	—	—	—	—	אין מאָג פון באַלוינונג
63	—	—	—	—	—	מיין האַב
"	—	—	—	—	—	ווער
64	—	—	—	—	—	דאָס שפעטערע ליד

לידער פון אַרום זיך

67-71	—	—	—	—	—	ניו יאָרק
2	—	—	—	—	—	אַ זון און אַ היץ
73	—	—	—	—	—	כ'האַב היינט
74	—	—	—	—	—	זיין וועלט

זייט

75	שטיקער נאכט
76	וועמענס נעכטיקע געשמאלט
77	דער ווינט וואָיעוועט
78	אין דער וואָיענדיקער נאכט
79-80	פון שעה צו שעה
81	שוואַרצע פאָרהאַנגען
82	לקוי חמה
83	ווער איז אָנמעכטיקער
84-85	ס'וועט זיך נאָך גענוג אָפּמאַן
86	בלוט-אַדערל פליס
87-88	דער האַר און דער קנעכט
89	געבורטס-טאָג
90	ערב פּרילינג
91	אַ שניי אויפן פּרילונג
92	מאי טאָג
93	פּויערלאַך
94	דאָס אינציקע קינד
"	פּרימאַרגן די זון

לידער פון תהומ'ען און הויכן

97	שורות
"	באלאָדנט
98	לאַמעס
99	שטויב
100	ווי ס'לוינט זיך פּאַסט
"	וועמען
101	פּאַרטרעמן
"	כאַסאַזשן
102	עס טרעפט אַ שעה
"	געווימל
103	לופט-שלעסער
104	אַן אַ ציל
105	גרויסקייט
106	וואָס קימערט זיך וועלט
"	אַ קאַריקאַטור
107	געראַנגל
108	אומפּלויט
109	שאַטנס
"	נאָך די נעכטיקע טעג
110	דערמאַנונג
"	שוין הונדערט און איין מאל
111	אויפן וואַג-שאַל
"	פון אלע אויסלאַכונגען
112	פון אלע
"	דער אַפּשיון
113	אין וועמענס וואוינונג
"	פּרעמד
114	הענגל-בריקן
115	גרינגשעצער

זייט

116	הינטערווילעכץ
117	וואו איז גאט'ס וואוינונג
"	גאט'ס גרענעץ
118	איך האב אַנגעוואוירן
"	צי דען
119	וואַל-מאַג
120	דער זיגער
"	דער זיגער איז גלייך
121	דער גבור
"	אַ פריינט מען דערקענט
122	מיון געבורטשמעטל
123	די בלינד-געוואָרענע מאַמע
124	דאָס אינגל מיטן אַרעם
125	רויט און גרין
126	דער טרעפיק
127-128	איך זינג
128	מיר ווילן

לידער און עפיגראמען

131	דאָס ביליקע געפין
"	די לבנה
132	פלעוועס
"	איבערבלויבאכץ
133	די וועלט
"	גומענע רייד
134	וואָס ווילט זיך
135	דאָס גליק
"	וואָס גרעסער
136	פון דער פראַנט
"	די וועלט זאָגט נאָך
137	געוואוינהייט
"	קליון נאָך גרויס
138	דער שכל
"	אַ גוט וואָרט
139	„נאַשפּיק“
"	שפּיק הייך
140	פלאַנטערס
141	אַ פאַרושאַווערטע שפּילקע
"	אויף איין פּוס
142	עס טרעפט
"	ווי וואַלט געווען
143	פלוצלינג
"	אַנטיקן
144	אַמאַל און היינט
"	פינגער-הוט פּידל
145	נאַכגעטענישן
"	אַפענע מוילער

זייט

146	נאַכקרימעניש
"	מען קאַפעט זיך
147	דער אייזל מיט משיח'ן
148	דער קלאָן
149	די שקאַפּע
150	אַ שטרויענער קעמפּער
151	אַבע גייט
152	מעבל
153	אַרכיוון
"	עס ווענדט זיך
154	שופּן
"	די הייך איר מעסט
155	שפּיל קאַרטן
"	אומבאַשיידן
156	עטיקעטע
"	פאַר העפּלאַאָבקיט
157	אַ ליינער
"	רעקלאַמע
158	יחוס בריוו
"	לידער
159	מתנות
"	דאַס בוך
160	דקדוק
"	פון נאַנט ביז ווייט

לידער אויפן שייד-וועג

163	כ'וויל דאַס ליד
"	דאַס בלאַט
164	רונדער נול
165	שנירלאַך
"	פרייד און טרויער
166	נייע באַנייט
167	אַרום מיין פאַם
"	שטויב און זון
168	שאַטן און קלאַנג
"	וואַרעם און קיל
169	אויף דער וועראַנדע
"	פון אַליץ אין דער וועלט
170	די גאַנצע וועלט
"	מען לעבט אזוי לאַנג
171	בלוי מיין יוגנט
"	צופרידן
172	זאָג מיר, שוואַרצער
"	דאַס אַנזען
173	האַף איך
"	נישט גלייך

זייט

174	אַרעמער־רייכערער
"	שעפט זיך אויס
175	גוף און נשמה
"	יאָדרע און שאל
176	פארשליינער
"	פארהוילן
177	די וועלט
178	גרייזן
"	צום שלום
179	מיון שלאָס
180	וואָס איז זיכער
"	חלומות
181	האַרבסט
"	שניי
182	דער שניי וואָס גייט
183	מאָן נישט
"	איבערפלוס
184	ערד מיון היים
"	צוביסלאַך
185	קלעצלאַך אַזוי
"	פאַרגעפול
186	צוטרויען
"	ווער
187	דאָס לעצטע ליד
"	לעבנס חלום
188	איך וועל פאַרפאלן ווערן
"	ווי וועט זיין
189	חלום דערווייל
"	זינג מיר איבער
190	מאַמעס געשטאַלט
191	פיצלאַך זינען
192	האַקט זיך איבער דער טרוים
193	כ'וועל זיין
194	דאָס ליד פון איביקויט
195	וואָס דער ערשטער
195-196	אויף דערווייל
197-198	שפולט זיך די זון
199	לאַמיר אויפגיין
200	זאל לעבן מיון ליד

באַלאַדע פון אַ אינגל

202-232 ————— באַלאַדע פון אַ אינגל

פעטערסאָן (באַלאַדע)

235-266 ————— פעטערסאָן

אויסבעסערונג

זייט 253, צווייטע שורה — דאָרף זיך ליינענען:

טויזנט-ליידענדיקער ריז;